Kay Kuzma

829372

II 344.067
BCU IASI

Copiii, darul lui Dumnezeu

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

II 344.067
BCU IASI

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

108679

Kay Kuzma

COPIII, DARUL LUI DUMNEZEU

Un ghid de actualitate, pentru părinții și bunicii creștini și pentru toți aceia care au privilegiul și responsabilitatea de a trăi alături de unul dintre acești deosebiți copilași ai lui Dumnezeu.

Traducere: Gianina Floricel

ALE

0 000000 30563 BCU IAȘI

Casa de Editură
Viață și Sănătate
București 2001

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Titlul lucrării în original:
Living with God's Kids

Toate drepturile rezervate Casei de Editură
Viață și Sănătate

BCU ASICENTRAL UNIVERSITY LIBRARY
829872
03 MAI 2017

Coperta:
Dragoș Drumaș

ISBN – 973-9484-45-x

373.5(036)
37.018.1(036)
Educația părinților în familie
Creșterea copiilor - Ghid

Dedicație

Dedicată mamei mele,

IRENE G. HUMPAL.

Sunt mândră că sunt copilul ei, ca și al lui Dumnezeu.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Cuprins

Prefață 7
1. Cum să construiești un caracter într-o lume imperfectă 9
2. Lecții de la Ana, mama absentă 16
3. Cum să găsești timp pentru a fi părinte 25
4. Cum să-ți educi singur copiii preșcolari 30
5. Părinte de calitate 35
6. Faceți în așa fel, încât sosirea voastră acasă să conteze 43
7. Provocarea mamei care lucrează 46
8. Problema vinovăției 52
9. Problema bolii și a oboselii 62
10. Cum să transformi ceva „îngrozitor" în ceva „minunat" 71
11. Fă din familia ta o echipă învingătoare 74
12. Loialitate față de familie 80
13. Cum să reușești ca părinte vitreg 83
14. Bunicii 88
15. Păstrați-le paharul dragostei plin 91
16. Iubiți-i necondiționat 94
17. Cum să-i ajutăm pe copii să iubească autoritatea și să o respecte 97

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

18. Ajutați-mă să-mi disciplinez copiii 101
19. Trei paşi în dezvoltarea talentelor date de Dumnezeu 107
20. Importanța încurajării venite din partea părinților 114
21. Cum să-i ajutăm pe copii să deosebească binele de rău 119
22. Cunoaşterea de Dumnezeu şi nevoia de El 124
23. Să-i învățăm pe copii să vorbească cu Dumnezeu 129
24. Închinarea – sărbătoare sau frustrare 134
25. Faceți cerul un loc de dorit pentru copii 140
26. Moştenirea de familie 143
27. Consacrarea familiei 146
Concluzie 148
Referințe 149

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Prefață

Fiecărui părinte, Dumnezeu i-a încredințat o lucrare specială – creșterea și modelarea micuților Săi. Însărcinarea aceasta este copleșitoare; responsabilitatea este imensă. Cu toate acestea, să vezi cum un copil alege darul mântuirii lui Hristos și să știi că exemplul și povața ta au fost cele care i-au influențat decizia reprezintă o răsplată fără egal.

Copiii sunt un dar de la Dumnezeu. Noi nu ar trebui să-i tratăm ca și cum ar fi proprietatea noastră – să ne purtăm cu ei așa cum ne dictează ideile, sentimentele sau frustrările noastre. Ci noi trebuie să-i iubim, să-i învățăm și să-i disciplinăm așa cum ar face Hristos.

Haideți să urmăm instrucțiunile pe care ni le-a dat Dumnezeu; să facem din căminele noastre mici colțuri de cer pe pământ și să-I mulțumim în fiecare zi Domnului pentru privilegiul de a trăi alături de copilașii Săi.

„Iată, copiii sunt o moștenire de la Domnul; rodul pântecelui este o răsplată dată de El" (Ps. 127,3 – KJV).

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

Capitolul 1

Cum să construiești un caracter într-o lume imperfectă

A încerca să construiești caracterul unui copil fără ca, mai întâi, să faci un plan este un lucru la fel de nebunesc precum acela de a încerca să construiești o casă fără ca, mai întâi, să-i faci proiectul.

2 Petru 1,5-7 reprezintă planul lui Dumnezeu, pas cu pas, pentru dezvoltarea caracterelor copiilor Săi. „... uniți cu credința voastră virtutea; cu virtutea, cunoștința; cu cunoștința, înfrânarea; cu înfrânarea, răbdarea; cu răbdarea, evlavia; cu evlavia, dragostea de frați; cu dragostea de frați, iubirea de oameni." (KJV)

Este interesant cât de adesea pregătirii pentru nașterea unui copil i se acordă o mai mare atenție decât pregătirii pentru creșterea și educarea lui. Și totuși, aceasta din urmă este lucrarea al cărei efect este veșnic.

Adolescentul de 16 ani Gerald Evans se poticnea la fiecare treaptă, pe scara vieții. Reținut pentru conducere imprudentă și pentru consum de marijuana, el a intrat într-o încurcătură și mai mare, împingându-i pe polițiștii care îl arestaseră.

Părinții își așteptau din nou fiul, care, de data aceasta, avea să fie adus acasă de către un ofițer de poliție. Această așteptare era cu mult mai grea decât aceea prin care trecuseră cu șaisprezece ani în urmă, la nașterea lui, pentru că atunci speranțele și visele legate de potențialul fiului lor nu cunoșteau limite. Iar acum, după șaisprezece ani, copilul lor era nefericit, răzvrătit, ratat, în ceea ce privea școala, și în conflict cu legea. Unde dăduseră greș?

Amândoi lucrau din greu, încercând să-i ofere lui Gerald toate condițiile – hrană din belșug, îmbrăcăminte și posibilitatea de a frecventa cele mai bune școli.

Cunoșteau toate teoriile în domeniul creșterii copiilor. Știau că, indiferent de locul în care se naște și de cine îi sunt părinții, orice copil urmează, în dezvoltarea sa, aceleași etape. Pretutindeni în lume, copiii reușesc să stea în fundulet înainte de a merge de-a bușilea, merg de-a bușilea înainte de a se ridica în picioare și încep să vorbească aproximativ la aceeași vârstă. Lucrul acesta este valabil chiar și pentru bebelușii care, pentru o bună perioadă din primul an de viață, sunt ținuți înfășați.

Psihologii au încercat să structureze dezvoltarea copilului pe etape diferite. Freud a lansat teoria etapelor psiho-sexuale, în timp ce Piaget vorbește despre anumite etape cognitive, iar Erik Erikson a conceput o teorie psiho-socială a dezvoltării, în cadrul căreia se referă la opt etape pe care le parcurge omul în procesul dezvoltării sale (vezi tabelul). Cu toate aceste studii și teorii, ceva lipsește.

Eu cred că veriga lipsă poate fi găsită în Biblie, în 2 Petru 1,5-7 (KJV), unde Petru scrie: „Dați-vă toate silințele ca să uniți cu credința voastră virtutea; cu virtutea cunoștința; cu cunoștința, înfrânarea; cu înfrânarea, răbdarea; cu răbdarea, evlavia; cu evlavia, dragostea de frați; cu dragostea de frați, iubirea de oameni". Fiecare treaptă în parte se bazează pe parcurgerea celei de mai înainte. Această teorie a dezvoltării umane este o scară a vieții pentru fiecare copil care o urcă. Ea este scara dezvoltării caracterului și i se poate atribui denumirea de teoria psiho-spirituală a dezvoltării. Chiar dacă Petru nu ne dă nici un indiciu cu privire la momentul din viața cuiva când trebuie urcată fiecare dintre aceste trepte, nu este greșit să le corelăm cu cele opt faze de dezvoltare ale lui Erikson.

COMPARAREA ETAPELOR PSIHO-SOCIALE DE DEZVOLTARE CU CELE PSIHO-SPIRITUALE

Etapa de vârstă	Etapele psiho-sociale ale lui Erik Erikson	Etapele psiho-spirituale ale lui Petru
1. naștere	încredere	credință
2. 1-3 ani	autonomie	virtute
3. 4-5 ani	inițiativă	cunoștință
4. 6-11 ani (vârsta școlară)	sârguință	înfrânare
5. 11-19 (adolescența)	identitate	răbdare
6. adultul tânăr (curtenie și căsătorie)	intimitate	evlavie
7. adultul părinte	procreație	dragoste de frați
8. maturitate	integritate și autoacceptare	iubire față de oameni

Cunoștințele lor în domeniul teoriilor psihologice, legate de dezvoltarea copilului, le-au permis lui Keith și lui Mary Evans să aibă o perspectivă corectă asupra etapelor pe care le parcurg copiii în dezvoltarea lor. Spre exemplu, ei știau despre cele opt faze de maturizare umană ale lui Erikson, astfel că se așteptaseră ca Gerald să fie independent la vârsta de 2-3 ani. Și el nu a întâmpinat nici o dificultate în a-și câștiga autonomia – a vrut să aibă propriul său drum și l-a avut. Problema a fost însă aceea că teoriile nu le-au spus părinților decât la ce să se aștepte din partea copilului lor, nu și ce să-l învețe ei pe acesta.

Este greșită ideea că un copil trebuie lăsat singur, pentru a-și forma propriul său mod de viață. Copiii sunt asemenea trandafirilor; trebuie să aibă un mediu propice, apă, soare și un sol bun, dar doar aceste condiții, singure, nu vor fi suficiente pentru a obține atât de minunatele flori. Trandafirii trebuie să fie tăiați cu grijă, la vremea potrivită și din locul potrivit, și apoi

învățați să crească în mijlocul celorlalte flori din grădină – altfel, vor face flori sălbatice. În același fel, și copiii, dacă nu sunt tăiați cu iubire și educați corespunzător, vor crește sălbatici. Așa cum este nevoie de preocupare și de efort pentru a obține niște trandafiri minunați, tot astfel este nevoie de acestea și pentru a crește niște copii minunați.

Lucrul de care aveau nevoie Keith și Mary Evans era un ghid practic cu privire la ceea ce trebuia să-l învețe pe Gerald, în timp ce acesta parcurgea diferitele etape ale vieții.

Scara vieții, așa cum o descrie Petru, conține trepte care pot contribui la dezvoltarea unui caracter frumos în copiii noștri.

Pasul 1 – Credința. Trebuie să fie stabilită încă de timpuriu în viața copilului. Modul în care este tratat un copil de către părinții lui va determina, într-o proporție covârșitoare, dacă el va putea învăța să aibă încredere în ei sau în alte persoane. Pe măsură ce părinții satisfac, în mod constant, nevoile copilului, acesta începe să realizeze că, chiar dacă uneori trebuie să aștepte, în cele din urmă mama va veni și se va îngriji de el. De asemenea, credința înseamnă că el cunoaște suficient de mult despre părinții lui, încât să le accepte și să le recunoască autoritatea. O dată ce această temelie a fost așezată, copilul este gata pentru pasul următor.

Pasul 2 – Virtutea. Onestitatea, puritatea și integritatea sunt doar câteva dintre virtuțile pe care trebuie să înceapă să le învețe un copil mic, astfel încât să poată trăi în mijlocul familiei și al societății, fără să manifeste un comportament distructiv și intolerabil. Copilul învață, din propriile greșeli, că anumite moduri de comportament sunt pedepsite. El învață, de asemenea, că alte atitudini și fapte aduc mulțumire părinților săi. Chiar dacă o viețuire morală și virtuoasă presupune o educație de o viață întreagă, bazele discernământului, ale alegerii între bine și rău, se așază în primii trei ani de viață ai copilului.

Pasul 3 – Cunoștința. Chiar dacă orice copil începe să învețe încă de când se naște, se pare că această sete de cunoaștere crește o dată cu apariția întrebării „de ce". Pe parcursul acestor ani, de

dinainte de școală, în dorința lui de a găsi răspunsuri, copilul caută în mod activ și experimentează, fără să se mulțumească doar să absoarbă informațiile care îi sunt date de alții. Indiciile cu privire la ocaziile de învățare care să îi fie oferite copilului vin chiar de la acesta și nu trebuie să se bazeze pe ceea ce cred adulții că ar trebui să-l învețe.

Dacă ați fi întrebați: „Ce ar trebui să-i învețe părinții pe copii?", probabil că ați răspunde, așa cum fac majoritatea adulților: „Alfabetul și cum să socotească". În realitate, aceste lucruri sunt de o foarte mică însemnătate pentru copii, și singura satisfacție, legată de stăpânirea lor, este plăcerea pe care le-o oferă părinților acestora. În realitate, iată ce vor să știe preșcolarii: „De ce este cerul albastru?" „De ce nu pot să ating curcubeul?" „De ce căldura întărește unele lucruri, precum budinca, în timp ce pe altele, precum margarina, le înmoaie?"

Pasul 4 – Cumpătarea. Cumpătarea, sau temperanța, se bazează pe cunoștințe. Dacă un copil nu știe că zahărul este dăunător pentru dinți și pentru sănătate, atunci când va fi pus să aleagă între un desert și o mâncare de legume, va alege, de obicei, alimentul cel mai dulce (prăjitură, înghețată etc.). După ce află ce este bun pentru el, va putea începe să-și dezvolte autocontrolul necesar, astfel încât să acționeze conform cunoștințelor pe care le-a căpătat.

Pasul 5 – Răbdarea. Copiii mici par să fie din fire nerăbdători, dar m-am întrebat adesea dacă lucrul acesta se datorează faptului că s-au născut astfel sau că adulții manifestă adesea, față de ei, lipsă de răbdare. Adevărul este că răbdarea nu poate veni decât după ce copilul a devenit în stare să manifeste stăpânire de sine, care reprezintă o parte a cumpătării. Răbdarea se cultivă prin răbdare. Părintele își poate ajuta copilul să devină mai răbdător prin a nu-i pretinde lucruri nerezonabile, prin a rămâne aproape de el în împrejurările care cer răbdare și prin a-i oferi acestuia susținere și încurajare. Părintele trebuie să fie, de asemenea, atent să nu recompenseze cererile nerăbdătoare ale copilului prin a i le satisface.

Pasul 6 – Evlavia. Adevărata evlavie vine numai după ce credința copilului a fost stabilită, după ce el poate deosebi binele de rău, știe ce este bun pentru el și are stăpânirea de sine necesară pentru a se ține departe de ceea ce-i este dăunător și pentru a aștepta cu răbdare lucrurile bune. Probabil că evlavia nu se stabilește pe deplin decât după ce anii egocentrici ai adolescenței au trecut, iar omul devine, în sfârșit, în stare să privească și în afara sa, către ceilalți. Această conștientizare a individualității celorlalți îi poate permite tânărului să manifeste mai multe trăsături creștine decât a fost posibil până acum. Temelia acestei însușiri este așezată încă de timpuriu, în primii ani ai copilăriei, când părinții își învață copiii cum este Dumnezeu și sădesc în ei dorința de a fi asemenea Lui.

Pasul 7 – Dragostea de frați. Majoritatea părinților ar da aproape orice ca să-i învețe pe copiii lor măcar puțin din această virtute. Copiii par să fie atât de răi unul cu celălalt. „Taci din gură", „prostule", „tâmpitule" sunt cuvinte atât de familiare printre ei. Bunătatea, politețea, considerația față de celălalt, toate acestea sunt importante, dar, dacă nu le învață încă de când este mic, pe măsură ce va crește, copilul va dezvolta un comportament grosolan, obraznic, lipsit de politețe și gata să îi jignească pe ceilalți, care va fi foarte greu de schimbat mai târziu. Un exemplu a ceea ce înseamnă, cu adevărat, dragostea frățească, în care unul este dispus să dea totul pentru celălalt, este oferit de dragostea pe care o au părinții față de copiii lor.

Pasul 8 – Iubirea de oameni. Aceasta este mai mult decât bunătate, amabilitate – este dragostea omului față de semenii săi. Adevărata dragoste vine din a dărui, și nu din a primi. Cu cât faci mai mult pentru celălalt, chiar dacă nu este o persoană atrăgătoare, cu atât dragostea ta față de el va crește. Dragostea este un principiu, nu un sentiment. Poți să faci ceva pentru oameni care nu sunt ușor de iubit, și astfel dragostea ta față de acele persoane va spori. Dragostea unui copil este, probabil, cea mai pură și cea mai necomplicată, dar se pare că cei mai mulți dintre noi pierdem

acest lucru cândva între prima copilărie și momentul când devenim adulți, pentru a-l recâștiga de-abia după mai mulți ani de maturitate. Responsabilitatea noastră, ca părinți, este aceea de a păstra vie această dragoste pe tot parcursul copilăriei.

Și astfel, copilul se naște pregătit să urce pe scara vieții, dar depinde aproape în totul de părinții lui, ca să îi călăuzească fiecare pas. Ce poate face un părinte pentru a asigura temelia fiecărei trepte a scării?

- Arată-i copilului tău că ai încredere – în Dumnezeu, în el și în ceilalți.
- Trăiește o viață morală. Ai grijă ce programe urmărești la televizor. Rezistă tentației de a spune acel adevăr pe jumătate sau de a tăcea, atunci când vânzătorul uită să-ți ceară banii pentru ceva.
- Continuă să crești în cunoaștere. Copilul tău trebuie să te vadă petrecând timp în bibliotecă, citind sau rezolvând problemele vieții.
- Fii cumpătat. Evită să mănânci între mese și să stai noaptea târziu.
- Dă dovadă de răbdare, chiar și în împrejurările cele mai dificile.
- Respectă-L pe Dumnezeu și trăiește o viață de evlavie.
- Fii asemenea bunului samaritean – ia-ți timp să te îngrijești de ceilalți și arată-le că îți pasă de ei.
- Arată-i copilului că îl iubești, petrecând timp cu el. Lasă-l să vadă că îi iubești și pe ceilalți oameni, făcând același lucru și pentru ei.

Cum va înainta copilul tău pe scara vieții? Va fi el asemenea lui Gerald, care se poticnea la fiecare pas deoarece îi lipsea o călăuzire clară și înțeleaptă, sau va dezvolta acel fel de caracter care să rămână ferm de partea binelui și a dreptății?

Efortul implicat în a aduce pe lume un copil trebuie să devină un efort al iubirii, o lucrare care să-l ajute pe copil să-și atingă potențialul maxim.

După planul pas cu pas al lui Dumnezeu, puteți construi, în această lume imperfectă în care trăim, minunate caractere pentru Împărăția Sa.

Capitolul 2

Lecţii de la Ana, mama absentă

Biblia ne prezintă numeroase exemple de părinți evlavioși, dar unul dintre ele ne surprinde în mod deosebit. Este acela al Anei, care a petrecut atât de puțin timp cu Samuel, și totuși a avut un impact atât de extraordinar asupra vieții lui.

Ana nu a trăit decât trei ani alături de Samuel. Prin harul lui Dumnezeu, părinții de astăzi au la dispoziție între 12 și 18 ani. Dar, chiar dacă ar fi vorba de mai puțini, influența noastră poate fi totuși importantă. Istoria Anei aduce speranță miilor de părinți „cu jumătate de normă", care, din cauza divorțului sau a orelor pe care le pierd călătorind către locuri de muncă îndepărtate, nu reușesc să petreacă împreună cu copiii lor timpul pe care și l-ar dori.

Cum am putea petrece la cea mai înaltă valoare acești ani prețioși, astfel încât să ne putem crește copiii pentru Dumnezeu? Poate că am putea începe prin a ne ruga pentru copiii noștri și prin a-i consacra în slujirea lui Dumnezeu, așa cum a făcut Ana.

„Pentru copilul acesta mă rugam, și Domnul a ascultat rugăciunea pe care I-o făceam. De aceea vreau să-l dau Domnului: toată viața lui să fie dat Domnului" (1 Samuel 1,27.28).

O renumită scriitoare inspirată menționează, dintre toate femeile din Biblie, doar patru persoane, ca exemple de mame devotate și credincioase. Ana, mama lui Samuel, este menționată alături de Iochebed, care și-a riscat propria viață pentru a o salva pe aceea a fiului ei, Moise, și apoi l-a educat timp de 12 ani, înainte ca acesta să fie luat să trăiască la curtea faraonului;

Elisabeta, mama lui Ioan Botezătorul, care a urmat cu strictețe instrucțiunile pe care i le dăduse îngerul, în legătură cu modul în care să-și crească fiul; și Maria, mama lui Isus, căreia i s-a încredințat onoranta responsabilitate de a da naștere Fiului lui Dumnezeu și, după aceea, de a-L crește și educa timp de aproape 26 de ani.[1]

Este ușor de înțeles de ce au fost menționate Iochebed, Elisabeta și Maria. Dar de ce Ana? Ea nu și-a păstrat fiul lângă ea decât atâta timp cât l-a alăptat, după care i l-a dat lui Eli, marele preot, ca să îl crească.

Ce-ați gândi despre mine dacă, atunci când fiul meu cel mic, Kevin, a împlinit 3 ani, l-aș fi trimis să fie crescut de președintele Conferinței Generale și m-aș fi dus să-l văd doar o dată pe an, ca să îi duc câte o hăinuță nouă? Parcă vă aud acuzându-mă că mi-am neglijat copilul sau citându-mi câteva dintre studiile științifice ale lui John Bowlby, în legătură cu reacția emoțională de anxietate și de depresie pe care o au copiii atunci când sunt privați de atenția mamei și a tatălui lor în timpul primilor ani de viață.[2]

Dar hai să zicem că am avut un motiv bun. Nu l-am lăsat acolo pentru că vroiam să călătoresc și să mă distrez; Îi promisesem Domnului că, dacă îmi va da un băiețel, I-l voi consacra Lui, ca să-I slujească pentru toată viața; iar singura cale acceptabilă prin care Kevin putea să fie educat pentru slujire a fost aceea de a-l da în grija acestui om. Acest argument sună destul de rezonabil, dar haideți să presupunem că președintele căruia i l-am încredințat pe Kevin era un tată la fel de slab și de ineficient ca și Eli. Fiii lui Eli erau corupți. Ei luau în râs serviciile divine, furau darurile și zecimile și chiar îi obligau pe membrii bisericii să aducă daruri mai mari, astfel încât ei să poată opri pentru ei înșiși tot ce era mai bun.

Situația era atât de condamnabilă, încât oamenii nu mai vroiau să vină la biserică. Toți știau că Eli era vinovat pentru această stare de lucruri, pentru că el nu-și mustrase niciodată fiii și nu îi disciplinase în nici un fel. Ce fel de tată avea să fie un asemenea

om pentru Kevin? Ce fel de influență aveau să aibă asupra lui acei fii nesupuși și nedisciplinați? Probabil veți gândi că nu am fost în toate mințile, ca să-mi las băiețelul, de-abia înțărcat, într-un astfel de cămin.

Dar haideți să zicem că, în ciuda tuturor acestor condiții nefavorabile, Kevin a ajuns un lider religios puternic și demn de respect și că a devenit, în cele din urmă, președintele Conferinței Generale. Ce ați gândi despre mine, ca mamă? Probabil că ați zice: „Nu este uimitor ce a ajuns Kevin, în ciuda faptului că a fost lipsit de influența mamei lui încă de la vârsta de 3 ani?"

Și totuși Ana, una dintre femeile date ca exemplu de mamă bună, și-a lăsat băiețelul de-abia înțărcat (probabil în jurul vârstei de trei ani) cu Eli, marele preot, în mijlocul corupției și al decăderii morale pe care cei doi fii ai acestuia, Hofni și Fineas, le aduceau asupra serviciilor de la templu și asupra întregii națiuni.

Și atunci, cum a ajuns Samuel atât de bine?

Un copil are nevoie de cel puțin trei lucruri pentru a-și dezvolta o personalitate sănătoasă. Acestea sunt: dragostea, disciplina și independența. Ingredientul cel mai important este dragostea (afecțiunea și căldura) oferită unui copil de către părinții lui. Este imposibil să-i oferi unui copil prea multă dragoste, atâta timp cât acesta are parte de o disciplină adecvată, îndeajuns de multă încât să-l învețe cum să se disciplineze singur, dar nu atât de multă încât să-i zdrobească propria voință. Și, în cele din urmă, copilul are nevoie să i se îngăduie să devină independent, în mod treptat, pe măsură ce capacitatea sa de a se disciplina singur crește.

Cum de a ajuns Samuel atât de bine? Eu cred că Dumnezeu a lucrat prin toate acele trei persoane importante din viața lui Samuel: Ana, mama lui, Elcana, tatăl lui, și Eli, tatăl lui adoptiv – folosind fiecare dintre caracteristicile speciale ale acestora pentru a-i oferi lui Samuel dragostea, disciplina și independența de care avea nevoie pentru a deveni liderul spiritual al poporului lui Dumnezeu.

Influența Anei

Ana avea ținte înalte pentru întâiul ei născut, copilul pe care îl așteptase vreme atât de îndelungată. Ea știa că Dumnezeu avea pentru el o lucrare specială. Este interesant că mamele pe care Ellen White le menționează ca mame bune (Ana, Iochebed, Elisabeta și Maria) aveau în comun cunoștința faptului că Dumnezeu îi alesese pe fiii lor pentru o lucrare importantă, măreață. Poate afecta cunoașterea unui astfel de plan divin relația mamei sau a părinților cu copiii lor? Rezultatele studiilor arată că, dacă părinții sau educatorii au așteptări mari de la copiii pe care îi educă, acești copii au șanse considerabile să atingă acele ținte înalte.

Un astfel de efect a fost demonstrat recent, într-un experiment realizat într-o școală elementară. După ce elevilor li s-a dat un test de inteligență, cei care se ocupau de acest studiu au ales la întâmplare câte cinci sau șase copii din fiecare clasă și i-au spus învățătoarei că, pe baza testului, aceștia erau „sclipitori". La sfârșitul anului, toți copiii au fost testați din nou. Cei care fuseseră aleși la întâmplare și etichetați drept „sclipitori" au înregistrat, la cel de-al doilea test, punctaje considerabil mai mari decât ceilalți copii din clasă. Cu cât copiii au fost mai mici, cu atât așteptările înalte pe care le-a avut învățătoarea de la ei au avut un efect mai vizibil. Spre exemplu, media creșterii coeficientului de inteligență pentru cei selectați dintre copiii de clasa întâi a fost de 27,4 puncte; la clasa a doua, de numai 16,5 puncte, iar la clasa a patra, acest progres a fost aproape nesemnificativ.[3]

Ana nu numai că a avut așteptări mari de la Samuel, dar ea a și fost conștientă de faptul că avea la dispoziție doar un timp foarte scurt pentru a-l educa, din moment ce I-l făgăduise Domnului, și, pentru a-și împlini această făgăduință, trebuia să-l ducă la Silo, ca să fie crescut de Eli.

Trei ani reprezintă un timp extrem de scurt, dar lucrul esențial în reușita Anei a fost acela că ea l-a putut avea pe Samuel lângă ea în *primii* trei ani din viața acestuia, care sunt anii cei mai

importanți. Un copil învață mai mult în acești ani decât va învăța în tot restul vieții lui. Benjamin Bloom, un renumit psiholog, după efectuarea a peste 2000 de studii asupra copiilor, afirmă că aproximativ 50 la sută din capacitatea intelectuală a copilului se realizează până la vârsta de 4 ani și 80 la sută până la 8 ani.[4] Cercetările efectuate asupra copiilor defavorizați în vârstă de 3 până la 4 ani sugerează că, în jurul acestei vârste, este deja prea târziu pentru a mai produce schimbări semnificative în modul lor de învățare, pentru că acesta a fost deja stabilit mult mai la începutul vieții lor.

Primii trei ani de viață reprezintă nu doar un timp pentru o creștere rapidă a capacității mentale, ci și unul pentru dezvoltarea caracterului. Unii cercetători susțin că părinții au doar trei ani la dispoziție pentru a modela voința unui copil. Dacă nu au făcut-o în acest timp, le va fi teribil de greu să-l facă pe acesta să se supună unei discipline pozitive și benefice.[5] S-a spus, de asemenea, că, după vârsta de șapte ani, caracterul și personalitatea devin stabile, astfel că, în anii de mai târziu, aceste caracteristici mai pot fi schimbate doar printr-un efort extraordinar.[6]

Știind că avea la dispoziție doar câțiva ani pentru a-l educa pe Samuel, înainte de a i-l încredința lui Eli, care era un tată atât de slab, sunt sigură că Ana a petrecut fiecare clipă prețioasă pe care o putea pune deoparte împreună cu bebelușul ei, pregătindu-l pentru viitor. Ana l-a iubit pe Samuel cu tot devotamentul inimii unei mame. În fiecare zi, privindu-l cum crește și ascultându-i gânguritul copilăresc, îl înconjura tot mai strâns cu afecțiunea ei. Vă puteți imagina cât de greu trebuie să-i fi fost Anei să renunțe la acest copil deosebit, pe care Dumnezeu i-l dăruise într-un mod atât de minunat? Auzim adesea vorbindu-se despre credința lui Avraam și despre curajul său de a-și sacrifica singurul fiu, dar sunt sigură că și Ana a avut aceeași credință și același curaj, ca să îl dăruiască pe fiul ei în slujba lui Dumnezeu la o vârstă atât de fragedă. Pentru a-l pregăti în vederea acestei lucrări, ea a încercat să-i îndrepte gândurile către Creator prin intermediul oricărui

obiect familiar pe care-l întâlnea în jurul lui. Trebuie să fi lucrat cu consecvență la modelarea caracterului și a voinței băiatului, pentru că, la momentul când a fost dus să trăiască alături de Eli, acesta era deja amabil, generos, ascultător și respectuos. Samuel era gata să ajute și plin de afecțiune, depășindu-și vârsta în ceea ce privea maturitatea spirituală, astfel că efodul a fost așezat asupra lui pe când era încă un copil – ca o dovadă a consacrării lui pentru slujba de la sanctuar (vârsta obișnuită pentru primirea efodului era de 25 de ani).

Influența Anei asupra fiului său nu s-a încheiat atunci când Samuel a fost dus să trăiască la sanctuar. Chiar dacă, din punct de vedere fizic, era despărțită de el, copilul era mereu prezent în gândurile și în rugăciunile mamei. În fiecare an, ea îi făcea cu propriile mâini o haină de slujbă, iar când se suia împreună cu soțul ei ca să se închine la Silo, îi ducea acest veșmânt lui Samuel, ca să îi amintească de dragostea ei. Ellen White spune că fiecare fir al micului veșmânt era țesut cu rugăciunea ca el să fie curat, nobil și credincios. Ana nu-I cerea lui Dumnezeu ca Samuel să obțină o măreție omenească, ci se ruga fierbinte ca el să poată atinge acea măreție a valorilor cerești – ca să-L poată onora pe Dumnezeu și să fie o binecuvântare pentru semeni. Sunt sigură că Samuel știa foarte bine cât de mult îl iubea mama lui și că ea se ruga pentru el în fiecare zi. De aceea, chiar dacă în cea mai mare parte a vieții lui nu a fost lângă el, influența ei a rămas puternică.

„Când va primi coroana glorioasă, Samuel o va legăna înaintea tronului și va recunoaște că lecțiile credincioase ale mamei sale, prin meritele lui Hristos, au fost cele care l-au încoronat pe el cu slavă nemuritoare."[7]

Este important să nu trecem cu vederea influența lui Elcana asupra lui Samuel. Elcana, tatăl lui Samuel, era un om bogat și influent, dar nu lipsit de greșeli. Atunci când a văzut că el și Ana nu au copii, dorința ca numele său să fie transmis mai departe a fost atât de mare, încât, la insistențele Anei, și-a luat o a doua

soție, pentru a avea copii cu ea. O dată cu trecerea anilor, casa lor nu s-a umplut numai de copii, ci și de gelozie și de certuri generate de Penina, cea de-a doua soție a lui Elcana. Penina era geloasă și limitată, mândră și insolentă. Ana primea toate insultele ei cu umilință și blândețe, dar acestea îi produceau o atât de mare suferință, încât tocmai acest conflict permanent a fost ceea ce a determinat-o să-L implore pe Dumnezeu cu atâta insistență, încât, atunci când a văzut-o, Eli a crezut că era beată.

Probabil că Elcana a avut asupra lui Samuel o influență cu mult mai mare decât am putea crede. În primul rând, el era plin de compasiune, blând și iubitor, mai ales față de Ana. El a înțeles pe deplin suferința pe care i-o provocase prin căsătoria sa cu Penina și a încercat să repare cumva această greșeală prin a-i da Anei, cea fără copii, o parte îndoită de jertfă, ca să o ducă la Silo, cu ocazia sărbătorilor anuale, în timp ce Peninei și copiilor acesteia le dădea numai jumătate din cât îi dădea Anei. Lucrul acesta însă nu a făcut altceva decât să sporească invidia Peninei, astfel încât aceasta o înțepa fără milă pe Ana, spunându-i că faptul că nu putea avea copii era o dovadă a dezaprobării lui Dumnezeu față de ea. În cele din urmă, Ana nu a mai putut îndura.

Incapabilă să-și ascundă durerea, ea a izbucnit într-un plâns nestăvilit și s-a retras de la sărbătoare. Elcana i-a arătat dragostea sa prin cuvinte de mângâiere și de dragoste: „Pentru ce plângi și nu mănânci? Și pentru ce îți este întristată inima? Oare nu prețuiesc eu pentru tine mai mult decât zece fii?"[8] Aceste cuvinte au devenit un adevărat dicton, dar la fel de adevărat este și că „cel mai mare dar pe care un tată li-l poate oferi copiilor săi este să o iubească pe mama acestora". Mă îndoiesc că Ana ar fi putut realiza un asemenea succes în educația lui Samuel, în timpul acelor primi trei ani, dacă Elcana nu i-ar fi susținut eforturile.

Primii trei ani din viața unui copil sunt importanți, pentru ca acesta să-și formeze o identitate sexuală sănătoasă. Dacă un băiat nu are parte, în această perioadă, de imaginea unui tată, pe măsură ce va crește, el va dobândi caracteristici mai feminine decât

ceilalți băieți. Dar influența unui tată asupra copiilor săi este foarte puternică și în domeniul valorilor, și în cel al stilului de viață.

Spre exemplu, în urma unui studiu efectuat asupra întregului colectiv de studenți de la Pacific Union College, s-a descoperit că studenții care proveneau din familii în care doar tatăl era vegetarian erau ei înșiși vegetarieni, mai adesea decât cei provenind din familii în care doar mama era vegetariană.[9]

Un studiu asupra tinerilor, realizat de Conferința California de Sud-Est, a Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea, a relevat că acei copii provenind din familii în care tatăl era adventist, iar mama neadventistă, erau, la rândul lor, adventiști mai fermi și mai consacrați, depășindu-i pe colegii lor în ceea ce privește maturitatea gândirii religioase. Pe de altă parte, colegii lor de școală care proveneau din familii în care doar mama era adventistă, iar tatăl nu, înregistrau calificative scăzute în ambele privințe.[10] Aceste descoperiri par să indice că, în ciuda faptului că un tată nu petrece la fel de mult timp împreună cu copiii lui precum petrece o mamă, influența stilului de viață al acestuia asupra copiilor este puternică. Este foarte posibil ca Samuel să fi ajuns ceea ce a ajuns, adică un adevărat om al lui Dumnezeu, datorită tatălui puternic, consacrat religios și devotat pe care l-a avut.

Influența lui Eli

Ce influență a avut asupra lui Samuel Eli, care pentru propriii săi fii era un tată atât de slab? Incapabil să îi țină sub control, el s-a tras înapoi de la datoria de a-i învăța pe aceștia calea dreaptă în viață. Era un om indulgent. Iubea pacea și tihna și nu-i plăcea să se complice. El nu-și exercita autoritatea pentru a le corecta obiceiurile și dorințele păcătoase. În loc să-i mustre și să-i pedepsească, el s-a supus voinței lor și i-a lăsat să facă ce vroiau. În loc să privească educarea fiilor săi ca pe una dintre cele mai importante responsabilități ale sale, el a considerat aspectul acesta ca fiind de mică însemnătate și i-a lăsat pe aceștia să ajungă niște oameni corupți și nelegiuiți.

Ce s-ar fi întâmplat dacă Samuel, la vârsta de 3 ani, ar fi fost un copil încăpățânat, neascultător și obraznic? Ce s-ar fi întâmplat dacă nu ar fi fost pregătit să se disciplineze singur? Dacă nu ar fi avut nici un respect față de autoritate? Gândiți-vă numai ce s-ar fi întâmplat cu Samuel, băiețelul de numai trei ani, adus să crească lângă Eli, care era iubitor și îngăduitor și care nu se gândea câtuși de puțin să-l disciplineze. Aceasta ar fi însemnat prăbușirea, ruina lui Samuel. Însă, așa cum s-a dovedit până la urmă, Samuel fusese disciplinat deja de mama și de tatăl său. El știa să asculte. El învățase să fie respectuos, generos și bun, astfel că singurul lucru de care avea nevoie, cu adevărat, acest băiețel de trei ani era cineva care să fie cald, plin de afecțiune, iubitor și dispus să-i îngăduie să devină tot mai independent. Și am simțământul că niciodată nu a existat un tată care să-și iubească fiul mai tandru și mai afectuos decât l-a iubit Eli pe Samuel.

Pe scurt, ca să-și dezvolte o personalitate sănătoasă, un copil are nevoie de dragoste, de disciplină și de independență, iar Samuel le-a primit pe toate de la Ana, de la Elcana și de la Eli. Ana ar trebui să fie deosebit de apreciată printre mame, pentru că ea nu a avut la dispoziție toți anii de care dispunem majoritatea dintre noi, pentru a ne influența copiii. Prin dragoste și disciplină, Ana, cu ajutorul lui Elcana, a reușit să modeleze caracterul și personalitatea lui Samuel în numai trei ani, scurți. Astfel, la capătul acestora, Samuel era deja pregătit pentru atingerile de finisare ale iubirii și pentru independența pe care Eli era capabil să i le ofere. „Și copilul Samuel creștea mereu și era plăcut Domnului și oamenilor."[11]

Capitolul 3

Cum să găseşti timp pentru a fi părinte

Fiecare lucru își are timpul lui, spunea înțeleptul.

„Nașterea își are vremea ei, și moartea își are vremea ei;

Săditul își are vremea lui, și smulgerea celor sădite își are vremea ei.

Uciderea își are vremea ei, și tămăduirea își are vremea ei;

Dărâmarea își are vremea ei, și zidirea își are vremea ei;

Plânsul își are vremea lui, și râsul își are vremea lui;

Bocitul își are vremea lui, și jucatul își are vremea lui;

Aruncarea cu pietre își are vremea ei, și strângerea pietrelor își are vremea ei;

Îmbrățișarea își are vremea ei, și depărtarea de îmbrățișări își are vremea ei;

Căutarea își are vremea ei, și pierderea își are vremea ei;

Păstrarea își are vremea ei, și lepădarea își are vremea ei;

Ruptul își are vremea lui, și cusutul își are vremea lui;

Tăcerea își are vremea ei, și vorbirea își are vremea ei;

Iubitul își are vremea lui, și urâtul își are vremea lui;

Războiul își are vremea lui, și pacea își are vremea ei."

Eclesiastul 3,2-8

Aș mai adăuga un singur lucru: „Este o vreme când să fii părinte și este o vreme când să fii bunic". Și, dacă ai copii sau nepoți, vremea aceasta este acum.

Cineva a întrebat-o odată pe o femeie, care era mama a 11 copii: „Cum găsiți timp pentru a vă îngriji de toți copiii dumneavoastră?"

„Ei bine", a răspuns ea, „când a venit pe lume primul meu

copil, mi-am dat seama că acesta, singur, îmi consuma tot timpul. Așa că m-am gândit că, dacă ar mai fi câțiva, nu mi-ar putea consuma mai mult timp, pentru că oricum primul mi-l consumă pe tot!"

Haideți să privim realitatea în față – este nevoie de timp ca să fii părinte. Dacă am socoti orele pe care le petrece o mamă în îndeplinirea treburilor gospodărești direct legate de creșterea copiilor, ne-am speria. Cineva a calculat că, în medie, o mamă cu trei copii petrece, până la vârsta de 18 ani a acestora, 18000 de ore în îndeplinirea lucrărilor gospodărești datorate copiilor – adică a tuturor îndatoririlor zilnice pe care, în lipsa copiilor, nu le-ar fi avut.

Cei care au devenit de curând părinți sunt adesea copleșiți de numărul orelor pe care le presupune îngrijirea unui bebeluș. Mai întâi, este timpul necesar îngrijirii lui din punct de vedere fizic – schimbarea scutecelor, hrănirea, îmbăiatul, îmbrăcatul, timpul când îl pui la culcare, timpul când îi liniștești plânsul sau timpul când aștepți, îngrijorat, să vină medicul pediatru. Dar creșterea unui copil le pretinde chiar mai mult din timpul lor, în alte aspecte. Un copil are nevoie de timp în care să te joci cu el, timp în care să stai de vorbă cu el și timp în care să-l alinți și să-l legeni.

Timpul și atenția pe care i le oferi îi comunică acestuia dragostea pe care i-o porți. Nu există nici un înlocuitor pentru acestea. Dar cum poate un părinte să găsească timpul necesar pentru a-i oferi copilului său toate lucrurile de care are nevoie, pentru a crește sănătos, fericit și mulțumit? Iată câteva sugestii:

Profitați de timpul pe care trebuie să îl petreceți cu copilul și transformați-l într-un timp plăcut și plin de însemnătate. De exemplu, după aproximativ o lună de schimbat scutece, deveniți atât de experți în acest domeniu, încât puteți face acest lucru chiar și cu ochii închiși. Însă, în loc să lăsați ca, în acest timp, mintea să vă colinde sau să faceți planuri pentru meniurile săptămânii viitoare, gândiți-vă cum ați putea face aceste momente

aparent de rutină cât mai pline de semnificație pentru bebelușul vostru. Vorbiți-i. Ciuguliți-i degetele de la picioare. Gâdilați-l pe burtică. Explicați-i ceea ce faceți. Atingeți-i diferite părți ale corpului și spuneți-i cum se numesc. Dacă schimbați o duzină de scutece pe zi, aceasta înseamnă 12 ocazii în plus pe zi când să aveți un timp special de joacă împreună cu bebelușul vostru.

Includeți-l pe copil în activitățile voastre. Când citiți, legănați bebelușul și citiți cu voce tare. Când pregătiți masa, purtați-vă bebelușul în spate (într-un port-bebe). Când coaseți, așezați țarcul de joacă lângă voi, astfel încât să vă puteți privi unul pe celălalt între două împunsături. Dacă vă place să alergați, alergați în spatele căruciorului, împingându-l.

Nu cheltuiți prea mulți bani pe jucării mecanice, pe leagăne automate, pe tot felul de scăunele sofisticate, pentru bebeluși, sau pe pătuțuri didactice. Dacă veți face acest lucru, veți aștepta ca bebelușul să le folosească pe cât de mult posibil, jefuindu-l astfel de timpul pe care ar trebui să-l petreceți împreună. Lăsându-l pe copil singur cu orele, chiar și într-un pătuț luxos și fantezist, nu-i veți dezvolta nici coeficientul de inteligență și nici caracterul. Doar contactul cu oamenii este ceea ce contează cu adevărat. De ce să îi oferiți copilului un surogat, când el vă poate avea pe voi – originalul?

Taților, dacă programul de lucru nu vă permite să fiți acasă atunci când copilașul vostru preșcolar este treaz, încercați să rearanjați programul de somn al acestuia. Când era angajat în poliție, fratele meu lucra după-amiezile și serile, sosind acasă în jurul orei 22:00 – după ora obișnuită de culcare pentru majoritatea copiilor. Dar soția și copilul lui și-au modificat programul, astfel încât să nu fie privați de timpul special petrecut cu tati. Cina era sevită la ora 22:00, după care urma timpul obișnuit de joacă, împreună cu tati, și apoi întreaga familie dormea până în jur de ora 10:00 a dimineții următoare.

Dar ce se întâmplă atunci când copilul nu vrea să petreacă timp cu voi? Se poate întâmpla, mai ales dacă sunteți atât de rar

acasă, să păreți un străin. Lucrul acesta i s-a întâmplat unui prieten foarte ocupat, medic de profesie, care rareori reușea să ajungă acasă înainte de ora de culcare a fiului său. Și, când încerca să-l îmbrățișeze și să-i ureze noapte bună, micuțul Chad se împotrivea din toate puterile. Doar pe mama o lăsa să-l conducă la culcare și să-l învelească.

Așa că, într-o seară, în timp ce mama îl punea pe Chad la culcare, tatăl s-a strecurat pe furiș în cameră și a aruncat o minge de cauciuc în patul copilului. Surprins, acesta a râs și i-a aruncat-o înapoi. Mingea i-a fost trimisă din nou în pat. Și astfel s-a născut un adevărat ritual de seară, cu proiectile care variau de la papuci și șosete, într-o seară, la jucării de pluș și animale din plastic, în seara următoare. Într-o ocazie, un prieten l-a întrebat pe Chad: „Îți citește tatăl tău povești seara, la culcare?" „Nu", a răspuns el, în timp ce ochii îi străluceau de bucurie, „doar aruncă în mine cu tot felul de lucruri!"

Și voi puteți găsi metode creative de a petrece un timp plăcut și amuzant împreună. Și, înainte chiar de a vă da seama, copilul vostru deja va „cerși" după mai mult.

Indiferent de vârstă, copiii au nevoie de o atenție specială. Într-o seară, prietena mea Marylin tocmai era prinsă cu pregătirea sosului pentru cină, când fiul ei, adolescent, s-a năpustit în bucătărie strigând: „Mamă, vino repede afară! Vreau să-ți arăt ceva".

Pregătirea sosului se afla într-un moment critic, când trebuia amestecat continuu, ca să aibă o consistență omogenă. Marylin, care este o adevărată expertă în arta culinară și savura deja, în gând, o cină perfectă, se afla în momentul cel mai important al preparării rețetei, astfel că era cât pe ce să spună: „Nu poți s-aștepți o clipă? Trebuie să termin de amestecat sosul!" Dar un glas interior parcă a îndemnat-o: „Du-te!" La urma urmei, trecuseră săptămâni de când fiul ei nu o mai rugase nimic – și nici măcar nu mai dorise să fie împreună cu familia.

Așa că a oprit aragazul, a dat sosul deoparte și a ieșit afară. Fiul ei i-a atras atenția undeva, către orizontul de la apus, exclamând:

„Privește, mamă, la apusul acesta de soare! Nu este cel mai minunat apus de soare pe care l-ai văzut vreodată?" Amândoi au rămas acolo și au privit încântați până când și ultimele raze au dispărut.

Un timp pierdut? Așa ar putea să pară, dacă un sos fără cocoloașe este lucrul pe care îl prețuiești cel mai mult în viață. Dar, așa cum a spus această mamă, „aș mânca în fiecare seară sos cu cocoloașe, doar ca să pot avea zilnic o astfel de experiență împreună cu fiul meu, adolescent. La urma urmei, sosul dispare repede, dar relația cu fiul meu durează toată viața". Nu uitați, timpul plăcut, petrecut alături de copiii voștri, nu este niciodată un timp pierdut.

James Boswell, biograful lui Samuel Johnson, vorbea adeseori despre ziua în care tatăl lui l-a dus la pescuit și despre cât de minunată fusese pentru el, copil fiind, ocazia aceea deosebită. Un cercetător curios s-a hotărât să studieze și jurnalul tatălui, pentru a vedea dacă și tatăl lui Boswell a avut aceeași reacție în urma evenimentului respectiv. Și iată că acolo, în dreptul datei, erau scrise doar aceste cuvinte: „Astăzi am fost la pescuit cu fiul meu; o zi pierdută".

Tocmai timpul pe care îl „pierdem" cu (și pentru) copiii noștri este ceea ce ne va asigura o relație bună cu ei și îi va convinge de dragostea noastră. Acest timp trebuie dăruit cu bucurie și manifestând un interes total față de preocupările lor. Nu-ți lăsa niciodată copilul să creadă că *ai prefera* să faci altceva (deși este posibil *să trebuiască* să faci altceva) sau că simți că îți pierzi timpul atunci când ești împreună cu el.

Timpul pe care i-l dăruiești binevoitor și cu iubire este darul cel mai de preț pe care i-l poți oferi copilului tău. Este un dar pe care banii nu-l pot cumpăra. Oferă-i-l astăzi – și oferă-i-l cu generozitate. Dacă vrei cu adevărat, poți găsi timp.

Capitolul 4

Cum să-ţi educi singur copiii preşcolari

Un tată se plângea odată: „De ce trebuie să sfârşesc întotdeauna prin a fi nevoit să-l ajut pe Billy la teme?" „Fii mulţumit că încă îl mai poţi ajuta", i-a replicat soţia, „anul viitor s-ar putea să nu mai cunoşti răspunsurile!"

Copiii cresc aşa de repede! Şi, este adevărat, în curând ajung să ne depăşească priceperea şi capacităţile limitate şi ne trezim ajunşi în situaţia de a-i încredinţa altora, pentru o instruire mai avansată.

Şi totuşi, este o bucurie cu totul specială aceea pe care o trăim atunci când lucrăm umăr lângă umăr cu copiii noştri, aşa cum a lucrat Iosif cu Isus, în atelierul de tâmplărie. Şi ce metodă mai bună de a-l „învăţa pe copil calea pe care trebuie să meargă" poate exista, decât aceea de a dedica acei câţiva ani de început învăţându-ţi propriii copii preşcolari?

„Mămico, mămico, vino repede afară! N-o să-ţi vină să crezi ce surpriză am pentru tine!" Cea care mă striga era fetiţa mea de numai cinci ani, Kim, urmată de Kari, de patru ani, care încerca să-i întărească afirmaţia: „Da, mami, este cu adevărat ceva drăguţ".

Ei bine, cel puţin mi-au stârnit curiozitatea suficient de mult, încât să-mi las scrisoarea pe jumătate bătută la maşină şi să le urmez. O dată ajunse afară, Kim a alergat la bicicleta ei, de la care tocmai îndepărtasem roţile ajutătoare. Trebuise să alerg în spatele ei câţiva kilometri, ţinând-o de şa şi încercând s-o învăţ să nu se mai balanseze. Chiar în dimineaţa acelei zile, Kim aproape că izbucnise în plâns din cauza nereuşitei, iar eu începusem să

mă îndoiesc de faptul că va fi vreodată în stare să meargă pe bicicletă. Iar acum priveam uimită, nevenindu-mi să-mi cred ochilor, cum și-a așezat pedalele exact cum trebuia, a pus un picior pe una dintre ele, iar cu celălalt și-a luat puțin avânt, s-a clătinat puțin nesigură pentru o clipă, după care a pornit pe bicicletă și a parcurs tot drumul până la șosea, făcând chiar și o cotitură de nouăzeci de grade.

Mi-am schimbat părerea pe loc. Bucuria de a o vedea pe Kim atât de entuziasmată de faptul că reușise aproape imposibilul merita fiecare minut, și chiar mai mult, din cele pe care le petrecusem ajutând-o. Da, a trebuit să admit că a fi educatoarea copilului meu preșcolar era o slujbă cât se poate de plină de satisfacții.

Totul începuse cu o vară înainte, în timp ce-mi făceam programul pentru toamna care se apropia. Firește, fetele aveau să meargă la grădiniță, trei dimineți pe săptămână, în timp ce eu aveam să-mi predau orele la școală. Dar ce aveam să fac cu Kevin, care nu avea decât 2 ani? Una dintre condițiile care se cereau pentru a fi primit la grădiniță era aceea de a merge singur la oliță – iar el nu o împlinea. Dorința mea era să-i țin pe copii împreună, astfel că, fără să stau prea mult pe gânduri, le-am întrebat pe fete ce ar prefera: să meargă la grădiniță sau să stea acasă cu mine și eu să le fiu educatoare. Cu strigăte de încântare, îmbrățișări și sărutări, sărind pline de entuziasm, au răspuns: „Cu mami!" După o astfel de reacție, nu puteam să le dezamăgesc.

Mi-am reorganizat programul, astfel încât să fiu plecată doar două după-amiezi pe săptămână, păstrând diminețile pentru copii. Îndelungata mea experiență mă învățase că dimineața copiii erau cei mai receptivi.

Am hotărât să începem grădinița imediat după Ziua Muncii, dar, când a sosit ziua respectivă, mi-am dat seama că aveam atât de multe treburi de făcut, printre care și să conserv pentru iarnă patru lăzi de piersici, încât aproape că aș fi renunțat. Ar fi fost mult mai ușor să aștept până când n-aș mai fi fost atât de ocupată.

Dar unde mi-era puterea de voință? Am hotărât chiar atunci și acolo că, indiferent de ceea ce aveam de făcut, copiii mei trebuia să fie pe primul plan și, în consecință, trebuia să mă port ca o educatoare. Când prima zi de grădiniță vine, educatoarea este acolo. Și eu aveam să fiu.

Nu mi-am dat seama cât de important a fost pentru mine să-mi iau acest angajament decât după câteva săptămâni. Kim avea o bucată pătrată de stofă pe care i-o dăduse o prietenă și, într-o dimineață, a venit la mine și mi-a spus: „Aș vrea să fac o pălărie pentru Kari". Nu avea nici o idee despre cusut, așa că n-au trecut decât câteva clipe până când s-a înfățișat înaintea mea cu un ac și o ață și m-a rugat să o ajut să coasă. Dacă nu m-aș fi angajat să-i fiu educatoare, sunt sigură că aș fi lăsat-o să se chinuiască singură, sau i-aș fi spus: „Este prea greu pentru tine; nici măcar să nu încerci", sau i-aș fi cusut-o eu. În loc de aceasta, dându-mi seama că am fi trecut amândouă printr-o experiență neplăcută dacă am fi încercat să coasem cu mâna, am luat-o pe Kim în poală și am învățat-o cum să folosească mașina mea de cusut.

Am fost uimită să văd cât de repede a învățat cum să dea înapoi, ca să întărească tighelul, cum să țină materialul drept și să-l orienteze spre ac, ținându-și, în același timp, mânuțele departe de împunsătura acestuia, cum să ridice piciorușul de cusut și cum să rupă, la sfârșit, ața pe ascuțișul din spatele acului. Într-o clipă, pălăria a fost gata și chiar și Kevin a vrut să o poarte. Doar angajamentul pe care mi-l luasem înainte a fost ceea ce m-a determinat să „sacrific" acest timp pentru a o învăța.

Orice părinte este educatorul copilului său, indiferent că este sau nu dispus să accepte această slujbă. Întotdeauna îmi învățasem copiii în timp ce trebăluiam prin gospodărie; întotdeauna le citisem și le cântasem. Dar, angajându-mă să le fiu singurul educator din perioada preșcolară, fără să mă bizui pe altcineva pentru a face aceasta, m-a determinat să petrec un timp suplimentar împreună cu copiii mei – timp pe care fusesem sigură că nu-l am.

Sunt convinsă că, în primii ani, copiii învață în primul rând din joaca lor, și de aceea ar trebui să li se dea libertatea de a se juca afară și de a alege acele activități care le plac cel mai mult.

Și totuși, copiii pot fi îndrumați și atrași către activități care îi vor ajuta în dezvoltarea lor, cum ar fi, de exemplu, îndatoriri practice, lecții din natură sau povestiri biblice. Mi-am notat tot ce vroiam să-i învăț pe copiii mei pe parcursul acelui an. Apoi am scris pe câte un cartonaș de 3 pe 5 cm fiecare activitate care m-ar fi putut ajuta să-i învăț aceste lucruri. În prima zi, m-am gândit la zece activități, iar apoi, în fiecare zi, am mai adăugat câteva pe listă. De exemplu:

Să mergem la bibliotecă și să luăm douăzeci și cinci de cărți.

Să facem curat în cameră.

Să învățăm numărul nostru de telefon: 792-2412.

Să hrănim păsările.

Să împachetăm hainele.

Să alcătuim un album cu imagini; să povestim despre fiecare imagine în parte.

Să învățăm notele la pian.

Să ascultăm o poveste despre onestitate.

Să preparăm granola.

Să facem o plimbare cu patinele cu rotile.

Copiilor le-a plăcut. În fiecare zi așteptau cu nerăbdare programul de grădiniță, astfel încât să poată căuta printre cartonașe și să și le aleagă pe acelea cu activitățile preferate. Cartonașele care conțineau îndatoriri zilnice, precum „curățenia în cameră", le lăsam în continuare în uz, în timp ce, pe cele care specificau activități unice, copiii își treceau numele, după îndeplinirea lor, și le puneau într-o cutie specială.

Majoritatea ideilor referitoare la aceste activități mi-au venit chiar de la copii, în timp ce-i ascultam exprimându-și dorințele cu privire la ce să facă sau ce să învețe. În bibliotecă aveam o mulțime de cărți cu activități pentru copii. Este bine să le răsfoiți, din când în când, pentru a găsi noi idei.

Nu vă limitați învățarea la cartonașe sau la programe stricte. Folosiți-vă simțul practic și inventivitatea și profitați de orice ocazie a zilei pentru a-i învăța ceva pe copii, indiferent dacă activitatea respectivă se află sau nu în program.

De obicei, copiii realizau cam trei, patru cartonașe pe zi. Dacă nu erau interesați de nimic din ceea ce scrisesem pe ele, îi întrebam: „Ce v-ar plăcea să facem?" Atunci scriam pe un alt cartonaș activitatea aleasă de ei și porneam la drum.

Uneori, când le împărtășesc și altor părinți ceea ce făceam cu copiii mei, ei îmi spun: „Ei bine, dar tu erai deja profesoară, așa că știai ce și cum să-i înveți, dar eu n-am nici o idee despre ce trebuie să fac". Îi încurajez ca măcar să încerce și apoi le recomand un ghid, o carte în care mi-am notat propriile mele experiențe: *Teaching Your Own Preschool Children* (Doubleday, 1980).

Niciodată nu m-am bucurat atât de mult de copiii mei, cum am făcut-o în timpul acelui an de grădiniță, când eu le-am fost educatoare. Creșterea și educarea copiilor oferă multe satisfacții, dar atunci când te angajezi cu adevărat la această responsabilitate și devii educatoarea propriului tău copil, nici un salariu nu-ți poate oferi vreodată satisfacția pe care o trăiești atunci când îți vezi copilul reușind, în cele din urmă, să facă ceva la care tu l-ai ajutat. Orice mamă își poate înscrie copiii la școala de acasă, fără să aibă nici o instruire prealabilă – singurul lucru de care aveți nevoie este o educatoare binevoitoare.

Dacă eu pot, și voi puteți!

Capitolul 5

Părinte de calitate

Atunci când lucrează în afara căminului sau sunt extrem de ocupați, părinții trebuie să învețe să profite de ceea ce eu numesc „orele de calitate" alături de copiii lor. „Nu opri o binefacere celui ce are nevoie de ea, când poți s-o faci" (Proverbe 3,27).

Acesta este un îndemn pentru părinții ocupați, de a petrece timp de calitate alături de copilașii lui Dumnezeu.

Eu am fost întotdeauna o mamă care am lucrat și în afara casei. Soțul meu, Jan, este, la rândul lui, un tată care lucrează. Dar amândoi ne străduim să fim mai mult decât niște părinți care lucrează. Ținta noastră este aceea de a deveni „părinți de calitate", părinți care suntem în mod vital interesați să menținem o relație pozitivă cu cei trei copii ai noștri – Kim, Kari și Kevin – și aceasta în ciuda faptului că programul nostru zilnic ne permite mai puțin de 24 de ore de veghe pe zi.

Noi am descoperit că este posibil să combini o slujbă plătită – chiar o carieră cu pretenții – cu slujba de părinte și să crești copii sănătoși, fericiți și bine instruiți. Nu există formule magice, dar, ca părinți de calitate, considerăm acum că fiecare clipă petrecută cu copiii noștri este un timp de calitate, pentru a le comunica dragoste, interes și preocupare.

Într-o zi de iarnă, m-am îmbrăcat cu un palton vechi și mi-am cufundat mâinile în buzunare. Dar ce-am simțit între degete? Am tras afară o bucată mototolită de hârtie, am desfăcut-o și am citit aceste cuvinte: „Dragă mami, ce mai faci? Eu sunt bine. Te iubesc. Cu dragoste, Kim (știi tu care)".

Buzunarele sunt niște invenții extraordinare. Ele sunt făcute ca să pui lucruri în ele și rostul lor este să fie pline. Buzunarele sunt pentru surprize. Și timpul are buzunare – minute sau ore, când și când, care pot fi folosite într-un mod creativ. Părinții de calitate își cultivă obiceiul de a umple fiecare buzunar gol al timpului cu dragoste.

Majoritatea părinților muncesc din greu ca să le poată asigura copiilor lor cele necesare vieții, precum și câteva mici plăceri deosebite. Dar lucrurile materiale au o importanță secundară, în timp ce dragostea părintească este de primă importanță.

Jim Andrews, un om de afaceri plin de succes, își iubea foarte mult soția și pe cei doi copii. El era convins că trebuie să le ofere tot ce era mai bun: tabere de vară, școli particulare, excursii în străinătate. Pentru a-și putea permite tot acest lux, el lucra foarte multe ore.

Atunci când fiica sa, Marie, s-a arătat interesată să cânte la harpă, el i-a cumpărat cel mai bun instrument care putea fi găsit pe piață. Însă atunci când Marie a susținut primul ei recital, Andrews nu a putut fi de față, datorită obligațiilor de afaceri. Larry, fiul său, făcea parte din echipa Little League, astfel că Andrews a cumpărat echipament nou pentru întreaga formație. Dar el nu și-a putut permite să-și ia timp liber ca să meargă să-l vadă pe Larry jucând.

După ce Marie și Larry au absolvit liceul, visele lui Andrews pentru copiii săi au început să se destrame. În primul semestru la colegiu, Marie l-a anunțat că vrea să se căsătorească. La rândul său, Larry a refuzat să meargă la colegiu, astfel că Andrews i-a cumpărat un Jaguar nou, pentru a-i smulge promisiunea că va urma măcar un an – dar Larry nu a mers decât la două cursuri.

Atunci când Andrews s-a arătat mânios și dezamăgit față de copiii lui, aceștia i-au spus: „De ce trebuie să-ți pese așa de mult de ceea ce facem? Oricum nu ne iubești". „Cum adică nu vă iubesc? Ce vreți să spuneți? Eu v-am dat tot ceea ce aveți", a fost replica îndurerată a tatălui.

Unde greșise? Muncise din greu ca să le arate, soției și copiilor, cât de mult îi iubea. Dar mesajul său nu a fost auzit, pentru că nu poți spune „te iubesc" prin intermediul lucrurilor. „Prezența" ta, și nu „cadourile" tale sunt ceea ce exprimă dragostea. Aceasta nu înseamnă că trebuie să-ți petreci orice clipă liberă împreună cu copilul. Cu toate acestea, chiar și atunci când nu ești lângă el, trebuie să continui să-i comunici dragoste și să-l convingi că absența ta nu înseamnă că alți oameni sunt mai importanți pentru tine decât este el.

Din proprie experiență și din ceea ce am văzut la alții, noi am învățat câteva metode prin care puteți umple buzunarele copiilor voștri cu dragoste.

Jucați jocuri cu copiii voștri. Coborâți-vă la nivelul lor. Începând chiar de la naștere, jucați jocuri de genul: „Eu îți voi atinge năsucul, te voi gâdila pe burtică și voi pedala cu piciorușele tale", care oglindesc o acuitate din ce în ce mai bună. Copiilor mai mari, care pot să meargă în picioare, le plac jocuri precum „uliul și porumbeii", „v-ați ascunselea" sau „mima". Preșcolarilor le face plăcere să-și imagineze tot felul de situații de viață, jucându-se „de-a familia" sau „de-a pompierii" sau pretinzând că merg la restaurant. Școlarilor le plac jocurile organizate, precum baschetul, fotbalul sau tenisul de masă, în timp ce unii adolescenți preferă jocurile de înaltă putere, de genul: „Mamă și tată, luați loc aici și ajutați-mă să construiesc acest computer". Cheia succesului este să fii receptiv la înclinațiile native ale copilului tău și destul de inventiv ca să transformi orice activitate realizată împreună într-un joc.

Implicați-i în activitățile voastre. Un coleg care, datorită afacerilor, călătorește des la Washington D.C. îi ia cu el, o dată pe an, pe fiecare dintre copiii lui adolescenți. În timp ce tatăl participă la întâlnirile de afaceri, adolescentul vizitează diferite obiective turistice sau locuri de interes. În fiecare seară, ei au împreună o activitate deosebită. Acest timp de calitate petrecut cu tati reprezintă o experiență memorabilă pentru fiecare dintre ei.

Îți place să studiezi păsările în pădure? De ce nu-ți iei și copilul cu tine, ca să-l înveți cum să identifice diferitele specii de păsări? Dacă fotografiatul este pasiunea ta, ia-ți copilul cu tine în camera obscură. Dar nu pierde din vedere posibilitățile limitate ale acestuia. S-ar putea să nu fie în stare să stea pe scaun pe toată durata unei conferințe, să meargă pe jos 16 km pe zi sau să pescuiască într-un lac liniștit fără să legene barca; dar, cu anumite ajustări, vei fi în stare să faci ca aceste ocazii să devină pentru amândoi niște experiențe memorabile.

Bucurați-vă de fiecare copil, în mod individual. O învățătoare i-a întrebat, într-o ocazie, pe copiii din clasă ce este fericirea. Unul dintre ei a răspuns: „Fericirea este atunci când merg cu tata sus, pe dune. Doar noi doi, singuri".

Este dificil să găsești un timp pe care să-l petreci singur cu fiecare copil în parte, atunci când familia este numeroasă sau când copiii sunt de vârste apropiate. Un pastor foarte ocupat, tată a șase copii, a rezolvat această problemă, programându-le acestora ora de culcare la intervale de o jumătate de oră unul de celălalt și folosind acest timp pentru a sta de vorbă cu fiecare dintre ei despre întâmplările zilei, pentru a citi cu voce tare sau pentru a se ruga împreună.

Ieșiți din rutină. Cât de adesea pierdem frumusețea și bogăția vieții, pentru că ne închidem în rutină. Am citit odată despre un tată care l-a înfășurat în pătură pe fiul său de șapte ani, adormit, și l-a scos afară, în întunericul nopții. Acolo, când ochii îngreuiați de somn ai băiatului au început să se concentreze asupra lucrurilor din jur, tatăl a strigat: „Privește!" Acolo, pe cer, băiețelul a văzut o stea desprinzându-se de la locul ei și căzând spre pământ. apoi a urmat o altă stea căzătoare, și după ea, altele... Băiatul n-avea să uite niciodată noaptea aceea – astfel că s-a hotărât ca, atunci când propriul său fiu va avea șapte ani, să facă același lucru într-o anumită seară de august.

Păstrați o listă de lucruri interesante, aiurite, în dreptul cărora să spuneți „De ce nu?" și pe care să le realizați împreună cu copiii

voștri. De ce să nu mulgeți o vacă? Să zburați într-un balon sau să faceți o plimbare cu elicopterul? Să vizitați postul local de radio? Să stați pe acoperiș și să priviți cum urcă luna pe cer? Să dormiți afară, în curtea casei voastre, adăpostiți într-un cort și cuibăriți în sacul de dormit, la lumina unui foc de tabără?

Când copiii vă fac cereri simple, de genul: „Putem opri mașina ca să vedem meteoriții Cassidy?" sau „Tati, n-am putea să mergem să hrănim rațele din parc?", nu vă trageți înapoi, pentru că vi se pare ceva neobișnuit. Spuneți doar: „De ce nu?"

Deschideți uși pentru copiii voștri. După ce a câștigat un turneu, o adolescentă a fost întrebată de când este pasionată de tenis. Ea s-a gândit câteva clipe și apoi a răspuns: „Din ziua când tatăl meu mi l-a dăruit". Reporterul a întrebat-o: „Vrei să spui din ziua când tatăl tău ți-a cumpărat o rachetă?" „Nu", a răspuns ea, „ci din ziua când tatăl meu și-a luat liber de la serviciu și a mers să joace cu mine. Aceea a fost ziua când mi-a dăruit tenisul."

A deschide uși pentru copiii voștri înseamnă a le oferi mai multe opțiuni în viață, sporindu-le aprecierea și înțelegerea față de evenimente și oameni. Împărtășiți-le o carte bună și veți deschide astfel pentru ei ușa lecturilor de calitate. Deschideți pentru copiii voștri ușa lumii artistice, vizitând împreună muzee și galerii de artă. Este posibil ca ei să nu vrea să intre pe toate ușile. Aceasta este foarte bine. Nu trebuie decât să continuați să deschideți uși și să le lăsați libertatea de a intra doar pe acelea pe care le aleg.

Comunicați. Studiile făcute în legătură cu copiii care fug de-acasă arată că modul cel mai important în care un părinte își poate ajuta copilul adolescent, aflat în încurcătură, este acela de a-l asculta. Fuga de acasă nu este altceva decât o încercare disperată de a comunica. Iată câteva sfaturi:

1. Opriți-vă din activitatea pe care o desfășurați și manifestați interes față de conversația inițiată de copil.

2. Nu-l corectați atunci când vorbește și nu-l întrerupeți pentru a vă argumenta propriul punct de vedere.

3. Ascultați cu atenție. Nu râdeți, nu minimalizați și nu desconsiderați ceea ce spune, ca să nu faceți să-i fie și mai greu să-și deschidă inima și să-și exprime ideile înaintea voastră.

4. Încurajați-vă copilul să vă împărtășească lumea lui. O cale ar fi aceea de a ține în bucătărie un bol în care copiii să așeze obiecte, tăieturi din ziare sau articole despre care ar vrea să discutați împreună la cină. Chiar și copilul cel mai ezitant sau mai puțin comunicativ poate fi dispus să ia cuvântul la o masă a discuțiilor.

5. Programați săptămânal un consiliu de familie. Cereți fiecărui membru să prezinte problemele care îl preocupă, după care discutați împreună despre schimbările care ar putea fi făcute.

6. Lăsați ca simțămintele negative să fie exprimate. Atunci când copiii spun: „Te urăsc", în loc să-i pedepsiți, recunoașteți-le simțămintele, spunând ceva de genul: „Ești supărat acum".

O mamă pe care o cunosc și-a reluat studiile la colegiu pentru a mai lua un grad universitar. Într-o dimineață, ea s-a sculat foarte devreme, a împachetat rufele spălate și uscate și le-a pus într-un coș, pentru călcat. Mai târziu, când s-a uitat la rufe, acestea erau toate răvășite. Fiul ei, de 17 ani, își căutase cămașa albastră. Mama s-a necăjit foarte tare pentru că fiul ei se dovedise atât de nepăsător și de iresponsabil, mai ales știind cât de ocupată era mama lui. Ea și-a dat seama că, dacă nu făcea ceva, avea să fie supărată toată ziua. „Bill", a spus ea, „sunt foarte supărată pentru cum ai lăsat coșul cu rufe pentru călcat."

„Oh, mami, îmi pare atât de rău", a răspuns băiatul. Apoi, el a împachetat toate rufele la loc, după care i-a dat mamei o sărutare și i-a spus: „Nu te obosi prea tare cu învățatul... și, apropo, mulțumesc pentru că mi-ai spălat cămașa". Acum, mama se putea bucura de ziua care-i stătea în față, pentru că își comunicase simțămintele și îi oferise fiului ei ocazia să picure puțină dragoste în ziua ei.

Pregătiți-i pentru ocaziile când sunteți departe de ei. Copiii mici cred, adesea, că, atunci când mami și tati pleacă de acasă, fac acest lucru pentru că nu-i iubesc. De aceea, luați-vă

timp să vă pregătiți copiii pentru momentele de despărțire: asigurați-vă de faptul că micuții înțeleg motivele pentru care trebuie să plecați de lângă ei; aranjați ca persoana care va avea grijă de copii în lipsa voastră să fie de încredere și să fie acceptată cu bucurie de ei; gândiți-vă cum ați putea să umpleți buzunarele timpului copiilor voștri cu dragoste, pentru orele cât nu puteți fi lângă ei.

Momentul cel mai dificil al zilei poate fi acela când copilul trebuie să meargă la culcare. O mamă a rezolvat această problemă, citindu-i povești copilașului ei prin intermediul unui casetofon. La sfârșitul fiecărei zile, fetița ei își amintea de dragostea mamei atunci când auzea vocea plină de afecțiune a acesteia spunându-i: „Te iubesc și îmi este dor de tine. Cuibărește-te în pătuțul tău cald și prietenos, pentru că îți voi sufla un pupic din palmă. L-ai prins?"

Profitați de orele de cea mai bună calitate. Sunt anumite momente când prezența sau absența voastră are un impact mai mare decât de obicei. Dacă vă este imposibil să fiți acasă atunci când copilul sosește de la școală, puteți totuși să faceți ca sosirea lui acasă să fie cu totul specială. Un bilețel cu câteva cuvinte pline de iubire poate însemna un minunat „bun-venit". O mamă își ia câteva minute, o dată pe săptămână, pentru a pregăti harta căutării unei comori, așezând la locul final un obiect care să-i ofere satisfacție și bucurie micuțului căutător. Copilul nu știe niciodată în care zi din săptămână să se aștepte la această surpriză, ceea ce sporește eficiența metodei.

Ori de câte ori un copil are o activitate în public (interpretează ceva) este o ocazie de primă importanță pentru a-i arăta dragostea și susținerea voastră. Aplauzele venite din partea străinilor nu sunt nici pe departe la fel de pline de semnificație ca aprobarea lui tati și a lui mami. Indiferent cât de mic este rolul copilului vostru, prezența voastră, ca părinți, este importantă.

Dacă nu aș putea să găsesc decât 15 minute pe zi în care să fiu cu copiii mei, aș alege ca acestea să fie seara, înainte de culcare.

Atunci ascult rugăciunile copiilor mei, îi pun în pătuțul lor și îi învelesc, oferindu-le o îmbrățișare și un pupic, iar apoi, după ce lumina a fost stinsă, este timp să sporovăim, să le fac un ușor masaj pe spate sau să ne cuibărim împreună sub pătură – dacă aceasta este dorința lor.

Țineți minte, nu dragostea îl strică pe copil, ci prea puțina disciplină. Dragostea nu înseamnă să-i treci cu vederea atitudinile greșite, să-i încurajezi o independență neadecvată sau să-l copleșești cu daruri, cu „mituiri" și cu recompense. Dragostea înseamnă să zidești în el simțământul valorii de sine. Deci, începeți chiar astăzi! Umpleți fiecare buzunar al timpului copilului vostru cu o măsură cu vârf de iubire.

Capitolul 6

Faceţi în aşa fel, încât sosirea voastră acasă să conteze

Îmi place acest pasaj: „Să nu vi se tulbure inima. Aveți credință în Dumnezeu și aveți credință în Mine. În casa Tatălui Meu sunt multe locașuri. Dacă n-ar fi așa, v-aș fi spus. Eu Mă duc să vă pregătesc un loc. Și după ce Mă voi duce și vă voi pregăti un loc, Mă voi întoarce și vă voi lua cu Mine, ca acolo unde sunt Eu, să fiți și voi" (Ioan 14,1-3). Ce bucurie și ce nerăbdare simt, știind că Dumnezeu pregătește sosirea mea acasă – în ceruri! Poate chiar acum El face ultimele retușuri la casa mea de lângă apă, în timp ce îngerul Gabriel își lustruiește trâmbița pentru a-mi anunța sosirea! Aceasta mă face să mă simt dorită, binevenită și foarte, foarte deosebită! De-abia mai pot aștepta până ce Domnul va veni, în toată slava Sa, ca să ne ia cu El, acasă.

Dacă momentul sosirii noastre în cer este atât de minunat, încât se fac toate eforturile pentru pregătirea lui în amănunt, de ce n-ar fi și momentele sosirii noastre acasă (casă care ar trebui să fie un colț de cer pe pământ) ocazii cu totul deosebite?

Cu puțină preocupare, plănuire și inventivitate, puteți face din fiecare sosire acasă un eveniment de neuitat.

Servieta lăsată jos. Pantofii scoși. Buf, te lași să cazi pe canapea! Ești epuizat. Copiii strigă: „Bună, tati!" Trenulețul electric îți acoperă răspunsul de-abia îngăimat. Soția – este și ea pe undeva, prin preajmă. Șuieratul aspiratorului confirmă aceasta. De ce te-ai obosi să faci vreo schimbare? De ce să te deranjezi? Iată de ce... Dacă în următoarele două minute nu inițiezi tu o relație

plină de însemnătate cu familia ta, tocmai ai înregistrat cel mai prost scor posibil pentru o venire acasă – doar 2 puncte. Investind doar puțin mai mult timp și preocupare, ai fi putut ajunge la 15 puncte, făcând din sosirea ta acasă o experiență demnă de medalia de aur.

Vrei să fii un învingător? Iată cum poți transforma un timp de slabă calitate într-o relație plină de iubire și de însemnătate. Dragostea poate fi cel mai bine exprimată, împărtășită, atunci când sunteți împreună. Dar lucrul acesta nu este întotdeauna posibil. Astfel, ceea ce aveți de făcut este să îi asigurați pe cei dragi că vă gândiți la ei chiar și atunci când sunteți departe. Ridică rufele de la spălătorie în drum spre casă, fă-i soției o surpriză, aducând acasă o plăcintă proaspătă, cu căpșuni, sună-l pe soțul tău la serviciu, pe la mijlocul dimineții, și spune-i: „Mi-e dor de tine; am vrut doar să-ți urez o zi bună!" Comunicarea iubirii „de la distanță" merită un punct. Aceasta este ceea ce eu numesc apropiere sufletească.

Apropierea fizică merită două puncte. Simplul fapt de a fi acasă este important. El comunică faptul că îți pasă de familia ta suficient de mult încât să vii acasă. Dar ceea ce faci după ce ai intrat pe ușă determină, cu adevărat, semnificația venirii tale acasă.

Iată cum poți avea o venire acasă de 15 puncte. Câștigă trei puncte stând de vorbă cu membrii familiei tale. Fii dispus și să asculți, și să vorbești. Nu rosti doar clișee (Bună, am venit acasă. Ce mai faci? Ce avem la cină?), ci folosește un nivel mai profund de comunicare (Îmi place să vin acasă, la tine. Ești atât de plină de exuberanță și de luminoasă! Pentru mine, aceasta este partea cea mai bună a zilei. Tu știi cu adevărat să mă faci să mă simt cu un metru mai înalt).

Primești patru puncte pentru contactul vizual – concentrează-te efectiv asupra celeilalte persoane – și cinci puncte pentru contactul fizic. Nu uita îmbrățișarea și sărutul sau ușorul masaj al umerilor. Atingerea este esențială pentru o relație de calitate. Acum, adună totul și vei obține o sosire acasă de 15 puncte.

„Bună, draga mea, am sosit!" (2 puncte pentru apropiere fizică). „Hei, arăți formidabil. Sunt bărbatul cel mai norocos din lume" (3 puncte pentru conversație). „Mmm, și cu degetele mă

conving de același lucru" (5 puncte pentru atingere – în timp ce îți îmbrățișezi călduros soția sau îi săruți, tandru, vârful urechii). Apoi, în timp ce vă priviți unul pe celălalt (4 puncte pentru contact vizual), spui: „Te-am sunat pe la ora trei" (1 punct pentru că te-ai gândit la ea în timp ce erai la serviciu), „dar n-a răspuns nimeni. M-am gândit că ți-ar plăcea să afli că am încheiat un contract cu firma Ross & Company..."

Dar nu te opri aici. Dacă ai copii, care te așteaptă în camera alăturată, oferă-le și lor o sosire de 15 puncte. Spune-le că te-ai gândit la ei în timpul zilei. Privește-i și ascultă-i cu atenție, în timp ce-ți spun pășurile lor. Încununează întâlnirea voastră cu o expresie fizică de afecțiune – o îmbrățișare, un gest încurajator, cu palma pe umăr sau trecându-le, drăgăstos, degetele prin păr.

Și iată că ai reușit. Doar puțină preocupare, o ușoară atingere și ceva mai mult interes sunt ceea ce realizează diferența între o sosire acasă obișnuită, ponosită, banală, și una memorabilă.

Jan este specialist în sosirile acasă de 15 puncte. Într-o seară, Jan a intrat pe ușă și a strigat: „Copii, veniți repede. Îi voi da mamei voastre un sărut italian". (Ia ghiciți cine a venit în cea mai mare grabă!) Mă întrebam ce are soțul meu de gând să facă. Jan m-a luat în brațe, m-a ridicat de la podea și mi-a dat un sărut memorabil. „Uau", a spus Kim, „vreau și eu unul!" „Și eu!" au strigat Kari și Kevin în cor. Așa că Jan i-a luat pe rând și i-a dat fiecăruia câte un sărut italian.

Într-o altă ocazie, Jan a fixat o scară de acoperiș și i-a chemat pe copii să urce pe ea. După ce ne-am cocoțat cu toții pe casă, el a arătat către orizont: „Ia uitați-vă, tocmai răsare luna!" Nu mai stătusem niciodată pe acoperiș ca să privim cum răsare luna. Și nici vecinii noștri nu-i mai văzuseră niciodată pe cei cinci Kuzma stând înșirați, unul lângă celălalt, pe acoperiș și privind cum se ridică luna pe cer. Dar a fost o experiență pe care nu o vom uita niciodată.

Timpul este prețios. Mâine, când veniți acasă, la familia voastră, nu irosiți nici o clipă. Plănuiți dinainte totul, astfel încât voi și familia voastră să puteți avea o experiență de 15 puncte. Veți descoperi că merită efortul!

Capitolul 7

Provocarea mamei care lucrează

Să-i iubești, să-i crești și să-i educi pe copilașii lui Dumnezeu reprezintă mai mult decât o slujbă cu normă întreagă. Conștienți fiind că responsabilitatea de părinte este una consumatoare de timp, devoratoare chiar, este oare posibil să fii un bun părinte și să mai ai, totodată, și serviciu? Femeia cinstită, din Proverbe 31, a reușit. Ea cumpăra ogoare, sădea vii și conducea o afacere cu confecții – **și toate acestea fără să-și neglijeze responsabilitățile casnice.**

Lucrul în afara casei s-ar putea să nu fie chiar ideal; dar, pentru multe femei, el este absolut necesar, devenind o adevărată provocare.

A fi părinte reprezintă cea mai importantă carieră pe care vei fi vreodată chemată să o realizezi. Ea cere timp, inventivitate și o grămadă de energie. De aceea, nu orice femeie va alege să devină o mamă care lucrează. Unele mame însă se vor simți chemate să realizeze o lucrare specială în afara căminului și să se bucure de satisfacțiile pe care aceasta le aduce. Și, ca să fim realiști, multe femei sunt nevoite să lucreze doar pentru a o putea scoate la capăt cu cheltuielile vieții. Evident, o mamă consacrată va face din familia ei o primă prioritate, indiferent că are sau nu un serviciu în afara casei.

Dacă alegi să fii o mamă care lucrează, va trebui să accepți o provocare extraordinară. Dar este posibil să ai o carieră și să fii, în același timp, și un bun părinte. Nici un lucru cu adevărat de valoare nu este ușor! Cu toate acestea, ar fi de folos să cunoaștem

rețeta succesului. Iată care este sfatul meu: Trebuie să te asiguri că atât familia ta, cât și șeful tău știu că familia este pe primul plan pentru tine; apoi străduiește-te să devii indispensabilă la serviciu și dispensabilă pentru familia ta.

Sună complicat, nu-i așa? Dar în realitate nu este. Haideți să le luăm pe rând:

Asigură-ți familia că este pe primul loc. Atunci când simt că altcineva ocupă primul loc în viața ta, copiii vor încerca tot timpul să câștige ei această poziție de valoare. Îți vor pune la încercare dragostea, se vor certa, vor lupta, vor fi nemulțumiți și vor acumula resentimente față de oricine ocupă locul de frunte. Chiar și soțul poate deveni gelos, dacă simte că este neglijat în favoarea slujbei!

Ca să îndulcești aceste simțăminte, va trebui să-i convingi pe membrii familiei tale că, pentru tine, ei au cea mai mare însemnătate. O cale ar fi aceea de a fi alături de ei în ocaziile cu adevărat importante. Fiecare familie are momentele ei speciale când a fi împreună este esențial – masa de seară, închinarea, orele de după școală, momentul când se merge la culcare, aniversările, vacanțele, activitățile școlare deosebite, ocaziile de prezentare în public (concursuri, serbări, concerte) etc. Vezi care sunt momentele speciale ale familiei tale și fă tot posibilul să fii acolo!

Atunci când se simt excluși dintr-o parte majoră și importantă a vieții tale, membrii familiei se vor simți nedreptățiți. De aceea, ori de câte ori este posibil, include-ți familia în activitatea ta de serviciu. Oferă-le ocazia să te viziteze la locul de muncă – să te vadă lucrând. Dacă este posibil, lasă-i pe copii să te ajute în anumite îndatoriri minore. Atunci când văd că am terminat pregătirea unui manuscris, copiii mei se bucură să apese pe butonul copiatorului și să potrivească apoi paginile. Alteori, ei îmi pot fi de ajutor fiind liniștiți și cuminți, astfel încât eu să mă pot concentra.

În acest fel, și șeful tău va înțelege înalta valoare pe care o acorzi familiei. Aceasta nu înseamnă să-ți neglijezi îndatoririle

de serviciu. De fapt, pentru că îți prețuiești familia, te vei strădui să devii indispensabilă pentru slujba ta. (Dar acesta este pasul al doilea!) Patronii știu că angajații care au o viață de familie fericită și plină de satisfacții pot fi mai eficienți și mai inventivi decât aceia care sunt frământați de certuri de familie, de neînțelegeri și de resentimente. Problemele de familie secătuiesc energia emoțională de care ai nevoie pentru a deveni un angajat indispensabil pentru patronul tău.

Străduiește-te să devii indispensabilă la serviciu. După ce te-ai îngrijit ca lucrurile să meargă bine în familia ta, este timpul să treci la pasul al doilea: asigură-te că ești indispensabilă la locul tău de muncă.

Crystal era o secretară pricepută – nu există nici o îndoială în această privință, din moment ce putea dactilografia scrisori fără greșeală, cu o viteză de 140 de cuvinte pe minut. Dar ea lucra mecanic. Era doar slujba ei – nimic mai mult. Făcea doar ceea ce i se cerea. Când nu avea prea mult de lucru, își scotea goblenul din sertar și cosea. Când era foarte mult de lucru și era nevoie de ore suplimentare, ea se scuza politicos. „Contractul meu de angajare prevede ca programul de lucru să fie de la 8:00 la 17:00", îi argumenta ea șefului. Întârzia adesea, pentru că nu avea cu cine să lase copilul. Când acesta se îmbolnăvea, programările la pediatru interferau cu orele de serviciu. Crystal nu făcea nici un efort ca să schimbe acest lucru. Când fetița ei avea serbare la școală, Crystal îi cerea șefului o zi liberă. Este de la sine înțeles că șeful ei, o persoană amabilă și înțelegătoare de altfel, nu se bucura deloc de o astfel de cerere. De aceea, el i-a sugerat să-și caute o altă slujbă, care să-i permită un program de lucru mai flexibil.

Lenore nu era o dactilografă la fel de bună, dar, de la prima oră petrecută la noul loc de muncă, șeful și-a dat seama de entuziasmul cu care lucrează și de dedicarea ei. Lenore era, în același timp, și mamă a doi copii – unul de vârstă preșcolară și unul școlar. Conflictele dintre familia ei și slujbă aproape că o

copleşeau pe Lenore. Dar, atunci când venea la serviciu, ea era sută la sută acolo, gata să parcurgă oricând şi mila în plus. Când volumul de muncă era prea mare, venea mai devreme şi pleca mai târziu. Iar orele peste program îi erau plătite corespunzător. Era apreciată la locul de muncă, fiind socotită drept unul dintre angajaţii indispensabili. O dată ce dosarul ei de serviciu a început să adune merite şi aprecieri – şi lucrul acesta nu a durat prea mult –, Lenore nu a ezitat să ceară mici favoruri. „Aş vrea să-mi iau liber după-amiază. Clasa fiului meu a organizat o excursie la pădure şi m-a rugat să-l însoţesc şi eu. Declaraţiile au fost puse la poştă şi ultima dumneavoastră casetă a fost dactilografiată. Voi veni mâine dimineaţă mai devreme, dacă apare ceva urgent."

„Sigur, poţi să-ţi iei după-amiaza liberă", i-a răspuns şeful. „Şi nu este cazul să vii mâine dimineaţă mai devreme. Meriţi o pauză."

De ce au răspuns şeful lui Crystal şi cel al lui Lenore în felul în care au făcut-o? Ce anume a determinat diferenţa? Este vorba despre a fi indispensabilă. Lenore devenise indispensabilă la locul de muncă. Şeful ei o considera o angajată de valoare, o persoană de încredere, pe care nu voia să o piardă. Era în avantajul lui să facă slujba cât mai atractivă cu putinţă, pentru a putea păstra astfel de angajaţi, precum Lenore.

Perioada colegiului este timpul optim să începi să te pregăteşti pentru a deveni indispensabilă la viitorul tău loc de muncă. Completează-ţi, pe cât posibil, studiile înainte de a-ţi întemeia o familie. Frecventează cursurile unei instituţii de învăţământ superior. Dobândeşte o calificare. Asumă-ţi efortul şi responsabilitatea lungilor ore de curs şi de laborator cât timp eşti încă singură şi nu trebuie să adaugi şi responsabilitatea unui cămin şi a unei familii. Cei care sunt înalt calificaţi şi pricepuţi în meseria lor devin angajaţi indispensabili.

Ar trebui să încerci să-ţi faci o carieră înainte de venirea copiilor pe lume. Aceasta pentru că bebeluşii pretind şi au nevoie de timpul tău. Poate că ţi se va părea imposibil să urci şi treptele

carierei, tot mai sus, și să fii, în același timp, și un părinte super. Dacă trebuie să renunți la carieră sau s-o treci pe planul al doilea – majoritatea părinților conștiincioși fac astfel –, atunci ferește-te să nutrești simțăminte de frustrare sau de nemulțumire, gândind că familia te privează de posibilitatea de a te realiza din punct de vedere profesional.

Încearcă să devii dispensabilă (posibil de înlocuit) pentru familia ta. Și acum, pasul următor: Trebuie să devii dispensabilă pentru familia ta. Aceasta nu înseamnă că nu mai ești importantă, ci pur și simplu că familia ta poate supraviețui fără durere și fără suferință atunci când slujba ta presupune obligații deosebite. Această dispensabilitate poate fi posibilă numai dacă ești dispusă să împarți cu altcineva îngrijirea copiilor și celelalte responsabilități ale casei. Contrar părerii populare, nu este nevoie ca, pentru a fi o mamă bună, să porți singură toate responsabilitățile legate de creșterea copiilor și de întreținerea casei. Calitatea și diversitatea pot fi compatibile. Lucrul acesta este în mod sigur adevărat atunci când tatăl este încurajat să preia o parte din aceste sarcini. Rudele și prietenii își pot aduce și ei o importantă contribuție. Chiar și copiii pot beneficia din această interacțiune cu alte persoane.

Pe lângă acestea, învățați-i pe copiii voștri autonomia în privința gospodăririi. Dacă pot ajunge să realizeze singuri diferite treburi gospodărești, veți avea la dispoziție mult mai mult timp liber pe care să-l petreceți împreună cu copiii, într-un mod plăcut, în loc de a-l petrece în îndeplinirea obositoare a activităților de rutină. Dacă, după un timp, copiii tăi ajung să poată pregăti singuri diferite mâncăruri simple, nu trebuie să te simți vinovată când, ocazional, șeful îți cere să vii mai devreme la serviciu sau să mai rămâi o oră în plus. Poți să ai încredere că, acasă, copiii își pot pregăti singuri pachețelul pentru prânz sau pot pregăti chiar cina pentru întreaga familie.

Nu ucideți dispoziția și bucuria copiilor de a fi utili, așteptând perfecțiunea de la ei sau criticându-i. Apreciați chiar și cel mai mic ajutor pe care îl primiți. Încurajați-i să învețe din propriile

lor greşeli. Efortul şi motivaţia contează. Prin exersare, aceste deprinderi şi realizări se vor îmbunătăţi şi veţi descoperi că ajutorul lor este un capital inestimabil, atunci când încercaţi să vă împărţiţi între două cariere.

Da, este posibil să ai o carieră şi să fii şi un bun părinte. Pune-ţi pe primul plan familia, caută să devii indispensabilă la locul de muncă şi dispensabilă pentru familia ta. Acceptă provocarea şi organizează-ţi viaţa astfel, încât să poţi trăi acea experienţă împlinitoare şi plină de satisfacţii pe care a pregătit-o Dumnezeu pentru tine, în mijlocul familiei tale.

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

Capitolul 8

Problema vinovăţiei

Vinovăția este simțământul pe care îl trăim atunci când suntem nemulțumiți de propriul nostru comportament, atunci când știm că am greșit. Fiecare părinte simte, uneori, remuşcările vinovăției de a nu fi fost acel fel de părinte pe care îl merită copilașii lui Dumnezeu.

Vinovăția poate fi sănătoasă, dacă recunoaștem imediat cauza și facem schimbările necesare, astfel încât să nu mai avem motive să ne simțim vinovați. Dar, dacă nu facem nimic pentru a schimba starea de lucruri, vinovăția se accentuează și ne apasă cu gânduri negative, care ne vor afecta comportamentul. „Aruncă-ți povara [vinovăția] asupra Domnului, și El te va sprijini" (Psalm 55,22 – KJV) este cel mai bun îndemn pentru părinții copleșiți de vinovăție.

Problema apare atunci când vinovăția este irațională. De exemplu, continuăm să ne simțim vinovați pentru greșelile trecutului, chiar și după ce am făcut schimbările necesare și după ce ne-am cerut iertare. Uneori, părinții se învinovățesc singuri pentru alegerile greșite pe care le fac copiii lor, pierzând din vedere faptul că Dumnezeu socotește pe fiecare om (chiar copil sau adolescent) responsabil pentru propriul comportament. Toți părinții fac greșeli, dar copiii pot să aleagă dacă vor îngădui sau nu ca acele greșeli să le afecteze comportamentul. Nu uitați, Dumnezeu iartă întotdeauna. „Veniți totuși să ne judecăm, zice Domnul. De vor fi păcatele voastre cum e cârmâzul, se vor face albe ca zăpada; de vor fi roșii ca purpura, se vor face ca lâna" (Is. 1,18). Dacă Dumnezeu ne iartă, noi de ce să nu ne iertăm?

Vinovăția este o problemă majoră a părinților, în special a mamelor care lucrează în afara casei. Ele se simt vinovate pentru că lucrează atunci când copiii sunt mici; vinovate pentru că trebuie să-i lase în grija unei baby-sitter sau la un cămin cu program prelungit; vinovate pentru că nu sunt de față când bebelușul lor rostește primul cuvânt sau face primul pas; vinovate deoarece copiii lor mai mari vin de la școală și acasă nu-i întâmpină nimeni; vinovate pentru că nu reușesc să participe la anumite activități școlare ale copiilor lor; vinovate pentru că se simt prea obosite ca să se bucure alături de copiii lor în orele serii; vinovate pentru că se enervează și țipă la copii și pentru că petrec puținele și prețioasele clipe când sunt împreună într-un parcă veșnic conflict; vinovate pentru că nu au timp să pregătească torturi și costume speciale, pentru aniversările copiilor lor; vinovate pentru că, la ele, casa nu arată niciodată ireproșabil. Și lista poate continua la nesfârșit.

Dacă nu se face nici un efort pentru eradicarea lui, simțământul de vinovăție epuizează, descurajează și distruge. Și totuși, sfatul „Nu te simți vinovat(ă)" este dificil de acceptat. Oricât de nerealiste ar fi aceste emoții într-un context mai larg, atunci când le împărtășești, ele sunt pentru tine și veritabile, și dureroase. Singura soluție este aceea de a recunoaște vinovăția și de a o diminua printr-o atitudine pozitivă.

Dacă îți reprimi prea multe simțăminte negative, nu vei fi în stare să trăiești pe deplin emoțiile pozitive, de fericire și de bucurie. Dar, dacă îți recunoști simțămintele negative, atunci poți lucra cu ele, în loc să le lași să crească până când frustrarea ajunge de nesuportat.

Ce se întâmplă atunci când acumulați simțăminte negative, de vinovăție? Haideți să discutăm o situație tipică, imaginară. Ai o săptămână deosebit de grea. Șeful îți cere să lucrezi peste program, astfel că nu reușești să ajungi acasă decât după ce copiii s-au culcat. Te simți vinovată pentru că nu ai petrecut mai mult timp cu copiii. Luni, îți dai seama că începi să te simți deprimată.

De-abia reușești să te scoli dimineață și să-i pornești pe copii la școală. Ajungi la serviciu plină de resentimente față de slujbă și față de șeful tău, care îți pretinde atât de multe lucruri. Pentru că te simți vinovată, deprimată și încărcată de resentimente, nu reușești să te organizezi, astfel că eficiența îți este considerabil redusă. Pe la ora 17:00 încă mai ai un munte de acte nerezolvate pe birou și începi să te simți vinovată și în legătură cu responsabilitățile de serviciu. Ajungi acasă frustrată și nervoasă și strigi la copii, pentru că se hârjonesc și chicotesc inocenți pe lângă tine. Ei încetează imediat și te îmbrățișează, spunându-ți: „Ne pare rău, mami". Îi îndepărtezi supărată. „Vreau doar să mă lăsați singură", le spui. Mai târziu, după ce în casă s-a făcut liniște, începi să te simți vinovată pentru că ai strigat la copii. Nu există nici o cale de ieșire din acest cerc al vinovăției?

Acum, să revedem scena cu câteva modificări. Luni dimineața, când te trezești, te confrunți cu acele simțăminte de depresie și de vinovăție. După ce te gândești la câteva soluții posibile, te hotărăști: *nu mai stai nici o oră peste program*, pentru că orice oră petrecută în plus la serviciu reduce dramatic timpul petrecut împreună cu familia. Luarea unei astfel de decizii este o ușurare, deși îți este oarecum teamă să îi spui șefului. Îi săruți pe copii la plecare și le șoptești plină de încredere: „Ne vedem la cinci". Când ajungi la serviciu, îl abordezi imediat pe șeful tău: „Toată săptămâna trecută m-am simțit vinovată pentru că nu am putut petrece mai mult timp împreună cu copiii, așa că m-am hotărât: nu mai pot rămâne să lucrez peste program. Sunt dispusă să lucrez în pauza de prânz, dar copiii mei au nevoie de mine atunci când vin de la școală. Sunt dezamăgiți atunci când întârzii. Sper că îmi veți înțelege decizia".

Care este deosebirea dintre cele două scenarii? În primul, te simțeai vinovată, dar nu făceai nimic în privința acestor simțăminte, astfel că ele continuau să clocotească înăuntrul tău. În cel de-al doilea, ți-ai recunoscut simțămintele și ai întreprins o acțiune constructivă. Drept urmare, vinovăția a dispărut.

Adesea, părinții care au cele mai multe cunoștințe în psihologia dezvoltării și în caracteristicile comportamentului uman se simt cei mai vinovați. Ei știu cum ar trebui să fie niște părinți eficienți și pot vedea cu ușurință neconcordanța dintre purtarea lor și acel model prezentat ca ideal. Părerile sau rezultatele cercetărilor unor specialiști în domeniu pot genera simțăminte de vinovăție în legătură cu modul în care v-ați tratat copiii în trecut – realitate care acum nu mai poate fi schimbată. De exemplu, o carte te-ar putea sfătui să nu-ți stresezi copilul, încercând să-l înveți să meargă singur la toaletă, pentru că acesta se va învăța singur atunci când va fi pregătit cu adevărat. O a doua carte susține că un copil de doi ani poate și trebuie să fie învățat să spună când are nevoie la toaletă. Și o a treia carte spune că, atunci când copilul este pregătit, îl poți învăța să ceară singur la toaletă în douăzeci și patru de ore. Prima carte îți poate genera un simțământ de vinovăție pentru că ai fost prea severă cu copilul tău. Cea de-a doua te face să te simți vinovată pentru că ai fost prea îngăduitoare. Iar cea de-a treia carte îți încurajează vinovăția, dacă nu ai reușit să-ți înveți copilul la oliță în douăzeci și patru de ore.

Singurul beneficiu al contemplării greșelilor din trecut este acela de a te ajuta să iei decizii mai bune în viitor. Părinții trebuie să realizeze că în „slujba" de creștere și educare a copiilor vor face greșeli. S-ar putea să se mânie și să-și piardă cumpătul; s-ar putea să pretindă prea mult de la copiii lor; s-ar putea să nu reușească întotdeauna să fie acolo atunci când copiii lor au nevoie. Învățați să spuneți „Îmi pare rău" și să încercați în mod sincer ca data viitoare să vă descurcați mai bine. Nu greșelile ocazionale sunt cele care modelează viața copiilor, ci atitudinea predominantă, caracteristică, a părinților, precum și atmosfera pe care o creează aceștia în cămin.

Mamele care lucrează dau adesea vina pe ele însele (sau pe faptul că lucrează) pentru problemele copiilor lor. Prietenii, vecinii și rudele pot accentua acest simțământ de vinovăție, dând din deget dezaprobator sau comentând acuzator: „Dacă ar fi stat

acasă, pentru a putea fi o mamă adevărată, n-ar fi avut acum probleme cu copiii". Studiile efectuate nu susțin această idee. Și mamele casnice au la fel de multe probleme cu copiii lor, ca și mamele care lucrează. Dacă o mamă este fericită, fie că lucrează sau nu, copiii ei tind să fie destul de bine adaptați la viață și fericiți, la rândul lor.

O slujbă în afara casei poate fi, de fapt, o portiță de scăpare pentru o mamă care oricum nu poate face față comportamentului problematic al copiilor ei. Munca poate fi, pentru tine, asemenea unei oaze atunci când ai un copil dificil sau handicapat. Te poți întoarce acasă, la copilul tău, cu un entuziasm și cu o energie reînnoite. Responsabilitatea creșterii unui copil este, uneori, copleșitoare. N-ar trebui să te simți vinovată atunci când te vezi nevoită să ceri ajutorul altora.

Dacă încă te simți vinovată din cauza serviciului, reconsideră-ți cu atenție motivele. Este imaginea unei mame care lucrează în afara căminului în contradicție cu valorile copilăriei tale? Valorile *se pot* schimba. Dacă serviciul tău nu reprezintă o necesitate economică, gândește-te la o slujbă cu jumătate de normă sau la una mai lejeră, cel puțin atâta timp cât copiii sunt mici și au cel mai mult nevoie de tine. Dacă trebuie să lucrezi, atunci insistă mai degrabă asupra aspectelor pozitive ale slujbei decât asupra celor negative.

Dezaprobă soțul tău faptul că lucrezi cât timp copiii sunt mici? Dacă da, și totuși vrei să lucrezi în continuare, faceți amândoi o înțelegere de a fi sinceri și lipsiți de prejudecăți și de a manifesta respect unul față de celălalt. Apoi, alcătuiește o listă cu aspectele pozitive și cu aspectele negative ale serviciului tău. Fii concisă. Cere-i și soțului tău să facă același lucru și apoi comparați cele două liste. Priviți mai întâi aspectele pozitive și încercați să cădeți de acord asupra cât mai multora cu putință. Apoi comparați părțile negative ale listelor. Căutați soluții pentru fiecare aspect negativ în parte. Renunțarea la serviciu ar putea fi un răspuns. Păstrarea lui fără a face nici o schimbare ar fi extrema cealaltă. Fiți dispuși

să ajungeți la un compromis. Luați în considerare unele dintre aceste sugestii: o slujbă cu jumătate de normă; angajarea unei menajere; stabilirea dinainte a meselor și a meniului; stabilirea unui program de muncă mai flexibil; preluarea unei slujbe mai puțin solicitante; o slujbă mai aproape de casă sau o casă mai aproape de locul de muncă; angajarea unei baby-sitter care să locuiască la voi; venirea direct acasă după încheierea orelor de serviciu.

Dezaprobă rudele, prietenii sau oamenii din biserica voastră faptul că ești o mamă care lucrează? Dacă da, atunci trebuie să evaluezi foarte corect importanța pe care o acorzi părerii lor și să decizi în ce grad îți influențează aceasta viața. Uneori trebuie să înveți să spui: „Eu sunt o persoană unică. Situația mea este unică. Voi face tot ce pot pentru soțul și pentru copiii mei". Părerile membrilor bisericii, ale vecinilor și ale rudelor sunt mai puțin importante decât ceea ce crezi tu că este cel mai bine pentru fericirea și pentru împlinirea familiei tale.

Te simți vinovată pentru că nu-ți place locul tău de muncă și ai prefera să stai acasă? Dacă ești nefericită și ai o altă alternativă, *renunță la slujbă* – dacă ești convinsă că un statut de casnică te va face fericită. Cu toate acestea, în multe cazuri, o slujbă nouă va îndepărta astfel de simțăminte.

Se datorează simțământul tău de vinovăție faptului că te simți epuizată sau aceluia că nu găsești timp pentru a face față tuturor responsabilităților casei? Poate că încerci să faci prea mult. Plătește pe cineva care să te ajute sau cere-i familiei tale să se implice mai mult. Explică-le concret de ce ai nevoie. Încearcă să mergi la culcare cu o oră mai devreme, indiferent dacă ai reușit sau nu să termini toate treburile casei. Îngrijește-te să te menții în formă. Fă-ți un program regulat, prin care să-ți îmbunătățești obiceiurile legate de un stil de viață sănătos.

Te simți vinovată deoarece ai simțământul că, din cauza serviciului tău, copiii nu au parte de o îngrijire corespunzătoare? Dacă da, notează-ți incidentele specifice care te-au condus la

această concluzie. Poate simți nevoia să te consulți și cu altcineva, ca să vezi dacă percepția ta este sau nu realistă. Apoi, dacă situația nu poate fi remediată, singura opțiune s-ar putea să fie aceea de a renunța la serviciu până când vei găsi posibilitatea de a le oferi copiilor o îngrijire adecvată. Dacă vei continua să lucrezi, în ciuda convingerii că îngrijirea de care are parte copilul tău este nesatisfăcătoare, îți va fi aproape imposibil să te eliberezi de simțământul de vinovăție. Nu poți trăi o viață fericită cu acest conflict clocotind înăuntrul tău.

Indiferent de metoda prin care alegi să rezolvi problema vinovăției, nu îngădui ca simțămintele ocazionale de vinovăție să-ți afecteze purtarea și responsabilitățile de părinte. Lista următoare include cele mai frecvente greșeli pe care le fac părinții „vinovați" în creșterea copiilor lor:

1. *Supraprotejarea copilului.* „Nu stau acasă prea mult, așa că vreau să compensez aceasta prin a sta cu copilul meu ori de câte ori sunt acasă și prin a-i monitoriza cu grijă timpul atunci când nu sunt lângă el." Copiii au nevoie de o independență adecvată vârstei lor, nu de sufocare din partea părinților.

2. *Oferirea unor daruri care nu sunt necesare.* Unii părinți cred că își pot compensa absența de lângă copii, oferindu-le acestora daruri. Dar darurile nu pot înlocui niciodată prezența părinților.

3. *Cedarea în fața cererilor nerezonabile.* Copiii profită adesea de simțămintele de vinovăție ale părinților, pentru a obține ceea ce vor. Iar părinții cad în această capcană, încercând să le satisfacă orice dorință și orice moft. În astfel de situații, copilul preia conducerea casei, astfel încât aceasta devine un loc nu prea plăcut nici pentru părinte și nici pentru copil.

4. *Milă și regrete nejustificate față de copil.* „O, bietul de tine! Îmi pare atât de rău pentru tine că trebuie să plec la serviciu! Tu nu ai parte de o mamă care să fie lângă tine atunci când vii de la școală." Această atitudine nu face altceva decât să-l încurajeze pe copil să își plângă singur de milă. În loc să procedați astfel, ajutați-vă copilul să vadă avantajele care derivă din faptul că lucrați.

5. *A-i permite copilului să se sustragă de la responsabilitățile casei.* „La urma urmei, bietul de el, are o mamă care lucrează, așa că măcar să-l ajut strângând lucrurile după el și scutindu-l de treburile pe care le fac alți copii." Cu totul greșit!

6. *Ignorarea comportamentului greșit al copilului.* „Nu vreau să-mi mustru copilul, pentru că și-așa stau destul de puțin cu el. Voi lăsa aceasta în seama femeii care îl îngrijește. Vreau ca el să mă iubească și să-i placă să fie lângă mine, așa că trec cu vederea lucrurile rele pe care le face." Această atitudine este deosebit de periculoasă, pentru că, în felul acesta, îți încurajezi copilul să manifeste un comportament din ce în ce mai antisocial.

Copiii au nevoie de părinți care să fie dispuși să-și asume rolul și responsabilitățile ce le revin în această calitate – și aici sunt incluse doze sănătoase atât de dragoste, cât și de disciplină. Nu-ți lipsi copilul de o educație de valoare doar pentru că te simți vinovată din pricina serviciului. În loc de aceasta, fă tot ce-ți stă în putință, fii fericită, scuză-te atunci când greșești și găsește căi pentru a evita repetarea greșelii. Urmează acești patru pași:

1. *Recunoaște și apreciază binecuvântările pe care le primești.* Încearcă să înveți în fiecare zi noi căi prin care să-ți umpli viața cu bucurie, cu mulțumire și cu încredere. Nu te concentra asupra aspectelor negative ale vieții, ci asupra celor pozitive. Gândește-te la binecuvântările pe care le aduce serviciul în viața ta și a copiilor tăi; noi contacte, noi prieteni și noi provocări; un stimul pentru creativitatea ta; noi idei pe care să le împărtășești cu copiii tăi; colegi de care copiii tăi pot să se bucure; un întreg set nou de „unchi" și de „mătuși"; o lărgire a orizontului și a preocupărilor; niște bani în plus. Copiilor le face bine să-și vadă părinții preluând cu bucurie și alte roluri – tati pregătind mâncarea și mami participând la o întrunire de afaceri sau la un congres. Pe măsură ce cresc, și lor le va face plăcere să se simtă utili. Fiecare dintre ei poate fi un membru activ și de folos al familiei, purtând din ce în ce mai multe responsabilități gospodărești.

2. *Împacă-te cu ideea că nu poți fi perfectă.* Nici un părinte nu este perfect – cel puțin nu pentru mult timp. Străduiește-te să atingi această țintă, așa cum spune o poezie adaptată după poetul danez Piet Heim.

Principiul pe baza căruia poți să devii un părinte perfect este simplu de exprimat: greșește, greșește, greșește, dar tot mai puțin, și mai puțin, și mai puțin.

3. *Fii tot timpul în gardă.* Încearcă să minimalizezi durerea, conflictul, gelozia și plictiseala, rezolvând problemele imediat ce se ivesc. Fii atentă la apariția primelor semne de nemulțumire. Discută imediat cu persoana implicată. „Am impresia că atitudinea mea te-a făcut gelos (sau orice altceva). Ce pot face pentru ca, pe viitor, să evit o astfel de înțelegere greșită?" Mai întâi de toate, fii dispusă să-ți ceri scuze. Cuvântul „Iartă-mă" este adesea întâmpinat printr-un răspuns de genul: „N-a fost numai vina ta". În acest punct te afli pe o poziție favorabilă, de unde poți rezolva problema într-o fază incipientă. Dacă ești tot timpul ocupată să rezolvi problemele imediat ce se ivesc, vei avea mult mai puțin timp pentru simțăminte de vinovăție. Când îngădui însă ca problemele să se adune, ele vor ajunge să ți se pară de nerezolvat, și atunci va fi foarte ușor ca un potop de simțăminte de vinovăție să te copleșească și să distrugă șansa familiei tale de a petrece împreună cu tine un timp de calitate.

4. *Și, în cele din urmă, joacă jocul „Ce s-ar întâmpla dacă...?"* Aceasta este o cale potrivită de a descoperi cele mai bune alternative pentru familia ta. De exemplu, ce s-ar întâmpla dacă ți-ai lăsa serviciul? Ce s-ar întâmpla dacă ai lucra numai jumătate de normă sau dacă ai spune: „Nici o oră peste program"? Ce s-ar întâmpla dacă te-ai întoarce la școală? Ce s-ar întâmpla dacă te-ai hotărî să-ți schimbi serviciul? Ca să joci jocul în mod cinstit, trebuie să rămâi deschisă față de o gamă largă de răspunsuri posibile, la fiecare întrebare pe care ai putea să o pui. Nu înăbuși jocul acesta în față, spunând: „Ce s-ar întâmpla dacă mi-aș lăsa slujba? Ei bine, am muri de foame!" Speculează toate schimbările și ajustările pe

care le-ai putea aduce în viața ta. S-ar putea să descoperi, în felul acesta, o viață cu totul nouă și plină de împlinire, care pur și simplu te așteaptă să o trăiești.

Bruce Bogan și soția lui au făcut exact așa. Bruce era inginer în aeronautică; soția sa era artist plastic. Amândoi se simțeau vinovați pentru că își creșteau copiii în atmosfera aglomerată și stresantă a unui mare oraș, unde parcă domnea legea junglei. Ei au început să se întrebe: „Ce s-ar întâmpla dacă am renunța la slujbele noastre din oraș și ne-am muta undeva la țară?" Pentru o carieră de artist, mutarea părea a fi ceva mai ușor de realizat, dar ce ar fi putut să facă acolo un inginer în aeronautică? Și totuși, au hotărât să se mute, iar Bruce a început să-și folosească experiența inginerească în sculptură. Succesul său a depășit și cele mai optimiste așteptări. Dar adevăratul câștig a fost acela că părinții puteau petrece cu copiii lor mai mult timp de calitate, eliberați pe deplin de simțămintele de vinovăție.

Jocul „Ce s-ar întâmpla dacă...?" te ajută să-ți dai seama că, într-adevăr, depinde de tine să alegi cum vrei să-ți trăiești viața. Când consideri că nu ai nici o altă alternativă, atunci ești cea mai vulnerabilă față de o grea povară de vinovăție și te vei trezi împinsă implacabil la vale, având din ce în ce mai puține puteri ca să te împotrivești.

BCU IASI CENTRU

Capitolul 9

Problema bolii şi a oboselii

Eu cred în făgăduinţele Bibliei. Şi iată două făgăduinţe a căror împlinire, ca mamă, o cer destul de des în rugăciune: „Voi să slujiţi Domnului, Dumnezeului vostru... şi voi depărta boala din mijlocul tău" (Exod 23,25).

„Dar cei ce se încred în Domnul îşi înnoiesc puterea; ei zboară ca vulturii; aleargă şi nu obosesc, umblă şi nu ostenesc" (Is. 40,31).

Sunt fericită că Domnul a făgăduit să ne reînnoiască sănătatea şi energia, dar nu mă pot aştepta la miracole, dacă eu nu îmi fac partea şi nu mă asigur că familia mea are un stil de viaţă sănătos.

Majoritatea părinţilor nu iau în considerare posibilitatea bolii şi a oboselii, nici pentru ei şi nici pentru copii, atunci când stabilesc un program de viaţă pentru familia lor. Cruda realitate este exprimată cu brio de către Jayme Curley, o mamă cu serviciu, care scria în jurnalul său: „Shana a luat răceala de la mine. Din această cauză, eu şi David ne-am trezit de şase ori noaptea trecută. Shana era transpirată şi tuşea. Din cele 203 zile câte au trecut de la naşterea ei, 50 de zile a fost răcită şi în două a avut dureri de burtică. Eu, la rândul meu, am fost răcită şaptezeci şi patru de zile şi am avut şi o infecţie la sâni. David, cincisprezece zile cu răceală. În ce hal am ajuns toţi!"

Ce atitudine iau părinţii cu adevărat responsabili faţă de boală şi oboseală? Răspunsul cel mai bun este prevenirea. Aşa cum îmi spunea, cândva, o mamă: „Eu nu am timp să mă îmbolnăvesc, aşa că fac tot ce pot ca să previn aceasta". Este, de asemenea, important să fim conştiente de nevoile corpului nostru şi de efectul pe

care sarcina, perioada postnatală și înaintarea în vârstă îl au asupra nivelului nostru de oboseală și asupra stării noastre generale de bine. În același timp, trebuie să facem planuri realiste pentru a face față situației de boală, în cazul copiilor noștri.

Prevenirea

Iată trei principii generale care ar trebui urmate, pentru a preveni boala și oboseala:

1. Păstrați-vă familia într-o stare bună de sănătate, prin efectuarea unui control medical regulat, cel puțin o dată pe an. Dacă există o problemă minoră, tratați-o imediat. Nu o lăsați să se agraveze.

2. Formați-vă deprinderi sănătoase în privința alimentației, beți apă din belșug și nu îngăduiți practici dăunătoare, precum consumul de alcool, administrarea de droguri sau fumatul.

3. Aveți grijă de corpul vostru. Oferiți-i odihnă suficientă și exercițiu fizic regulat (acel fel de exercițiu fizic care întărește mușchiul inimii și scade pulsul). Nu abuzați de voi înșivă prin inactivitate sau prin supraefort.

Obiceiurile sănătoase sunt stabilite încă din primii ani de viață. De aceea, când veți dori să le prezentați copiilor voștri un bun exemplu în această privință, propriile voastre obiceiuri nesănătoase pot fi deja adânc înrădăcinate. Dar schimbarea este încă posibilă. Și ea este necesară, dacă vreți să rezolvați problema bolii și a oboselii. Belloc și Bresslow[2] au descoperit că persoanele care respectau toate principiile de sănătate pe care le voi aminti mai jos erau mai sănătoase și trăiau mai mult decât cele care respectau doar o parte dintre ele.

1. Dormiți, de obicei, șapte sau opt ore.
2. Luați micul dejun aproape în fiecare zi.
3. Mâncați între mese rar, foarte rar sau niciodată.
4. Mențineți-vă o greutate moderată.
5. Angajați-vă în sporturi active, înotați, practicați exercițiul fizic, faceți plimbări lungi sau lucrați în grădină.

6. Nu consumați băuturi alcoolice.
7. Nu fumați.

Pe lângă urmarea acestor principii de sănătate, iată și câteva sfaturi suplimentare:

Cum să faci față oboselii

Dacă problema ta este oboseala, asigură-te că dormi suficient în fiecare noapte și că reușești să prinzi și ziua un pui de somn. Găsește-ți un loc în care să poți închide puțin ochii atunci când ai o scurtă pauză. Când te întorci acasă, ațipește cincisprezece minute înainte de a te angaja în treburile de rutină ale serii. Poate că persoana care îți îngrijește copilul poate să mai rămână puțin, ca să-ți asiguri odihna necesară, sau îl poți ruga pe soțul tău să aibă grijă de copii în acest timp.

Exercițiul fizic este un mijloc potrivit pentru a scăpa de oboseală. Scoală-te de pe scaun câte cinci minute la fiecare oră și fă câteva mișcări de gimnastică, până când simți că inima bate puțin mai repede. Găsește o serie de exerciții care să îți pună în mișcare fiecare parte a corpului. Dacă clădirea în care lucrezi are scări, folosește-le. Dacă vestiarul are suficient spațiu pentru a sări coarda, fă acest lucru. Dacă la locul tău de muncă sau în apropiere există facilități recreative și de relaxare, folosește bazinul de înot, terenurile de volei și de tenis sau sala de gimnastică.

Donna Kenmore, reporter la un ziar local, și-a rezolvat problema oboselii atunci când a descoperit alergatul. Acum se scoală la ora 6:00 în fiecare dimineață și are ca țintă să parcurgă cinci mile înainte de micul dejun. Alergarea i-a adus nu doar mai multă energie, ci și experiențe sociale. Ea aleargă și, în același timp, își salută vecinii și îi întreabă de sănătate. Adesea i se alătură și fetița ei, care are doar opt ani. Acceptarea provocării unui concurs de alergare a devenit o experiență întăritoare, atât pentru mamă, cât și pentru fiică, și le-a apropiat, în același timp, pe una de cealaltă.

Dieta nu-ți afectează doar starea generală de sănătate, ci și nivelul de oboseală. O dietă bogată în zaharuri, în amidon și în grăsimi are drept efect încetinirea întregului sistem. Îngrijește-te să ai o dietă echilibrată, consumând din belșug alimente furnizoare de energie, ca vegetalele și proteinele de calitate. Evită o dietă bazată pe capricii și ai grijă să consumi alimente naturale, simple și variate.

Cantitatea de apă pe care o bei îți afectează, de asemenea, nivelul de oboseală, pentru că reziduurile acumulate în corp sunt cele care generează starea de epuizare.

Felul în care te simți are directă legătură cu cel în care acționezi. Atunci când bateriile corpului tău se descarcă, atunci când ești obosită sau te doare capul, nu este nevoie de prea multă presiune pentru ca temperatura ta emoțională să ajungă în punctul de cedare, când îngrijirea copiilor sau responsabilitățile slujbei ți se par poveri de nesuportat.

Situații speciale

Sarcina, refacerea după naștere, alăptatul și îngrijirea bebelușilor sunt, de multe ori, perioade dificile pentru un părinte de calitate. Unele femei continuă să lucreze fără nici o problemă. Pentru altele însă, această combinație este aproape imposibilă. Experiențele lui Jean, Sally și Joyce ilustrează câteva dintre problemele care pot să apară într-o astfel de perioadă.

Jean nu fusese bolnavă nici măcar o singură zi din viața ei. Era o adevărată întruchipare a sănătății fizice – și atunci a rămas însărcinată. În primele trei luni de sarcină i-a fost atât de rău, încât nu putea nici măcar să bea apă, astfel că a trebuit să petreacă mai multe săptămâni în spital. A reușit să treacă prin lunile a patra și a cincea cu bine, dar în luna a șasea a fost internată din nou în spital, și de atunci și până când a născut, a făcut naveta între patul ei și cel de la spital.

Sally a trecut prin cele nouă luni de sarcină ca prin vis. Primul ei copil s-a născut după doar cinci ore de travaliu, astfel că, la a

doua sarcină, privea încrezătoare către o altă naștere ușoară, din moment ce toată lumea îi spunea că cea de-a doua este mai ușoară decât prima! S-a întâmplat însă că, după ore de travaliu, bebelușul s-a întors și venea cu fundulețul înainte, astfel că a fost nevoie de o intervenție chirurgicală – o naștere prin cezariană. Apoi, o ușoară cistită s-a transformat într-o gravă infecție la rinichi, cu febră îngrijorătoare. O simplă naștere s-a transformat într-o luptă pe viață și pe moarte. În cele din urmă, după paisprezece zile de spitalizare, Sally s-a întors acasă, la treburile și responsabilitățile pe care le presupunea îngrijirea celor două fetițe ale ei – una de doi ani, care nu putea înțelege de ce părinții ei mai avuseseră nevoie de încă o fetiță, deși o aveau pe ea, care se descurca de minune să le consume energia, și un bebeluș. Întoarcerea la serviciu în viitorul apropiat nu era posibilă, cel puțin nu înainte ca Sally să-și fi recăpătat puterile, pentru a reuși să facă față tuturor cerințelor familiei ei.

Joyce a avut o experiență cu totul diferită. Ea a mers la serviciu chiar până în ziua când l-a născut pe Timmy și a fost din nou pe picioare după numai două zile. „În două săptămâni, mă voi întoarce la lucru", le-a spus ea colegelor de serviciu. Dar micuțul Timmy a schimbat toate planurile. În patru zile a făcut icter și s-a întors la spital. Joyce a făcut un guturai și a trebuit să renunțe temporar la alăptat. După trei săptămâni, a încercat din nou să-l alăpteze, dar micul Timmy avea încă probleme, astfel că următoarele opt luni nu au fost altceva decât o continuă succesiune de programări la medic, tratamente și vizite la spital. Cum ar fi putut Joyce să-și încredințeze copilașul spre îngrijire unei alte persoane în această perioadă atât de critică? Concediul ei postnatal, planificat pentru două săptămâni, s-a prelungit, în cele din urmă, la un an, până când viața a început să-și intre pe un făgaș mai blând și Timmy a devenit mai puternic și mai rezistent.

Multe femei sunt surprinse de epuizarea pe care o simt în timpul sarcinii și în primii câțiva ani după nașterea copilului.

Schimbările care au loc în corpul unei femei în primele trei luni de sarcină o fac să se simtă teribil de obosită. Apoi, pe măsură ce se apropie de lunile finale, cum corpul își modifică forma și îi este mai dificil să facă față kilogramelor acumulate, femeia obosește mai ușor. Travaliul din timpul nașterii presupune, la rândul lui, un efort teribil, așa cum îi arată și numele, și majoritatea femeilor au nevoie de o săptămână sau două (uneori chiar de mai mult) pentru a-și recăpăta puterile.

Alăptatul la sân poate fi o adevărată bucurie și un mare câștig pentru copil, dar și el produce oboseală și poate prezenta, pentru mama care lucrează, câteva dezavantaje serioase. (Cineva mi-a spus odată că alăptatul unui copil este la fel de obositor ca și un program de lucru de opt ore pe zi. Vă puteți imagina cât de obosită se va simți o femeie, dacă încearcă să le facă pe amândouă, fără să-și asigure odihna corespunzătoare?) Este nevoie să fii departe de copil timp de opt, până la zece ore pe zi, iar alăptatul este foarte dificil. Dar multe mame lucrează cu jumătate de normă sau vin acasă la prânz și continuă să-și alăpteze bebelușul pe cale naturală. Atunci când mama este plecată, copilul primește suplimente de lapte praf sau lapte de mamă pus în sticlă. Procedeul acesta are neajunsurile lui, mai ales atunci când mama aleargă acasă, de la serviciu, doar pentru a-și găsi bebelușul sătul de lapte praf și dormind profund. Atunci se confruntă cu problema sânilor încărcați și dureroși, care probabil au nevoie să fie mulși. Alte mame își mulg în mod obișnuit sânii, pentru a lăsa acasă o rezervă de lapte, în caz de nevoie.

Cel de-al doilea handicap al mamelor care alăptează este acela că, atunci când mama este acasă, nimeni altcineva nu-l poate hrăni pe bebeluș. Timp de aproximativ șase luni, mama se va trezi de două sau chiar de trei ori pe noapte, ca să-și hrănească micuțul. Jan m-a ajutat mult în această perioadă, trezindu-se la primul scâncet al copilului, schimbându-i el scutecul murdar și apoi aducându-mi bebelușul în pat, ca să îl alăptez. Când bebelușul își încheia masa, Jan se scula conștiincios din nou și îl așeza la loc,

în pătuțul lui. Dar nu toți tații au un somn atât de ușor! Atâta timp cât copilașul continuă să se trezească în timpul nopții, mama are nevoie de un timp de odihnă pe parcursul zilei, ca să poată compensa aceste întreruperi.

Alăptatul la sân este ideal, dar trebuie să fii realistă cu privire la dificultățile care pot să apară, mai ales pe parcursul primei luni. Păstrează la îndemână numărul de telefon al asistentei de pediatrie în grija căreia sunteți și nu ezita să-i ceri ajutorul, dacă ai nevoie. Dacă cerințele de serviciu sau alte probleme fac ca alăptatul la sân să devină imposibil, ia în considerare binecuvântarea de a putea împărtăși cu soțul tău sau cu îngrijitoarea copilului bucuria hrănirii acestuia. Nu uita, și ei pot beneficia de pe urma apropierii pe care o realizează aceasta.

Când ți se îmbolnăvește copilul

Îmbolnăvirea copilului reprezintă o problemă deosebită pentru un părinte grijuliu și responsabil, care nu are pe nimeni care să rămână tot timpul acasă cu copilul și să-l îngrijească. Iată câteva alternative pe care le aveți, de obicei, atunci când apare boala.

1. *Stați acasă.* Dacă este posibil, încercați să stați acasă cu copilul bolnav. Dacă acesta este prea bolnav sau contagios și nu poate merge la școală sau acasă la persoana care îl îngrijește de obicei, atunci cel mai bine îi va face confortul propriului pătuț și siguranța, plină de căldură, pe care i-o oferă gândul că propriii săi părinți se vor îngriji de nevoile sale. Acesta poate deveni un timp de calitate, în care să te bucuri stând singur cu copilul tău, fără ca restul familiei să intervină între voi. Atât tu, cât și copilul puteți beneficia de pe urma acestei apropieri.

Întreabă-ți șeful dacă poți beneficia de dreptul la concediu medical atunci când copilul tău este bolnav. Poate că nu va fi posibil să stai acasă decât o parte din zi, urmând ca în restul zilei să stea soțul tău. Poți, de asemenea, să plătești pe cineva care să vină acasă la tine și să aibă grijă de copil.

Dacă boala copilului nu este contagioasă sau gravă, atunci una dintre următoarele opțiuni poate fi potrivită:

2. *Ia-ți copilul bolnav cu tine, la serviciu.* Lucrul acesta este posibil doar în cazul anumitor locuri de muncă. Trebuie să iei în considerare vârsta copilului și natura bolii. Când acest lucru este posibil, el prezintă mai multe avantaje. Poți merge la serviciu (deși eficiența ta va fi, oarecum, diminuată) și, în plus, tu și copilul tău sunteți împreună. Într-o zi, când Kim avea patru ani și nu se simțea atât de bine, încât să o pot duce la grădiniță, am luat-o cu mine la un curs pe care urma să-l țin la universitate. Această ocazie s-a dovedit a fi cu adevărat educativă pentru ea. La încheierea prelegerii pe care am ținut-o în fața studenților, care stăteau așezați în bănci, dispuse ordonat, pe mai multe rânduri, ea mi-a spus: „Mami, n-am știut că așa îi înveți tu pe studenți. Mă gândeam că stai pe un scăunel și că toți studenții stau așezați pe jos". Concepția ei despre profesori era evident influențată de experiența de la grădiniță.

3. *Roagă-ți o prietenă să stea cu copilul.* Uneori, o prietenă care are copii mici sau de școală poate fi dispusă să vină acasă la tine, în ziua respectivă, și să aibă grijă de copilașul tău bolnav. Dacă boala nu este contagioasă, copilul bolnav poate chiar să fie dus acasă la prietena ta. Această soluție este foarte bună, dacă prietena ta poate fi disponibilă atunci când ai nevoie de ea. Gândește-te dinainte la cine ai putea apela în caz de urgență.

4. *Trimite copilul la școală.* Dacă boala nu este contagioasă, ci copilul a avut, de dimineață, doar o ușoară indispoziție, care poate fi remediată imediat ce-și va întâlni prietenii, trimite-l la școală. Dacă boala este contagioasă sau copilul este prea bolnav ca să rețină ceva la școală, atunci trebuie să faci alte planuri. Dacă statul acasă, cu mama, devine prea deosebit, atunci copilul poate începe să se sustragă de la obligațiile școlare și să facă pe bolnavul, doar pentru a obține întreaga atenție a părinților. O astfel de situație trebuie evitată.

„Dar mi s-a părut că ai spus că va fi o zi îngrozitoare. Servirea micului dejun ar face-o minunată. Mai bine te-ai întoarce în pat." Și, fără să mai spună altceva, l-a împins hotărâtă către camera lui.

Și încercarea de a servi masa de prânz a fost întâmpinată cu aceeași atitudine. Seara, Jimmy a implorat-o pentru cină, dar mama era hotărâtă: „Ai spus că va fi o zi îngrozitoare – și așa și este. Trebuia să te străduiești să o transformi într-o zi minunată. Zilele minunate sunt minunate doar dacă tu le faci astfel!"

Bine spus. Prea mulți oameni trec prin viață condamnându-i pe ceilalți pentru nenorocirea lor, nemulțumiți și amărâți pentru că viața nu le-a oferit ce li se cuvenea și visând la bogățiile și fericirea unui mâine care nu vine niciodată. Ei trăiesc o zi îngrozitoare după alta, fără să realizeze că stă în puterea lor să transforme acea zi îngrozitoare într-una minunată.

Adevărul este că fericirea sălășluiește în inimă. Tu poți decide să fii fericit, indiferent de împrejurări. Data viitoare când ești tentat să te plângi de o zi „îngrozitoare", gândește-te la Pavel și la Sila când se aflau în temniță. Ei cântau. Și, mai târziu, Pavel scria dintr-una dintre cele mai întunecate temnițe ale Romei: „Bucurați-vă totdeauna în Domnul; iarăși zic, bucurați-vă!" (Filipeni 4,4). Dacă avea cineva motive să fie nemulțumit sau să-și plângă de milă, atunci acești oameni aveau cu siguranță!

Într-o zi, o femeie se plângea că soțul ei o tratează întotdeauna ca pe un copil. El lua singur toate deciziile.

„Ei bine", i-a replicat prietena ei, „și ia decizii greșite?"

„Nu."

„Risipește banii?"

„Nu."

„Merge la chefuri sau se îmbată?"

„Nu."

„Îți interzice să mergi la biserică?"

„Nu."

„Păi, atunci, din ceea ce este rău, tu ai partea cea mai bună! Din câte înțeleg eu, tu ai mai multe lucruri pentru care să fii

recunoscătoare decât pentru care să te plângi!"

Și ce au toate acestea de-a face cu copilașii lui Dumnezeu? Doar atât: copiii reflectă dispozițiile și atitudinile sufletești ale părinților lor. Dacă tu poți să ai o zi „minunată" chiar atunci când toate lucrurile merg rău, și copilul tău va putea. Învață să spui: „Îți mulțumesc, Doamne!" pentru orice lucru care ți se întâmplă în viață. Fii dispus să observi și micile binecuvântări. Insistă cu gândul asupra răspunsurilor pe care ți le-a dat Dumnezeu la rugăciuni. Atunci când treci prin momente dificile, zâmbește și spune: „Ei bine, Doamne, ce vrei să mă înveți Tu din această experiență? Ajută-mă să descopăr în această nenorocire măcar o scânteie de lumină, măcar un singur aspect pozitiv!"

Și Dumnezeu poate să facă acest lucru. El a liniștit vântul și valurile. De ce n-ar putea și să trimită o rază de soare prin negura care te înconjoară?"

În următoarea ocazie când copilul tău își încruntă fețișoara simpatică și se strâmbă, nemulțumit de mâncarea pe care i-ai pus-o pe masă la cină, verifică-ți propriul comportament. Când a fost ultima dată când familia ta te-a putut auzi cântând un cântec vesel? Când a fost ultima dată când glasul tău a reflectat bucuria de a trăi? Când i-ai făcut ultima dată un compliment copilului tău sau de când nu ai mai discutat cu el despre binecuvântările pe care le revarsă Dumnezeu peste voi? Când a fost ultima dată când ai zâmbit și ai spus: „Va fi o zi minunată!"?

Izgoniți din mintea voastră gândurile negative și insistați asupra celor pozitive. Urmați acest sfat: „Încolo, frații mei (părinți), la tot ce este adevărat, la tot ce este vrednic de cinste, la tot ce este drept, la tot ce este curat, la tot ce este vrednic de iubit, la tot ce este vrednic de primit, la orice faptă bună și la orice laudă, la aceste lucruri să vă gândiți" (Filipeni 4,8 trad. engl.).

Probabil că lucrurile pentru care poți fi fericit și mulțumitor sunt cu mult mai multe decât acelea care ar putea să te doboare. Zâmbește și bucură-te de chipul fericit al copilului tău.

Capitolul 11

Fă din familia ta o echipă învingătoare

Îmi place să fac parte dintr-o echipă învingătoare. Acesta este unul dintre motivele pentru care sunt creștină. Având-L pe Isus ca antrenor (Creator și Răscumpărător), nu voi pierde niciodată! Echipa Sa se îndreaptă hotărât către Împărăție.

Dar Dumnezeu nu mă dorește doar pe mine acolo – El dorește și familia mea, întreagă. Știu că, într-o zi, El mă va întreba: „Kay, unde este turma pe care ți-am încredințat-o, turma aceea minunată?" (Ieremia 13,20); și vreau ca răspunsul meu să fie: „Iat-o, Doamne!" Vreau ca toți cei din familia mea să fie învingători.

Nu un superstar este secretul unei echipe învingătoare – nici în sport și nici în familie. Tu, ca părinte, ești cel care poți modela un grup de indivizi cu preocupări diferite, cu ținte și cu personalități diferite, și îi poți transforma într-un singur organism, care să funcționeze ca un întreg.

„Pentru ca să nu fie nici o dezbinare în trup; ci mădularele să îngrijească deopotrivă, unele de altele. Și dacă suferă un mădular, toate mădularele suferă împreună cu el; dacă este prețuit un mădular, toate mădularele se bucură împreună cu el" (1 Corinteni 12,25.26).

O echipă învingătoare este un grup de oameni care cred că gloria echipei este mai importantă decât cea individuală. Ei nu vor pune în pericol echipa, ca să câștige faimă pentru ei înșiși. Fiecare membru al familiei trebuie să se simtă important și de neînlocuit, *dar familia, ca întreg, trebuie să fie pe primul loc.*

Într-o societate care consideră că lucrul cel mai important este acela de a te preocupa de propria persoană, o astfel de filozofie nu este deloc populară. Dar aceasta este filozofia unei echipe învingătoare.

De exemplu: Cum a reușit echipa Boston Celtics extraordinara performanță de a câștiga Campionatul Național de Baschet de unsprezece ori, din treisprezece ocazii? Nu era o echipă bogată, nu avea fani (sportul de iarnă preferat în Boston este hocheiul) și nici vedete (niciodată, vreun membru al echipei Celtics nu a fost pe primul loc la numărul de coșuri înscrise). Cei de la Celtics au devenit o echipă învingătoare în primul rând pentru că antrenorul lor, Red Auerbach, a considerat că echipa este mai importantă decât vedetele ei. El a știut cum să modeleze efortul și spiritul echipei într-un întreg, care a devenit mai mare și mai puternic decât suma părților lui componente.

Așa cum există o strânsă legătură între spiritul unei echipe de baschet, de baseball sau de fotbal și curajul și performanțele ei, tot la fel există o strânsă legătură între spiritul unei familii și starea sufletească a membrilor ei. Și puteți proteja acest spirit de echipă pe mai multe căi. Încurajați-l pe fiecare membru al familiei să-și înțeleagă propria importanță în mijlocul familiei, dar și importanța primordială a familiei, ca întreg. Faceți în așa fel, încât fiecare membru al familiei să simtă că este nevoie de el. Stabiliți o relație de camaraderie între toți membrii familiei, în care fiecare persoană este responsabilă pentru o alta. În final, îndemnați-i și învățați-i pe copiii voștri să se poarte ca niște campioni.

Rareori superstarurile ajung în vârf doar prin propriile puteri. În sporturile de echipă, jucătorul care iese în evidență datorează o mare parte din succesul său ajutorului coechipierilor săi, exact în același fel în care orice individ datorează, într-un fel sau altul, o mare parte din succesul său familiei sale.

Vedeta unei familii poate fi unul dintre părinți, care este un renumit om de știință, un muzician remarcabil sau președintele unei companii. Dar vedeta unei familii poate fi și unul dintre

copii, care este un atlet înnăscut sau este foarte dotat intelectual. Dacă aceste „personalități" îi pun în umbră pe ceilalți membri ai familiei sau li se acordă atenție și aprecieri în detrimentul celorlalți, în unitatea și în moralul familiei se va produce un colaps. Fiecare vedetă trebuie să învețe să accepte cu amabilitate și modestie și să recunoască în mod deschis meritele familiei, atunci se cuvine acest lucru.

Uneori, copiii care nu sunt ei înșiși superstaruri se simt neglijați, lipsiți de valoare și neiubiți, pentru simplul fapt că nu primesc atenția pe care o primește un altul. Familia nu poate preveni întotdeauna acest lucru, mai ales atunci când atenția aceasta deosebită este acordată de cineva din afară. Dar, în cadrul familiei, părinții trebuie să se asigure că toți copiii primesc în egală măsură apreciere pentru talentele și pentru capacitățile lor, chiar dacă lumea din afară nu l-a încoronat pe copilul respectiv cu statutul de vedetă. Fiecare membru al echipei ar trebui încurajat și stimulat să-și atingă potențialul maxim; iar atunci când o face, statutul de superstar ar trebui să-i fie oferit în cadrul familiei!

Cu toate acestea, în ciuda măsurilor de precauție luate, uneori membrii familiei se pot simți puși în umbră de superstarul familiei. Atunci când unul dintre membrii familiei a dobândit un statut aparte și o recunoaștere publică a capacităților sale, este foarte ușor ca ceilalți membri ai familiei să devină cunoscuți ca soția, soțul, fiul, fratele sau sora lui cutare. Astfel, acestora s-ar putea să le fie dificil să-și stabilească propria lor identitate, pentru că nu pot spera să reușească vreodată să egaleze sau să depășească realizările și faima superstarului.

În astfel de cazuri, părinții trebuie să le arate foarte clar copiilor că nu este neapărat nevoie să devină superstaruri. Aceștia nu trebuie să lupte pentru a atinge sau a depăși realizările unuia dintre frați. Ei trebuie, pur și simplu, să încerce să facă întotdeauna tot ce pot mai bine. Scopul realizărilor voastre este mai puțin important decât spiritul în care le abordați. Faceți din

dictonul lui Winston Churchill motoul familiei voastre: „Succesul nu este niciodată definitiv. Eșecul nu este niciodată fatal. Curajul este ceea ce contează".

Nici copiii și nici vreunul dintre părinți nu ar trebui să considere că toată familia trebuie să se învârtească în jurul lor – că ei sunt centrul universului și că dorințele, așteptările și nevoile lor trebuie să aibă întotdeauna prioritate față de ale oricui altcineva.

O femeie mi-a spus, cândva, o poveste tristă despre propria ei copilărie:

„Am văzut că mama le dădea *totul* fetelor ei. Tata era exclus aproape de la orice îngrijire și atenție. Pe noi aproape că ne sufoca, dar tata era flămând. Mi-ar fi plăcut să-mi văd părinții bucurându-se mai mult unul de celălalt, să-i văd jucându-se sau ieșind împreună și împărtășind aceleași preocupări și prietenii.

Am intrat în căsătorie nepregătită să mă bucur și să mă simt bine alături de soțul meu. Dacă în sufletul unui copil nu este sădit simțământul căldurii afective și al fericirii prin a-i vedea pe părinții lui bucurându-se împreună, cu sau fără el, s-ar putea ca acest copil să devină un adult infirm."

Copiii trebuie ajutați să înțeleagă că și părinții lor au nevoi – că mama și tata trebuie să aibă timpul lor, când să fie singuri, că întâlnirile sau audiențele stabilite trebuie onorate, că anumite călătorii în afara orașului sunt necesare uneori și că, din când în când, apar în afacerile familiei momente de criză, care presupun ca părinții să petreacă mai mult timp în afara familiei. Dacă familia are un spirit de echipă, aceste inconveniențe ocazionale pot fi privite mai degrabă ca ocazii prielnice decât ca handicapuri. Spre exemplu, când mama este bolnavă, copilul nu se va simți nedreptățit pentru că nu are cine să-i pregătească cina, ci va transforma situația aceasta într-o provocare, încercând să pregătească el însuși masa pentru întreaga familie.

O echipă învingătoare nu poate să funcționeze eficient atunci când unul sau doi dintre membrii săi fac întotdeauna ce vor și își

impun punctul de vedere în detrimentul celorlalți. Aceasta distruge spiritul de echipă al acelora care se simt neglijați.

După părerea mea, eșecul familiei în societatea zilelor noastre se datorează, în primul rând, pierderii spiritului de echipă. Prea mulți oameni au greșita concepție că „Pot să mă descurc singur" sau: „Cu puțină perseverență, pot să ajung în vârf fără ajutorul altcuiva". Când cineva are o astfel de atitudine, nu mai simte prea mult nevoia de familie. În viziunea unei asemenea persoane, familia reprezintă doar o piedică în calea progresului, pentru că ea cere timp și preocupare. Prea adesea, copiii sunt împinși în fundal de către părinți, care nu realizează importanța echipei familiei.

Faceți lucrurile împreună. 7 decembrie 1979 este o zi pe care familia noastră nu o va uita niciodată. După un an și jumătate de mers tiptil pe lângă ușa închisă a biroului de studiu, proiectul familiei, *Prime-Time Parenting*, a fost finalizat și trimis la Editura Wade Publishers din New York. Pentru a sărbători acest eveniment, ne-am comandat tricouri pe care erau imprimate cuvintele „AM REUȘIT" (Noi am reușit n. trad.).

A fost, într-adevăr, un proiect de familie? Da, de la început, până la sfârșit. Ideile din cartea respectivă își au originea în viețuirea alături de trei copii activi și plini de imaginație. Jan a fost un tată cu program prelungit. Și copiii, toți, au îndeplinit mai mult decât responsabilitățile care le reveneau, de obicei, în gospodărie, imaginându-și, în acest timp, că mama este plecată în Africa. Kim, Kari și Kevin se rugau tot timpul pentru „cartea lui mami" și se bucurau de fiecare dată când terminam câte un capitol nou. Și-atunci, de ce să nu sărbătorim această reușită a întregii familii? În prima seară, după ce ne-am îmbrăcat cu tricourile jubiliare, Kevin s-a rugat: „Isuse, ajută-ne să ne distrăm de minune cu tricourile noastre pe care scrie 'AM REUȘIT'". Și rugăciunea lui a fost ascultată!

Uneori, părinții se simt suprasolicitați, încercând să depășească limite asupra cărora nu dețin un control prea mare. În loc să te

retragi din familie și să lași ca aceste tensiuni să-ți distrugă posibilitatea de a juca într-o echipă învingătoare, de ce să nu-ți implici familia în preocupările tale? Lasă-i și pe ei să simtă că sunt o parte importantă din proiectul tău, iar apoi sărbătoriți împreună când proiectul este încheiat și oferiți fiecăruia o recompensă de învingător.

Pentru a alcătui o echipă eficientă, fiecare membru component trebuie să simtă că și el poate contribui la atingerea țintei echipei. În felul acesta, toți se pot simți importanți – fiecare fiind un superstar într-o echipă învingătoare.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul 12

Loialitate față de familie

Of, frații ăștia sunt niște nesuferiți și niște belele. Aș vrea ca al meu să moară!"

„Ar fi trebuit să ai și tu o soră-viperă ca a mea. Mă face să mă urc pe pereți!"

De ce tendința copiilor este aceea de a-și denigra familia, în special frații sau surorile, în fața prietenilor? Poate că acest lucru îl face pe copilul nesigur de el însuși să se simtă superior, subapreciindu-i pe ceilalți. Sau poate se gândesc că, dacă alții o fac, pentru a fi acceptați, trebuie să participe și ei la acest tip de denigrare. Poate că, deoarece la această vârstă loialitatea față de camarazii de joacă este atât de puternică, ei trebuie să dovedească această loialitate prin a fi lipsiți de loialitate față de propria familie.

Indiferent care ar fi motivul, eu cred că o atitudine neloială față de un membru al familiei, chiar dacă este manifestată doar sporadic, pentru a-i face pe ceilalți să râdă, este în mod categoric dăunătoare relației de familie. Părinții ar trebui să știe că acest gen de discuții denigratoare există între majoritatea copiilor de școală. De aceea, este nevoie ca ei să intervină în mod activ și să-și învețe copiii că loialitatea față de familie este importantă.

1. Stabiliți, ca linie de conduită a familiei, principiul „Eu sunt păzitorul fratelui meu". Fiecare dintre voi este responsabil pentru celălalt.

2. Inițiați un sistem de camaraderie, în care fiecărei persoane îi este repartizat un alt membru al familiei, de care să aibă grijă în mod special, neîngăduind nimănui să-i facă vreu rău. Schimbați în fiecare săptămână aceste perechi, astfel încât fiecare să aibă

posibilitatea de a purta de grijă fiecăruia dintre ceilalți membri ai familiei.

3. Explicați familiei conceptul de echipă. Nu vă denigrați coechipierii în fața adversarilor. Țineți la echipa voastră. Ridicați-i pe ceilalți atunci când cad sau sunt doborâți. Atunci când unul dintre membrii echipei are o problemă, strângeți rândurile în jurul lui. Susțineți-vă unul pe celălalt în vreme de nevoie.

4. Puneți capăt oricăror discuții înjositoare, legate de familie. Certuri și controverse pot să apară, dar niciodată, în cadrul lor, nu trebuie să fie folosite cuvinte și acțiuni menite să-l rănească pe celălalt.

5. Nu vorbiți în mod negativ despre nimeni, incluzând aici și familia bisericii, și pe aceea a școlii.

6. Tratați-vă partenerul de viață și copiii cu respect. Nu discutați greșelile lor de față cu alții.

7. Dacă vă surprindeți copiii vorbind denigrator despre cineva, va trebui să spună câte două lucruri drăguțe despre acea persoană, pentru fiecare comentariu negativ pe care l-au făcut.

8. Repetați, ca într-o piesă de teatru, ce trebuie să răspundă copiii atunci când colegii lor de joacă încep să spună lucruri urâte despre propriii lor frați sau despre familia voastră.

9. Angajați-vă într-o mică acțiune ilustrativă. Când unul dintre copii denigrează pe cineva din familie, el atacă personalitatea părinților săi. Modul în care este afectat părintele va fi ilustrat prin a pune pe hainele unuia dintre părinți trei scame foarte vizibile. Este o metodă eficientă. Încercați-o.

10. Încurajați-vă copiii să realizeze lucruri drăguțe unul pentru celălalt. O dată pe lună, stabiliți o zi de „spălat mașina", în care să „spălați" un anumit membru al familiei, pe tot parcursul zilei, în complimente și aprecieri. În fiecare lună, faceți din ziua care corespunde zilei de naștere a fiecărui copil o zi specială, în care să-i faceți o surpriză de bunătate și amabilitate. Douăsprezece ocazii pe an nu sunt prea multe pentru acest gen de a fi tratat într-un mod deosebit.

11. Faceți lucrurile împreună. Dacă unul dintre membrii familiei are un recital, toți ceilalți trebuie să fie gata să-l susțină, să-l încurajeze și să-l aprecieze.

12. Învățați-l pe fiecare copil să fie dispus să recunoască meritele și rolul celorlalți membri ai familiei în reușita lui. Ideea că cineva ajunge să aibă succes doar prin propriile merite nu este adevărată. Acordați-i familiei cinstea și recunoștința pe care le merită.

13. Loialitatea față de prieteni atinge cote înalte în anii de școală. Discutați cu copiii voștri despre cum s-ar simți ei dacă prietenii lor ar vorbi în spate lucruri urâte și înjositoare despre ei. Puneți acest lucru în legătură cu familia, arătând că și membrii familiei se simt la fel.

14. Atunci când se fac greșeli, nu vă luați obiceiul de a-i acuza pe ceilalți. Căutați adevăratul motiv pentru care un membru al familiei a greșit, în loc să criticați acea persoană pentru stupiditatea sau neîndemânarea ei.

15. Citiți Romani 12,10: „Iubiți-vă unii pe alții cu o dragoste frățească" și discutați cu copiii despre ce vrea să spună Domnul familiei voastre prin acest text.

A învăța să fii loial față de familia ta este primul pas în a învăța să fii loial față de alte segmente ale societății și față de Dumnezeu. Haideți să fim uniți în familiile noastre. Cu toții ne vom simți mai puternici și mai în siguranță, știind că avem în spatele nostru susținerea unei familii loiale – un grup de oameni care întotdeauna ne văd în lumina cea mai favorabilă cu putință.

Capitolul 13

Cum să reuşeşti ca părinte vitreg

Te-ai gândit vreodată că, unind familia în care tu eşti singurul părinte cu o alta în care există doar celălalt părinte, vei ajunge să-ţi împlineşti visele legate de o familie ideală? Ai lui, ai ei şi ai noştri, trăind fericiţi, împreună pentru totdeauna. Ai fost dezamăgit(ă), nu-i aşa?

Nu este deloc uşor să fii părinte vitreg. Părinţii vitregi suportă mai multă anxietate, mai multă mânie şi mai multă depresie decât părinţii biologici. Iar lucrul cel mai greu se pare că este acela de a fi părinte vitreg pentru nişte copii mai mari. Iată motivul pentru care există acest capitol şi sfaturile pe care vi le dau în această privinţă.

Mulţi copii ai căror părinţi au divorţat continuă să viseze la ziua când mama şi tatăl lor vor fi din nou împreună, cândva. Recăsătorirea unuia dintre părinţi sparge acest balon de săpun, iar ei îşi îndreaptă toate resentimentele către părintele vitreg, pe care-l consideră un intrus. Înainte de a vă recăsători, rezolvaţi problema trecutului. Începeţi prin a discuta despre divorţul care tocmai s-a încheiat şi despre dorinţa copiilor ca părinţii lor să poată fi, cândva, din nou împreună. Discutând deschis aceste aspecte şi lăsând ca sentimentele înăbuşite să se exteriorizeze, copilul va avea spaţiul emoţional necesar pentru a începe să accepte situaţia prezentă. Atunci când devine limpede că va avea loc o nouă căsătorie, vorbiţi-le copiilor despre ceea ce au simţit alţi copii atunci când în familia lor a apărut un părinte vitreg şi despre faptul că şi ei s-ar putea să se confrunte cu aceleaşi simţăminte.

Copiii, darul lui Dumnezeu

Este posibil ca unii copii să accepte ca părintele lor să se căsătorească, numai că, în perioada cât au fost singuri cu el, copiii s-au bucurat exclusiv de timpul și de atenția acestuia – uneori chiar dormind în patul părinților. Când apare recăsătorirea, noul soț uzurpă acest rol special, iar copilul se simte lăsat pe dinafară sau are impresia că nimeni nu-l dorește. Pentru a evita acest lucru, vorbiți-le deschis copiilor voștri. „Am fost foarte apropiați de când am rămas singur(ă). Cu toate acestea, dacă noua mea căsătorie va fi după voia lui Dumnezeu, soțul meu (soția mea) și cu mine va trebui să devenim atât de apropiați, ca și când am fi o singură persoană – Biblia spune un singur trup. Căsătoria este o relație unică, diferită de aceea dintre părinte și copil, dar s-ar putea ca voi să nu înțelegeți acest lucru până în ziua când voi înșivă vă veți căsători. După ce mă voi căsători, s-ar putea ca, uneori, să vă simțiți lăsați pe dinafară. Nu vreau ca acest lucru să se întâmple. Chiar dacă îmi iubesc viitorul soț (viitoarea soție), aceasta nu va schimba nicidecum dragostea mea pentru voi. Vreau să vă simțiți întotdeauna iubiți și doriți. De aceea, spuneți-ne atunci când vă simțiți neglijați, astfel încât să putem face tot ce este necesar ca să vă schimbăm acest simțământ. Nu vă va fi greu să vă îmbufnați și să spuneți în sinea voastră: 'Dacă ei nu au nevoie de mine, nici eu nu am nevoie de ei'. Mulți copii aleg această cale. Însă, în timp, alegerea aceasta nu vă va face fericiți. Avem nevoie unii de ceilalți. Dar va trebui să fim dispuși să vorbim despre ceea ce ne rănește, dacă vrem să rezolvăm problemele și să creștem, în ceea ce privește relația, în noua noastră familie."

Este posibil ca, în realitate, copiii să-și dorească o mămică nouă sau un tătic nou, dar să fie îngroziți de gândul că va trebui să-și împartă părintele, jucăriile și chiar spațiul din casă cu surorile și frații vitregi. De aceea, asigurați-vă de faptul că fiecare copil are propriile lui lucruri, care să știe că îi aparțin. Fiecăruia trebuie să i se ofere ocazia de a alege singur dacă vrea sau nu să le împartă cu altcineva. Dacă dă ceva, trebuie să-l ajutați să dea de bunăvoie, nu împotriva propriei dorințe. Cu cât iubești mai mult pe cineva,

cu atât vei fi mai dispus să-ți împarți lucrurile. Nu-l obligați pe copil să accepte deciziile voastre arbitrare, cum ar fi aceea de a accepta ca un nou frate sau o nouă surioară să se mute în camera lui. Lăsați-l pe el să vină cu ideea. Aranjați în așa fel, încât să petreceți timp suficient cu copilul vostru, fără ca altcineva să mai fie prezent. Nu incitați inutil la gelozie prin a exagera cu atenția pe care le-o acordați copiilor vitregi în prezența propriului vostru copil. Nu faceți din copilul vostru un țap ispășitor, în timp ce încercați să câștigați dragostea copilului vitreg. Fiți imparțial în privința admonestărilor și a cuvintelor de corecție. Purtați-vă cu toți la fel.

„Nu-mi spune mie ce să fac! Tu nu ești tatăl meu" este unul dintre reproșurile obișnuite ale copiilor vitregi. Un copil reacționează împotriva oricui încearcă să-l disciplineze, dacă această disciplinare nu este însoțită de dragoste și de afecțiune. În cadrul unei familii formate prin recăsătorire, în primii ani ai noului cuplu, atenția și preocuparea trebuie îndreptate către a-i convinge pe copii de dragostea voastră. Evitați disciplina restrictivă. Folosiți consecințele naturale sau logice, astfel încât copilul să poată înțelege justețea acțiunilor voastre. Oferiți-i copilului ocazia de a alege, negociind contracte sau hotărându-și singur pedeapsa. Cădeți de acord cu partenerul vostru asupra modului de disciplinare a copiilor. Altfel, copiii vor profita de situație. Nu trebuie să le oferiți lecții despre cum să dezbine pentru a cuceri!

Adesea, adolescenții simt că le este încălcată intimitatea atunci când străini de sex opus se mută în casa lor. Unii dintre ei chiar se tem de hărțuire sexuală. S-ar putea să fie nevoie să încurajați decența. Poate va fi nevoie să stabiliți anumite reguli legate de timpul limită de ocupare a băilor. De asemenea, anxietatea ar putea fi îndepărtată prin montarea unor încuietori la ușile dormitoarelor. Dacă un copil se teme să rămână singur acasă cu noii membri ai familiei care sunt de sex opus, respectați-i temerile. Nu fiți orbi față de problemele potențiale. Copilul vostru poate

să judece cel mai bine situația. O relație bună, sănătoasă și bazată pe iubire va risipi, în cele din urmă, teama. Dacă nu, poate că va fi nevoie de o consiliere specială.

Adesea, copiii se pot simți frustrați datorită unui simțământ al loialității împărțite. „Nu o pot iubi pe mama vitregă pentru că, dacă aș face astfel, propria mea mamă s-ar putea supăra sau ar putea deveni geloasă și nu mă va mai iubi." Puteți diminua șansele ca așa ceva să se întâmple prin a vă asigura, înainte de a intra într-o relație nouă, de stabilirea unei custodii și a unor drepturi de vizitare adecvate. Dacă părinții biologici continuă să se pedepsească unul pe celălalt, folosind copiii ca pe niște unelte ale propriei răzbunări, aceasta va spori confuzia copiilor cu privire la atitudinea lor de loialitate. Nu faceți din loialitatea lor un punct de litigiu, cerându-le garanții sau jurăminte în această privință. Spuneți lucruri pozitive despre celălalt părinte al copilului vostru vitreg. Încurajați-l să vorbească despre simțămintele sale de loialitate împărțită. Arătați-i că dragostea voastră nu depinde de faptul că el vă alege pe voi sau îl alege pe celălalt părinte. Îl veți iubi, indiferent de alegerea pe care o face.

Uneori, copiii îl compară pe părintele vitreg cu părintele lor biologic. Rareori părintele vitreg iese în câștig de cauză în asemenea competiții. „Mama mea adevărată n-ar fi procedat niciodată așa." „Dacă tatăl meu adevărat ar ști cum te porți cu mine, ți-ar arăta el ție!" „Locul tău nu este aici; aceasta este casa noastră, nu a ta."

Este greu să nu te aperi atunci când ești bombardat cu asemenea aluzii. Dar, dacă o vei face, probabil că te vei scufunda în ape și mai adânci. Cea mai bună apărare la care poți apela este aceea de a asculta *simțămintele* din spatele cuvintelor. Arată-i copilului că înțelegi ce simte prin comentarii de genul: „Este greu să vezi că, în casa în care locuia cândva tatăl tău, intră acum un alt bărbat". „Te simți cu adevărat cuprins de mânie atunci când vezi că nu-l mai ai pe tati doar pentru tine și că trebuie să-l împarți cu mine, o străină!"

Apoi, după ce ai ascultat, poate că vei dori să faci și o declarație de genul „Eu mă simt...": „Mă simt rănit(ă) atunci când mă acuzi de asemenea lucruri rele, pentru că am nevoie de prietenia ta și o doresc".

În cele din urmă, atunci când simțiți că „inamicul" câștigă teren și începeți să vă întrebați cum de v-ați băgat singuri și de bunăvoie într-o asemenea belea, retrageți-vă într-un loc liniștit și citiți, de câteva ori, Psalmul 37. Vă veți simți mai bine – știu sigur aceasta.

Chiar dacă nu este ușor să fii părinte vitreg, puteți găsi satisfacție și împlinire, abordând problemele în mod direct și concentrându-vă asupra aspectelor pozitive.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul 14

Bunicii

Biblia recunoaște meritele unei mame și ale unei bunici evlavioase, ca fiind, în mod categoric, principalele responsabile de insuflarea iubirii față de Dumnezeu în băiatul Timotei (2 Timotei 1,5). Nu ați vrea să aveți și voi o asemenea influență asupra nepoților voștri?

Bunicii sunt o binecuvântare de care fiecare copil ar trebui să aibă parte. Poate că ei nu petrec prea mult timp împreună cu copilul, dar exemplul și sfaturile lor vor persista în amintire pe tot parcursul vieții. Acesta este motivul pentru care este atât de important ca părinții și bunicii să se iubească și să se respecte unii pe ceilalți.

Conflictul dintre părinți și bunici poate fi devastator pentru copii. Adăugați la acest tablou un divorț sau o recăsătorire, cu setul suplimentar de bunici pe care îl aduce aceasta, și complexitatea relațiilor poate deveni de-a dreptul năucitoare. Respectul reciproc este esențial, dacă vreți ca, din orice situație, copilul să iasă cu bine. Fiecare părinte și fiecare bunic reprezintă, pentru copil, un model de autoritate. Atunci când se spune ceva prin care respectul copilului față de autoritatea părintelui sau a bunicului este diminuat, eficiența ca model a acelei persoane scade în aceeași măsură.

Bunicilor, rolul vostru principal este acela de a-i acorda copilului timp și atenție – puțină dragoste în plus, care să îndulcească asprimile și dificultățile vieții. Încurajați-l pe copil să vadă partea pozitivă a oricărei situații. Dezvoltați-i o perspectivă optimistă,

oferiți-i speranță. Înconjurați-l cu bunătate și cu blândețe. Faceți acele lucruri mici care pot să-i aducă o sclipire de bucurie în ochi și un plus de siguranță în pas. Ca să vă îndepliniți acest rol, nu trebuie neapărat să locuiți alături sau undeva foarte aproape. O scrisoare, în care ați pus o lamă de gumă de mestecat fără zahăr, sau un desen sugestiv poate să le transmită, tare și clar, copiilor mei mesajul „Vă iubesc".

Disciplină? Da, eu cred că toți adulții trebuie să-și asume responsabilitatea de a-i corecta pe copii și de a-i învăța un comportament adecvat. Dar nu depășiți măsura. Dacă nu știți cât de disciplinatori să fiți, întrebați-i pe părinți. Este mai bine să îi întrebați voi decât să fie nevoiți să aducă ei în discuție subiectul, dacă li se va părea că sunteți prea stricți sau prea îngăduitori în relația cu copiii lor. Eu cred că bunicii (și nici părinții) nu ar trebui să fie aspri și nerezonabili, administrându-le copiilor pedepse dureroase. Am descoperit că, atunci când copiii au o relație deosebită cu bunicii lor, o relație bazată pe dragoste și pe afecțiune, nevoia de disciplină este considerabil diminuată.

Cel de-al treilea aspect al rolului bunicilor este acela de a arăta respect față de părinții copilului – chiar și atunci când nu sunteți de acord cu aceștia sau când știți că voi, ca părinți, ați procedat altfel.

Știu că mulți dintre părinți nu sunt tocmai felul de părinți pe care și l-ar fi dorit bunicii pentru nepoții lor. Dar, manifestând dezaprobare în fața copilului față de comportamentul părintelui sau vorbind cu un copil despre părinții lui în spatele acestora, nu veți face altceva decât să agravați situația. Pe cât posibil, bunicii trebuie să susțină atitudinea părintelui în fața copilului, eventual explicând: „Tati ți-a dat o palmă pentru că ți-a spus de trei ori să faci liniște, și tu nu i-ai dat nici o atenție. Trebuie să ai grijă să nu-l superi pe tăticul tău". Dacă uneori considerați că acțiunea părintelui a fost prea severă (sau, dimpotrivă, prea indulgentă), vorbiți cu acesta în particular, nu-i subminați autoritatea în fața copilului. Doar atunci când este vorba despre un abuz fizic sau

psihologic asupra copilului bunicii (și chiar alte persoane aflate de față) trebuie să intervină.

Respectați dreptul părinților de a stabili deprinderi și obiceiuri sănătoase pentru copiii lor. Dacă părinții au spus „nu" gustărilor dintre mese, nu-i ispitiți pe cei mici să ia „doar o linguriță" din nu știu ce preparat special; dacă dulciurile sunt interzise, nu le strecurați copiilor, pe ascuns, jeleuri și bomboane. Dacă ora de culcare este stabilită la 21:00, nu-l lăsați pe Junior să urmărească programul TV mai târziu. Părinții vă vor aprecia ajutorul, iar copiii vor beneficia de pe urma eforturilor unite.

Mulți dintre părinții de astăzi au ales metode de disciplinare diferite de cele pe care le-ați folosit voi și cu care v-ați obișnuit. Fiți dispuși să acceptați aceste deosebiri. Părinții au nevoie de încurajare, nu de critică.

Puteți fi niște bunici cu adevărat valoroși, iubindu-vă și disciplinându-vă nepoții într-un mod adecvat. Dar acceptarea și respectul manifestate față de propriul vostru copil și față de ginerele sau de nora voastră, ca părinți, constituie factorul esențial în asigurarea unui conflict minim între generații și a unei satisfacții maxime.

Capitolul 15

Păstraţi-le paharul dragostei plin

Copiii au nevoie de un belşug de dragoste! Psalmul 23 spune că Dumnezeu face ca paharul nostru să fie plin de dă peste el. Aşa ar trebui să fie şi paharele copiilor noştri.

Copiii nu pot trăi fără dragoste. Cu mai mulţi ani în urmă, într-un studiu efectuat asupra orfanilor din Teheran, s-a descoperit că, după un an sau doi, unii copii nu erau în stare să stea în funduleţ şi să meargă, iar mulţi mureau. De ce? Aveau hrană suficientă, fiecare avea pătuţul lui, iar scutecele le erau schimbate în mod regulat. Nu li se oferiseră toate lucrurile de care aveau nevoie? Nu; le lipsise tocmai ingredientul esenţial pentru a se dezvolta. Nimeni nu-i îmbrăţişa, nu-i mângâia şi nu-i legăna. Nimeni nu-i iubea. Paharele lor de dragoste nu dădeau pe deasupra. Erau goale.

Fără atenţia şi preocuparea noastră, copiii nu se simt iubiţi. Aşa că, dacă paharele lor de dragoste sunt goale, ei încearcă să le umple cu atenţie. Ei caută aprobare, fac pe grozavii, se dau în spectacol şi încearcă să fie buni. Dar cât de des atrag copiii buni atenţia şi preocuparea părinţilor? Nu prea des. Majoritatea copiilor neiubiţi descoperă că au parte de mai multă atenţie din partea părinţilor lor atunci când sunt răi. Obţinerea atenţiei devine o nevoie atât de pregnantă, încât aceşti copii ajung să nu mai ţină cont dacă ea este pozitivă sau negativă. A fi certat sau chiar bătut este mai bine decât a fi ignorat.

Cum putem să fim siguri de faptul că micuţii noştri primesc dragostea de care au nevoie, ca să se simtă iubiţi în mod indi-

vidual? Mai întâi de toate, aveți grijă ca paharul lor de iubire să nu se golească niciodată. Iată câteva dintre căile cele mai obișnuite prin care copiii voștri ajung să se simtă neiubiți: (1) arătându-le aprobarea voastră doar atunci când sunt buni; (2) ridiculizându-i, în încercarea de a-i corecta; (3) amenințându-i; (4) criticându-i – verbal sau prin atitudine; (5) strigând la ei; (6) exprimându-vă dezamăgirea sau dezgustul prin oftat; (7) aplicându-le tratamentul tăcerii; (8) fiind prea ocupați; (10) folosindu-le numele ca exemplu negativ.

Trebuie să avem grijă să umplem cupele de iubire ale copiilor noștri. Și calea cea mai importantă prin care putem face aceasta este *să-l acceptăm* pe fiecare copil exact așa cum este. Lăsați-l să vadă că este întotdeauna dorit și binevenit. Încercați să-i înțelegeți comportamentul. Dacă ajungem să ne dăm seama că un anume comportament este cauzat de ceva, și nu pur și simplu înnăscut într-un copil, atunci vom putea privi dincolo de comportamentul lui imediat, la ceea ce l-a determinat, și vom putea continua să ne iubim copiii și să-i respectăm.

Cel de-al doilea lucru pe care trebuie să-l avem în vedere este acela de *a-l asculta cu atenție* pe fiecare copil. Trebuie să creăm o atmosferă caldă și confortabilă, în care să se simtă liber să fie el însuși. Și, în timp ce-l ascultăm, să reacționăm cu sensibilitate și să ieșim în întâmpinarea nevoilor lui.

În cele din urmă, trebuie *să petrecem timp* cu fiecare copil în parte. Alintați-l, mângâiați-l, îmbrățișați-l atunci când este momentul. Faceți în așa fel, încât fiecare copil să se bucure că sunteți lângă el și că sunteți întotdeauna dispuși să-i împliniți nevoile. Este cu mult mai important să petrecem timp îngrijindu-ne de nevoile fizice și emoționale ale copilului decât să-i oferim tot felul de lucruri.

Și acum, încercați! Faceți acest experiment! Atunci când copilul vostru se poartă urât, este nesuferit și lipsit de amabilitate, în loc să-i administrați tratamentul obișnuit, de golire a paharului de iubire, încercați să i-l umpleți, până când iubirea va da pe

dinafară. Arătați-i că îl puteți accepta, chiar dacă nu-i aprobați acțiunile. Tratați-l cu respect. Ascultați cu atenție mesajul pe care cuvintele și acțiunile lui încearcă să vi-l transmită și apoi petreceți puțin timp în plus împreună cu el. Veți fi surprinși cât de eficient poate fi acest tratament, transformându-i pe copiii voștri neiubitori și lipsiți de amabilitate în niște adevărate fântâni de iubire.

Păstrați paharul iubirii copiilor voștri plin. Și apoi, exact așa cum noi putem spune: „Pentru că Domnul este Păstorul meu, nu duc lipsă de nimic", și copilul vostru va putea spune: „Pentru că mama și tata sunt părinții mei, nu duc lipsă de nimic. Paharul meu este plin de dă peste el".

Paharul care este plin de dă peste el

„Tu-mi întinzi masa în fața potrivnicilor mei;
îmi ungi capul cu untdelemn,
și paharul meu este plin de dă peste el.
Da, fericirea și îndurarea mă vor însoți
în toate zilele vieții mele,
și voi locui în Casa Domnului
până la sfârșitul zilelor mele."

Psalmul 23,5.6

Capitolul 16

Iubiţi-i necondiţionat

Un copil a întrebat-o odată pe mama sa: „De ce mă iubeşti?"

„Tu de ce crezi că te iubesc?" l-a întrebat mama, la rândul ei.

„Nu ştiu", a răspuns copilul. „Cum poţi să mă iubeşti când uneori sunt aşa de obraznic şi de neascultător?"

„Nu-mi plac unele dintre lucrurile pe care le faci", i-a spus ea, „dar aceasta nu înseamnă că, atunci când eşti rău, încetez să te iubesc. Eu te iubesc tot timpul."

„Dar de ce?" a insistat micuţul.

„Mai încearcă o dată", l-a încurajat mama. „Tu de ce crezi că te iubesc?"

„Ştiu", i-a răspuns acum copilul. „Mă iubeşti pentru că uneori sunt bun. Fac exact ceea ce-mi spui tu; îmi fac patul, mă pieptăn singur şi îmi mănânc legumele din farfurie – de aceea mă iubeşti."

„Este foarte plăcut atunci când eşti atât de bun şi asculţi, dar eu te iubesc tot timpul."

„De ce?" a întrebat din nou copilul.

„Pentru că eşti copilul meu", i-a răspuns mama. „Acesta este motivul. Te-am iubit din clipa în care te-am văzut pentru prima dată. Te iubesc tot timpul, pentru că eşti al meu."

„Uau!" a exclamat copilul. „Sunt fericit, pentru că mă iubeşti tot timpul. Sunt fericit că mămicile şi tăticii sunt aşa."[1]

Dar sunt mămicile şi tăticii aşa? Chiar îşi iubesc ei copiii tot timpul? Sau, nu cumva, dragostea lor este condiţionată de

comportamentul copilului – oferindu-i dragoste când este bun și retrăgându-i-o atunci când este rău?

Un studiu efectuat la o universitate religioasă a scos la iveală faptul că mulți studenți manifestau ostilitate față de școală și față de biserica respectivă, care o sponsoriza. De ce această ostilitate, această respingere față de autoritate? Atunci când au fost analizate datele, s-a descoperit o deosebire semnificativă între studenții ostili și cei neostili. Fiecare student manifesta față de autoritatea școlii aceleași simțăminte pe care le avea și față de autoritatea propriilor săi părinți. Studenții ostili simțeau că părinții lor îi iubesc condiționat – doar atunci când sunt buni. Ceilalți simțeau că părinții lor îi iubesc tot timpul, indiferent de ceea ce fac.[2]

Majoritatea copiilor care se simt iubiți condiționat nu fac în mod intenționat acele lucruri care îi supără pe părinții lor. Ei vor să fie iubiți, așa că încearcă din greu să fie buni, chiar dacă aceasta înseamnă să-și reprime emoțiile negative. Așa s-a întâmplat, probabil, cu studenții care manifestau ostilitate față de școală. În anii copilăriei și ai adolescenței, ei nu vorbiseră niciodată cu părinții lor despre emoțiile negative pe care le trăiau atunci când se confruntau cu neînțelegeri minore, ci păstrau aceste simțăminte înăuntrul lor, temându-se că, dacă li le vor împărtăși părinților, aceștia nu-i vor mai iubi. Mai târziu, ei își transferaseră ostilitatea asupra unor reprezentanți mai proeminenți ai autorității – școala și biserica.

Puteți întrevedea consecința finală a acestui transfer de ostilitate? Pentru copil, dragostea părinților săi reprezintă un model al iubirii lui Dumnezeu. Dacă părinții iubesc condiționat, copiii vor trage concluzia că și Dumnezeu face la fel. Dacă ostilitatea față de autoritate continuă să crească, ea poate afecta relația copilului cu Dumnezeu, autoritatea supremă!

Pe lângă aceasta, dragostea condiționată distruge, în copil, simțământul valorii personale. Dacă nu ești iubit pentru ceea ce ești, înseamnă că nu ai o valoare prea mare. Dacă vrei să fii iubit (și cine nu vrea?), atunci trebuie să te schimbi întotdeauna, astfel

încât să corespunzi așteptărilor și pretențiilor celorlalți; trebuie să spui întotdeauna ceea ce vor ceilalți să spui. Începe să-ți fie teamă să iei decizii. Dacă faci o greșeală? Te vor respinge? Este cu mult mai sigur să lași pe altcineva să ia decizii în locul tău. Și atunci, devii dependent, nesigur de tine și temător.

Dar chiar îi iubesc părinții în mod condiționat pe copiii lor? Dacă ar fi să revin la studiul amintit și să-i întreb pe părinții studenților dacă își iubesc copiii doar atunci când aceștia sunt buni, sunt sigură că majoritatea dintre ei ar răspunde: „Nu, bineînțeles că nu!" Însă, vedeți, nu este atât de important cum îl iubesc, ci cum percepe copilul că este iubit. În primul rând, este important mesajul care ajunge până la copil. Spunându-i: „Te iubesc întotdeauna", în timp ce manifești iubire doar atunci când copilul este bun, vei crea confuzie în mintea acestuia, făcându-l să creadă că este iubit condiționat.

Așadar, dacă vreți să-i ajutați pe copiii voștri să accepte autoritatea, să fie în stare să ia decizii și să se simtă bine în pielea lor, asigurați-vă că le transmiteți mesajul unei iubiri necondiționate. Comunicați acest mesaj tare și clar, atât prin cuvinte, cât și prin acțiuni. „Te iubesc tot timpul, pentru că ești al meu." Așa trebuie să iubească părinții!

Așa trebuie să iubească părinții, pentru că așa îi iubește Dumnezeu pe copiii Săi. Iată cum descrie Pavel dragostea lui Dumnezeu: „Căci sunt bine încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirile, nici puterile, nici lucrurile de acum, nici cele viitoare, nici înălțimea, nici adâncimea, nici o altă făptură nu vor fi în stare să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu, care este în Isus Hristos, Domnul nostru" (Romani 8,38.39).

Capitolul 17

Cum să-i ajutăm pe copii să iubească autoritatea şi să o respecte

Acum, Israele, ce alta cere de la tine Domnul, Dumnezeul tău, decât să te temi de Domnul, Dumnezeul tău (să-L respecți– trad. engl.), să umbli în toate căile Lui, să iubești și să slujești Domnului, Dumnezeului tău, din toată inima ta și din tot sufletul tău" (Deuteronom 10,12).

Dacă aceasta cere Domnul de la poporul Său, atunci părinții au responsabilitatea de a-i ajuta pe copii să-L iubească și să-L respecte pe Tatăl lor ceresc.

A învăța să iubești și să respecți reprezintă temelia dezvoltării spirituale. Dumnezeu este părintele nostru ceresc – și autoritatea noastră supremă. Modul în care privește un copil autoritatea lui Dumnezeu este determinat de atitudinea lui față de voi, părinții săi.

Un copil poate fie să se teamă de reprezentanții autorității, fie să-i iubească și să-i respecte. Autoritățile acoperă două extreme. Judecătorul, polițistul, autoritățile de drept (de tipul celor de care mă tem atunci când, din greșeală, trec la semafor pe roșu), iar de partea cealaltă, autoritatea specialistului (tipul celui care este specialist în domeniul lui.) De primul, mă tem. Pe cel de-al doilea îl iubesc și îl respect. Ca părinte, prefer categoric tipul specialistului. Vreau să fiu atât de expert în cariera mea de părinte, încât copiii mei să mă iubească și să mă respecte. Și eu cred că autoritatea părintească de tipul specialist este cel mai bine exprimată de aceea a lui Dumnezeu, care ne-a iubit atât de mult, încât a dat pe Fiul Său să moară pentru noi.

Însă, dacă nu sunteți atenți, puteți fi responsabili că-i învățați pe copiii voștri să se teamă de autoritate și, în cele din urmă, să-I slujească lui Dumnezeu de frica pedepsei sau să se răzvrătească în mod deschis și să respingă darul mântuirii lui Dumnezeu. Și iată cum:

Folosiți forța. Aplicați filozofia „fă așa, că altfel..." V-ați făcut un obicei din a spune: „Nu mă interesează ce crezi tu, ți-am spus să..." Vă pălmuiți copilul pentru orice „infracțiune", astfel încât acesta nu are altă alternativă decât să asculte.

Știați că un păstor „bun" nu-și folosește niciodată toiagul pentru a bate oile, pentru a le determina să i se supună? În loc de aceasta, toiagul este folosit pentru a bloca potecile periculoase, pentru a îndruma și proteja. Forța nu face parte din modul lui Dumnezeu de a conduce. Diavolul este acela care folosește acest tip de manipulare.

Atunci când sunt împinși de la spate și obligați, copiii au tendința de a se împotrivi. În loc să le aplicați toiagul pedepsei atunci când vedeți că ezită, luați-i de mână, vorbiți-le, încurajați-i, conduceți-i, și veți fi întâmpinați cu mai puțină împotrivire și sfidare. Atunci când sunt obligați să se supună, copiii au tendința de a se răzvrăti. Este posibil ca, din punct de vedere exterior, să se supună și să vă satisfacă cerințele, dar prea adesea lucrul acesta se întâmplă de teamă; iar atitudinea lor față de voi, ca autoritate, este: „Așteptați voi până când mă fac mare, și atunci vă voi arăta că nu puteți face pe șefii cu mine, sau voi fugi de-acasă, sau voi..." Respingerea autorității părintești reprezintă primul pas către respingerea lui Dumnezeu.

Faceți toate regulile – toate cele 9342. La urma urmei, voi știți cel mai bine. De ce să mai pierdeți timpul cu procesul democratic? Atunci când ne-a dat Cele Zece Porunci, Dumnezeu nu ne-a cerut părerea în privința lor. De ce nu i-am trata și noi pe copiii noștri la fel?

Iată de ce. Voi nu sunteți Dumnezeu. Voi faceți greșeli. Unele dintre regulile pe care le stabiliți pentru copiii voștri se pot schimba, uneori, după cum vă convine vouă. Regula 587: „Nu se mănâncă între

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

mese." Dar vouă vă este foame. Regula 2079: „Doar 30 de minute de vizionare TV pe zi". Dar meciul de fotbal a durat două ore.

Părinții trebuie să asigure o bună guvernare a căminului lor, dar, în locul miilor de reguli impuse de voi și care se aplică doar copiilor, încercați trei principii de neschimbat, care se pot aplica întregii familii. Principiul 1: Să nu-ți faci ție rău. Principiul 2: Să nu le faci rău celorlalți. Principiul 3: Să nu faci rău lucrurilor. Apoi, lăsați-i pe copii ca, pe baza acestor trei principii, să facă reguli mai specifice. De exemplu: „Nu te joci pe stradă, ca să nu-ți faci ție rău." „Nu lovești pe nimeni, ca să nu le faci celorlalți rău." „Nu sari în pat, ca să nu faci rău lucrurilor." Îngăduindu-le copiilor să participe la procesul luării deciziilor, veți descoperi o ascultare mai binevoitoare față de reguli și o mai mare responsabilitate a copilului față de sine și față de binele celorlalți.

Așteptați ascultare imediată și desăvârșită. Când spun „Sari", să sari. Trebuie să asculți întotdeauna de adulți. Ei știu ce este cel mai bine. Nu întreba de ce, doar fă ce ți se spune.

În anii preșcolari, capacitatea unui copil de a asculta depinde de mai mulți factori: dacă aude sau nu comanda, dacă este în stare să o înțeleagă, dacă atenția nu îi este distrasă de altceva, dacă are capacitatea să îndeplinească ceea ce i se cere și dacă are motivația necesară.

Atunci când sunt preocupată de ceva sau am de îndeplinit o lucrare, nu îmi place să fiu întreruptă, în special dacă cererea este de așa natură, încât ar putea aștepta până când voi fi terminat ce am de făcut. S-ar putea, oare, ca și copiii să simtă în același fel? Cum ar putea să iubească autoritatea părinților, când trebuie să sară la orice chemare a acestora, când nu li se dă nici un argument, nici un motiv pentru care este necesară lucrarea respectivă și când trebuie să îndeplinească imediat ceea ce li se cere, chiar dacă lucrul respectiv ar putea aștepta până la un timp mai potrivit? Haideți să respectăm nevoia copiilor noștri de a înțelege motivul pentru care le cerem să facă anumite lucruri. Haideți să fim rezonabili în ceea ce cerem și în privința momentului când cerem, și atunci și ei ne vor respecta pe noi.

Pedepsiți orice „infracțiune”. Faceți ca greșeala să doară. O regulă încălcată cere ispășire. Dreptatea cere ca orice crimă să fie pedepsită, și pedepsită cu severitate, astfel încât lecția să nu fie uitată niciodată. Când copiii trăiesc sub un astfel de sistem judiciar, aceasta îi face să caute să-și ascundă greșelile. Ei trăiesc cu teama de a fi descoperiți și probabil că vor minți, ca să iasă din situațiile dificile. În plus, dacă greșesc și nimeni nu îi prinde, ei se simt vinovați. Adesea ajung să mărturisească greșeala nu pentru că le pare cu adevărat rău de ceea ce au făcut, ci pentru că se simt vinovați. De multe ori sfârșesc prin a se pedepsi singuri.

Nu uitați, dreptatea trebuie însoțită de milă. A manifesta milă și a-l mângâia pe un copil care a făcut ceva rău din greșeală sau din neștiință poate fi una dintre cele mai eficiente metode de a-l învăța să vă iubească și să vă respecte autoritatea. Ați fi putut să tunați și să fulgerați. Era dreptul pe care vi-l dădea autoritatea. Dar, în loc de aceasta, ați manifestat înțelegere. Un copil iubește și respectă o autoritate care poate fi atât de înțelegătoare.

Păstrați distanța – evitați familiarismul. Dictați și porunciți. Nu fraternizați niciodată cu subordonații. Respectul se păstrează prin ținerea la distanță. S-ar putea ca metoda să meargă pentru căpitanii de vase, dar nu și pentru părinți.

Dragi părinți, dacă vreți ca fiii și fiicele voastre să vă iubească și să vă respecte autoritatea, purtați-vă în așa fel, încât să se simtă bine în preajma voastră. Jucați-vă cu copiii voștri, stați de vorbă cu ei, coborâți-vă la nivelul lor și chicotiți alături de ei, din când în când. Le va plăcea nespus. Implicați-vă în preocupările lor, în jocurile lor sportive. Dezmorțiți-vă încheieturile ruginite de inactivitate și arătați-le că știți să dați o pasă sau să marcați un gol. Oferiți-le un model pentru cum să trateze imperfecțiunea.

Dragi părinți, conduceți-i pe copiii voștri să învețe să vă iubească și să vă respecte autoritatea și astfel le veți așeza temelia spirituală pentru a învăța să-L iubească și să-L respecte pe Dumnezeu. Perioada de dinainte de școală este timpul când această lecție poate fi învățată cel mai ușor. Nu pierdeți această ocazie importantă.

Capitolul 18

Ajutaţi-mă să-mi disciplinez copiii

Întrebarea: „Sunt eu păzitorul fratelui meu?" (Geneza 4,9) a fost adusă de mulți ca argument. Poate că situația cea mai obișnuită este atunci când copiii nu se poartă așa cum ar trebui. „Ar trebui sau nu să intervin și să-l învăț pe copil ce se cuvine să facă? Îl voi jigni, prin aceasta, pe părinte? Cum va reacționa copilul? Poate că ar fi mai bine să-mi văd de treburile mele și să nu mă amestec!" Drept urmare, copilul rămâne necorectat sau părintele se luptă singur, încercând din greu să-l învețe pe copil ascultarea.

Uneori, părinții au nevoie de ajutor în a-și disciplina copiii; ei au nevoie de susținere și de încurajare, nu de critică. Sper ca, într-o zi, să se poată spune despre comunitatea creștină: „Ei se ajută unul pe altul, și fiecare zice fratelui său: 'Fii cu inimă!'" (Isaia 41,6).

Singura perspectivă la care mă gândeam când am păşit în lift, la cel de-al doisprezecelea etaj, era o călătorie până în holul de jos al hotelului. Dar am primit mai mult decât ceea ce aşteptam – o lecție pe care aveam să o țin minte toată viața.

În lift am găsit un domn solid, dar cu o înfățișare plăcută. La etajul al zecelea, ușa liftului s-a deschis și a intrat o mamă împreună cu băiețelul ei. Din momentul când i-am văzut, ne-am dat seama că se aflau în conflict. Pe măsură ce liftul cobora, glasurile lor mergeau în crescendo!

„Dar de ce nu îl pot avea? Mi-ai promis că mi-l vei da, mami!"

„Nu-i adevărat, n-am promis nimic!"

„Ești rea cu mine. Niciodată nu-mi dai ceea ce vreau."

„Știi că nu-i așa! Ești supărat acum, și de aceea spui astfel!"

„Nu sunt supărat! Sunt furios! Îl vreau și am de gând să-l obțin!"

„Ba nu, nu-l vei avea!"

Și chiar când furiosul de numai patru ani a aruncat cu înversunare un „Te urăsc, ești o mamă rea și bătrână", vocea ca de tunet a masivului domn a răsunat în tot ascensorul:

„Băiete", a poruncit el, „ascult-o pe mama ta!"

Mama a privit spre el cu vădită ușurare, după care toți am parcurs ultimele etaje ale coborârii în tăcere. Când am ajuns în holul de la intrare, băiețelul își așezase mâna în cea a mamei și așa au ieșit amândoi, liniștiți, din viețile noastre.

Acum sunt eu însămi mamă, o mamă cu trei copii, și sunt momente când aș vrea să-l mai fi întâlnit o dată pe domnul acela solid. De exemplu, într-o ocazie, când am ieșit să cumpăr o mochetă nouă, copiii au descoperit că se putea distra de minune făcând gimnastică pe rolele grele de mochetă. Nu mi-a trecut nici o clipă prin cap ce intenții aveau atunci când mi-au cerut voie să meargă să se uite la role.

„Bine, copii", le-am răspuns, „dar vă rog să mergeți încet și să nu faceți gălăgie cât timp suntem în magazin." Când m-am uitat în jur, să văd pe unde sunt și ce fac, toți trei erau cocoțați în vârful unui morman, pregătindu-se să-l escaladeze pe următorul.

„Coborâți imediat", le-am poruncit. Dar ei n-au coborât! Scuzându-mă în fața vânzătorului care venise să mă servească, m-am dus către locul unde erau copiii; dar ei, ca majoritatea copiilor, au coborât tiptil și au luat-o la fugă. Când am strigat „Opriți-vă!", s-au oprit. Le-am explicat de ce nu aveau voie să se urce pe mochetă și i-am luat după mine până în locul unde mă aștepta vânzătorul, cerându-le să se așeze liniștiți pe podea și să aștepte acolo până când voi termina.

În timp ce eu am continuat să stau de vorbă cu vânzătorul, cei trei năzdrăvani ai mei, plictisindu-se, au început să se agite, să se

ciupească și să se necăjească unul pe celălalt. Încercând să scape de „tortura" la care îl supunea surioara lui, Kevin s-a cățărat din nou în vârful mormanului de mochete – zona interzisă –, astfel că fetele mi-au raportat imediat, cu satisfacție în glas, locul în care se afla fratele lor.

„Kevin, coboară imediat. *Să nu-ți mai spun a doua oară!*" l-am avertizat.

L-am urmărit cu privirea până când a început să coboare și apoi, crezând că totul era în regulă, m-am întors din nou către vânzător. Dar Kevin nu și-a încheiat coborârea, așa că imediat s-a auzit un nou strigăt din partea surorilor lui.

I-am spus din nou „Scuzați-mă!" vânzătorului, m-am dus la Kevin și l-am dat jos de pe stiva de mochete. Simțind că nu puteam avea încredere în stăpânirea de sine a acestui puști de patru ani, l-am luat din nou cu mine, în locul unde mă aștepta vânzătorul, și am încercat să-l țin acolo, în ciuda nerăbdării de care dădea dovadă, vânzolindu-se și trăgându-se tot timpul din mâna mea.

Nu mai este nevoie să spun cât de frustrată m-am simțit în tot acest timp. Furia și nemulțumirea îmi ajunseseră la culme, astfel încât simțeam nevoia să strig la fete, iar pe Kevin să-l snopesc în bătaie. Aș fi vrut ca prietenul meu din lift să apară în scenă, iar vocea lui de bariton să poruncească: „Băiete, ascult-o pe mama ta!"

Evident, aveam nevoie de ajutor. Aveam nevoie de susținere. Aveam nevoie ca cineva, dintre proprietarii sau administratorii magazinului, să spună într-o manieră fermă: „Băiete, mocheta aceasta aparține magazinului și nu ai voie să te cațeri pe ea". Acest gest simplu mi-ar fi făcut slujba de disciplinare cu mult mai ușoară.

Cooperarea gazdei este de mare ajutor

Atunci când mergeam împreună cu copiii în vizită la altă familie, încercam să-i țin în frâu pe cei mici și să-i determin să se poarte cât mai bine cu putință. La primele vizite, mi-am început conștiincioasă monologul: „Nu pune mâna", „Nu mai face așa", „Vezi unde calci", „Nu face atâta gălăgie" etc., astfel că, în cele

din urmă, lăsam impresia că sunt teribil de cicălitoare. Apoi, după câteva astfel de ocazii, am descoperit că și copiii din casa respectivă făceau aceleași lucruri pe care eu le ceream copiilor mei să nu le facă. Uneori, gazda noastră chiar mi-a spus: „Este în regulă, și copiii noștri fac așa mereu".

Slujba mea ar fi cu mult mai ușoară, dacă m-aș putea bizui pe gazdă, ca ea să fie aceea care să stabilească standardele de conduită pe care le așteaptă de la copiii mei, standarde pe care să li le comunice acestora clar și cu fermitate încă de la început. Lucrul acesta m-ar ajuta să evit a le impune copiilor restricții nenecesare, astfel încât m-aș simți mai relaxată și m-aș putea bucura mai pe deplin de momentele de vizită, știind că nu sunt în mod exclusiv responsabilă de comportamentul lor.

Experiența m-a învățat că, atunci când gazda stabilește limite, este, de obicei, mult mai eficient decât atunci când mă lupt singură pentru a-mi determina copiii să aibă un comportament ireproșabil. Luând atitudine de una singură, par a fi „omul rău", care „tună și fulgeră întotdeauna", împiedicându-i să se amuze și să se simtă bine, în timp ce nimeni altcineva nu pare a fi deranjat de ceea ce fac ei. Aș vrea ca, prin intermediul gazdei, copiii mei să afle că și alții sunt deranjați de comportamentul lor și că nu le este teamă să le-o spună.

Am întâlnit unii părinți care consideră că, atunci când altcineva le corectează copiii, aceasta nu este altceva decât o reflectare a incapacității lor, ca părinți, și deci o mustrare la adresa lor. Dacă toți (în special membrii bisericii) am putea fi mai toleranți, acceptând mai ușor tehnicile fiecăruia de a-și educa și disciplina copilul, și, în loc de a-i critica, să îi ajutăm pe ceilalți părinți, am putea descoperi și prezenta lumii o cale mult mai eficientă de a lucra cu un copil. Lucrul acesta ar părea, probabil, mult mai puțin amenințător față de părinți și mult mai plin de semnificație în timp. După câteva astfel de întâlniri prietenești, părinții ar putea învăța să aibă încredere în motivele celorlalți, care doresc să le fie de folos, corectându-le copiii, atunci când este nevoie.

Unii părinți consideră că simțămintele copiilor lor vor fi rănite, dacă aceștia sunt corectați de altcineva. Copiii mai mari, care rareori sunt corectați de alte persoane decât propriii părinți sau prietenii foarte apropiați ai familiei, se simt adesea jigniți atunci când corijarea devine necesară. Dacă, într-adevăr, copiii sunt doar disciplinați, dar niciodată iubiți de ceilalți, atunci îmi dau foarte bine seama de ce această disciplină le rănește simțămintele.

Disciplina trebuie să fie administrată într-un spirit de iubire, și lucrul acesta este posibil pur și simplu prezentând cu grijă și blândețe realitatea situației. De exemplu, spuneți: „Creanga acelui copac arată ca și când ar sta să se rupă, cu atât de mulți copii cocoțați pe ea; încercați doar câte unul, pe rând", în loc de: „Hei, băieți, dați-vă imediat jos din pom. Veți rupe creanga aceea și o să vă pară rău".

Este ideal ca aceia care îi disciplinează pe copii să petreacă timp cu ei, arătându-le iubire și preocupare. Lucrul acesta este valabil mai ales după ce cineva a trebuit să disciplineze copilul altcuiva. În acest fel, se stabilește un raport între adult și copil. Copilul poate învăța să aibă încredere în adult și să-i respecte poziția aparent ciudată cu privire la ce înseamnă un comportament adecvat, pentru că știe că acea persoană ține cu adevărat la el și nu este doar un „morocănos", care nu poate să-și vadă de treaba lui.

Așa că, dacă îi auziți pe copiii mei că fac prea multă gălăgie în biserică, nu-mi spuneți după ce s-a încheiat programul că ar fi trebuit să am grijă de ei și să-i fac să stea liniștiți, ci mai degrabă mergeți direct la ei, chiar atunci, bateți-l pe umăr pe cel care a făcut gălăgie și, cu un zâmbet blând și înțelegător, spuneți-i că nu puteți asculta predica din cauza zgomotului pe care îl face.

Dacă îl auziți pe unul dintre copiii mei spunând cuiva un cuvânt urât, nu veniți să-mi spuneți mie mai târziu, când momentul a trecut și este dificil să mai pui lucrurile cap la cap și să stabilești cine și ce a spus, ci mergeți și spuneți-i chiar atunci celui vinovat că ceea ce a spus a făcut pe cineva nefericit și că lucrul cel mai înțelept ar fi să-și ceară iertare.

Dacă îi vedeți pe copiii mei făcând ceva prin care ar putea să-și facă singuri rău, să-i rănească pe ceilalți sau să strice un lucru, nu așteptați să-mi spuneți mie după ce răul a fost făcut, ci chemați-i imediat și spuneți-le blând, dar hotărât, că ar face bine să-și schimbe activitatea, pentru că altfel cineva sau ceva ar putea avea de suferit.

Vreau ca toți copiii mei să-și dezvolte caractere creștine puternice. Fac tot ce-mi stă în putință și mă străduiesc să-i învăț cum să se poarte, prin dragoste și disciplină; dar eu nu pot fi întotdeauna lângă ei sau nu pot fi întotdeauna atât de eficientă pe cât aș dori. Când se ivesc astfel de momente, mă rog să fie acolo cineva – cineva căruia să-i pese suficient de mult atât de ei, cât și de mine, încât să mă ajute să-i disciplinez.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul 19

Trei paşi în dezvoltarea talentelor date de Dumnezeu

Pasul I: Descoperirea talentului (talantului).

Vă mai amintiți pilda talanților? Unuia i s-au dat cinci, altuia doi, iar altuia doar unul (Matei 25,14-30). Dar, indiferent de numărul lor, Domnul a așteptat ca acei talanți să fie folosiți și multiplicați.

Dumnezeu dă fiecărui copil daruri speciale, pe care să le dezvolte și să le folosească în slujba Sa. Dumnezeu ne-a creat cu un potențial nelimitat. Este dorința Lui ca fiecare copil să se străduiască să exceleze, nu pentru a dobândi faimă pentru sine, pentru a-și face un nume, ci pentru a realiza o lucrare cu mult mai nobilă, pentru El și pentru omenire.

A-l încuraja pe copil să-și dezvolte talentele reprezintă una dintre cele mai importante responsabilități ale părinților. Cu fiecare nouă capacitate pe care și-o descoperă, copilul capătă încredere, independență, recunoaștere și valoare de sine. Un copil se simte bine cu el însuși atunci când știe că poate să facă ceva bine. Iar competența într-un anumit domeniu are un fel al ei de a încuraja dezvoltarea competenței și în alte domenii.

Faptul că un copil va excela sau nu este determinat de două premise: o scânteie a capacității naturale, înnăscute, dăruite de Dumnezeu, și o văpaie de muncă și de preocupare. Deveniți niște căutători de talente și ajutați-vă copilul să-și descopere potențialul. Nimeni nu vă cunoaște copilul la fel de bine ca voi. Care îi sunt punctele forte, capacitățile înnăscute? Este înalt, robust, suplu,

agil? Fiecare caracteristică poate să deschidă sau să închidă anumite uși. Dacă geniul tău în devenire are acum 14 ani și aproape 1,80 m înălțime, șansele lui de a face baschet sunt mari – în cazul în care pasiunea și abilitatea sa naturală îl atrag în această direcție. Dar ca jocheu iese din calcul! Părinții fac o greșeală teribilă atunci când își impun propriile interese asupra unui copil care a fost înzestrat de Dumnezeu cu talente într-un cu totul alt domeniu.

Vă puteți ajuta copilul să-și descopere talentele, prezentându-i miile de posibilități care îi stau înainte. Atunci când interesul intră în contact cu înzestrarea naturală, copilul va fi motivat să facă restul.

Începeți cu propriile voastre pasiuni și talente. Dacă îți place literatura bună, prezintă-i-i pe Shakespeare și pe Thoreau. Dacă ești un împătimit de computer, lasă-l să pătrundă în tehnica programelor. Dacă pasiunea vieții tale este entomologia, ia-l cu tine în următoarea excursie de colectare a diferitelor exemplare. Un renumit jucător de tenis, pe care îl cunosc, și-a început cariera jucând cu tatăl său. Faceți o echipă. Poți descoperi că tu și copilul tău alcătuiți împreună o formulă de campioni. Însă este la fel de posibil ca talentele și pasiunile lui să acopere domenii cu totul diferite de ale tale.

Copiii ar trebui să cunoască persoane care aparțin unor domenii de viață diferite. Atunci când copilul tău manifestă interes pentru o anumită carieră, aranjează astfel lucrurile, încât să poată petrece câteva ore sau chiar o zi întreagă împreună cu o persoană care are profesia respectivă. Aceste contacte pot deschide alte posibilități și pot conduce la o alegere pentru toată viața. Întrebați-i pe alții cum și-au început activitatea în domeniul în care lucrează. Foarte adesea, aceștia vă vor mărturisi despre impactul pe care l-a avut asupra lor, încă din copilărie sau adolescență, contactul cu un specialist în domeniu. De exemplu: „Nu m-a interesat niciodată astronomia, până în ziua când un bărbat care își construise propriul său telescop m-a lăsat să arunc

o privire. Când am văzut inelele lui Saturn și lunile lui Jupiter, am știut imediat ce vroiam să fac în viață." „Când un vecin m-a învățat cum să dresez un mânz, am decis că lucrul cu caii era cea mai extraordinară experiență din lume." „Într-o excursie la Baja, tata a aranjat ca un specialist în biologie marină să mă ia și pe mine într-o scufundare cu batiscaful. El mi-a dezvăluit misterul lumii subacvatice suficient de mult, încât să mă facă să-mi dau seama că vroiam să-mi petrec restul vieții făcând același lucru."

Cercetați neobișnuitul. Poate exista o aprinsă competiție pentru poziția flautului într-o orchestră sau pentru cea a trompetei; dar ce se întâmplă cu oboiul, cu fagotul sau cu tuba? Și nu este nevoie de cine știe ce investiție ca să pedalezi pentru a sufla într-o armonică sau să te pleci înaintea unui ferăstrău. Dar ce talent unic! Nu orice copil poate să reușească în sport, dar copilul tău poate că are talentul de a-i distra pe alții, poate că stăpânește bine câteva trucuri hazlii, poate că se pricepe să pună în scenă păpușile cu sfori sau să fie un ventriloc iscusit. Toate aceste talente pot fi folosite pentru Domnul. Poate că pictura în ulei nu este mijlocul lui forte de exprimare, dar sculptatul sau cioplitul poate că îi captează atenția. Ni se povestește despre tânărul Antonio Stradivari, care a trăit în Cremona, Italia, pe la mijlocul secolului al 17-lea. Un adevărat antitalent. Toți oamenii din acest oraș muzical știau să cânte cu vocea sau la un instrument. El nu era în stare de nimic. În timp ce alții interpretau diferite piese muzicale consacrate, el stătea și cioplea în lemn cu un cuțit. Într-o zi, acest băiat l-a întâlnit pe Nicola Amati, un om deosebit de respectat în oraș, care își câștigase un renume în domeniul muzical fără să știe să cânte nici cu vocea, nici la vreun instrument – el era un meșter de viori. Amati l-a acceptat pe Stradivari ca ucenic, iar restul povestirii este istorie.

Este posibil să creșteți, sub acoperișul vostru, un „Stradivari" nedescoperit. Începeți astăzi să vă ajutați copilul să-și descopere talentele, deschizându-i ușa posibilităților. Aprindeți-i scânteia interesului, care să-i învăpăieze talentele pe care i le-a dat

Dumnezeu, și astfel vă veți ajuta copilul să-și atingă adevăratul potențial.

Pasul 2: Stabilirea țintelor.

Ce s-ar fi întâmplat dacă Sir Edmund Hillary, în timpul expediției de pe Muntele Everest, ar fi spus: „Mă îndoiesc că vom putea ajunge în vârf. Nimeni nu a reușit vreodată să se cațere atât de sus"? Numele altcuiva ar fi fost trecut în *Guiness Book of World Records.* Ce ar fi fost dacă Beethoven ar fi spus: „Cine a mai auzit vreodată despre un compozitor surd? Cred că voi renunța"? Milioane de oameni ar fi fost privați de mărețele acorduri ale „Simfoniei a IX-a". Ce s-ar fi întâmplat dacă apostolul Pavel ar fi spus: „Acum, că sunt în temniță, îmi este prea frig și sunt prea anchilozat ca să scriu scrisori"? O bună parte din Noul Testament n-ar fi fost niciodată scrisă.

Ținte. Trebuie să-ți pui o țintă, dacă vrei să ajungi undeva. Și dacă un copil vrea să împlinească vreodată planul lui Dumnezeu în ceea ce-l privește, el trebuie să-și pună ținte înalte și să se străduiască să le atingă.

Cât de înalte ar trebui să fie țintele copiilor noștri? Ar trebui, oare, să țintească la măreție intelectuală, la câștigarea campionatului Wimbledon, la un loc în Parlament, la premiul Nobel sau la faimă literară? Da, dacă motivația lor este aceea de a le sluji mai bine celorlalți sau de a folosi talentele date lor de Dumnezeu pentru a-și slăvi Creatorul.

Dumnezeu are nevoie de oameni mari. El a dat fiecărui copil al Său daruri și talente și nu dorește ca acestea să fie irosite. Învățătura parabolei talanților este aceea că Domnul, Stăpânul, Se aștepta ca aceștia să fie folosiți la capacitatea lor maximă. A îngropa un talant este păcat. Nu vreau ca vreunul dintre copiii mei să primească mustrarea „rob rău și leneș", pentru că nu și-a folosit talentele și capacitățile cu care a fost înzestrat de Creatorul său. Adevărata măreție nu înseamnă, în mod neapărat, câștigarea unui nume și a unei poziții. Ea înseamnă dezvoltarea talentelor pe care Dumnezeu i le-a dat fiecărei persoane și folosirea lor

într-un scop nobil, într-o lucrare de valoare. Stabilirea unei ținte reprezintă un pas important în dezvoltarea acestor talente.

O țintă dă sens vieții – ceva care să-ți focalizeze energia și pentru care să-ți cheltuiești timpul. Foarte puține dintre marile descoperiri sau realizări ale lumii au fost făcute accidental. Planificarea și perseverența au fost esențiale. Așa cum spunea Edison cândva: „Geniul este 2% inspirație și 98% transpirație". Dacă nu există o țintă, nu pot exista nici cele 98 de procente de transpirație.

De aceea, încurajați-vă copilul să-și stabilească ținte și să-și dezvolte talentele pe deplin. Inspirați-l să-și pună ținte înalte, oferindu-i ocazia să citească istoria vieții unor oameni care și-au pus ținte și au realizat ceea ce, pentru alții, părea imposibil. Cărțile de istorie sunt pline de rapoartele vieții unor eroi, precum George Washington Carver, Benjamin Franklin, Thomas Edison sau doamna Curie. Nu pierdeți nici o ocazie de a le prezenta copiilor voștri oamenii mari ai epocii moderne, precum Wilma Rudolph, căreia, copil fiind, i s-a spus că nu va putea merge niciodată. Dar ținta ei era să alerge. Și a reușit, purtând, în scaunul ei cu rotile, o medalie olimpică de aur. Și apoi este Joni Erickson, care, având toate cele patru membre paralizate, s-a hotărât să deseneze, ținând un condei între dinți. Desenele ei sunt acum, pentru milioane de oameni, o mărturie a ceea ce a făcut Dumnezeu în viața ei. În fiecare dintre aceste persoane a existat un talent dăruit de Dumnezeu, dar acest talent ar fi rămas nedescoperit și nefolosit, dacă posesorul lui nu și-ar fi pus o țintă și nu ar fi depus „transpirația" necesară pentru a face ca visul să devină realitate.

Este posibil ca fiul tău să nu fie un Benjamin Franklin sau fiica ta să nu fie o doamnă Curie, dar ei pot să realizeze ceea ce alții nu sunt în stare, pentru că Dumnezeu l-a destinat pe fiecare pentru o lucrare specială și l-a înzestrat cu talentele necesare pentru a reuși. Încurajează-ți copilul să țintească sus, astfel încât să poată fi o binecuvântare pentru ceilalți și un slujitor prețios al Maestrului său. Stabilirea unei ținte ve face posibilă dezvoltarea talentelor pe care i le-a dăruit Dumnezeu.

Pasul 3: Tinzând către stele – atingerea țintelor.

Stelele au un fel al lor de a-i călăuzi pe oameni către locul unde aceștia doresc să ajungă. Astronauții își stabilesc poziția introducând, în computerele lor, date de la stele. Columb a navigat către America orientându-se după Steaua Polară. Și, cu mulți ani înainte de el, Steaua Betleemului i-a condus pe înțelepții Orientului până la bebelușul din iesle.

Țintele sunt asemenea stelelor. Este ușor să le privești și ești tentat să le dorești; ele sunt greu de atins, dar sunt esențiale în a te ajuta să ajungi acolo unde dorești. Este ceva să inspiri un copil să-și stabilească ținte în viață, dar este cu totul altceva să-l încurajezi să le atingă. Călătoria către atingerea unei ținte este asemenea încercării de a ajunge la o stea. Iată câteva linii călăuzitoare pentru copiii voștri.

1. Mai întâi, țintiți către steaua cea mai apropiată. Ajută-ți copilul să-și stabilească ținte rezonabile, de atins pe termen scurt. O țintă pe termen lung este minunată, dar poate fi atât de îndepărtată, încât să ajungi la descurajare înainte de a o atinge. Copiii devin mai puternici și mai încrezători atunci când reușesc să atingă ținte pe termen scurt. Ajută-ți copilul să alcătuiască o listă a lucrurilor pe care ar vrea să le realizeze în fiecare zi. Atunci când ținta este atinsă și scopul îndeplinit, trasați un X al reușitei peste ea și sărbătoriți. Desfaceți țintele mari în etape mai mici. Atunci, fiecare mică realizare poate fi privită ca un pas mai aproape de succesul final.

2. Țintiți către o singură stea o dată. Este ușor, pentru un copil, să cadă în capcana tentației de a încerca să atingă mai multe ținte deodată. Începe zece proiecte și nu realizează nici unul. A începe multe lucruri pe care să nu le duci niciodată la bun sfârșit poate să devină un adevărat viciu. Așa că, nu uitați acest moto:

Un singur lucru o dată, și acela bine făcut,
Este un plan înțelept, cum pot să confirme toți.
Lucrează cu toată voința și cu toată puterea ta, căci
Lucrurile făcute pe jumătate nu sunt niciodată făcute bine.

3. Încurajați-vă copilul să țintească spre steaua aleasă de el. Ca să aibă motivația necesară succesului, ținta trebuie să fie a copilului, nu a voastră. La un moment dat, este posibil să aveți rețineri în a-l încuraja, pentru că ținta aleasă de el este diferită de cea pe care o aveați în minte. V-ați gândit că va ajunge misionar, și, în loc de aceasta, el s-a orientat către artă. Ați sperat că va deveni muzician, și iată că pasiunea lui este legată de colecționarea fluturilor. Ați plănuit că va studia medicina, dar el este atras către domeniul construcțiilor. Încurajați-vă copilul să-și pună ținte bazate pe talentele și pe înclinațiile lui naturale.

4. Sărbătoriți atunci când o stea a fost atinsă. Arătați-i apreciere pentru țintele realizate. Faceți-i complimente copilului. Bateți-l încurajator cu palma pe umăr. Programați o sărbătoare în familie. Faceți o fotografie pentru a imortaliza momentul. Rostiți un „Ura!" în cinstea lui. Ajutați-l pe copil să se simtă mulțumit de sine pentru ceea ce a realizat, spunându-i: „Te simți bine când îți atingi ținta, nu-i așa?" Apoi, lăudați-L pe Dumnezeu pentru că a făcut posibilă această reușită.

5. În cele din urmă, vor exista, între țintele stabilite de copiii voștri, și unele imposibil de atins. În loc să-l faceți să le perceapă ca pe niște eșecuri, ajutați-l să-și dea seama că a fost mai bine să-și pună acele ținte și să încerce să le atingă decât să nu și le fi pus niciodată. Evaluați toate avantajele drumului parcurs către acea țintă, chiar dacă acum ținta este rămasă undeva, neatinsă. Contează să faci tot ce poți. Nu uitați, țintele sunt asemenea stelelor. Este posibil să nu le atingi niciodată, dar îți poți orienta drumul vieții după ele. Dorința de a ajunge la stele este ceea ce face ca țintele să poată fi atinse.

Pavel spunea: „Pot totul în Hristos, care mă întărește" (Filipeni 4,13). Iar făgăduința este: „La Dumnezeu, toate lucrurile sunt cu putință" (Marcu 10,27). Haideți să-i ajutăm pe copiii noștri să-și dezvolte potențialul pe care li l-a dăruit Dumnezeu. Dacă noi facem tot ce ne stă în putință, Dumnezeu va face restul.

Capitolul 20

Importanţa încurajării venite din partea părinţilor

Închide ochii și imaginează-ți că fiul tău, om matur de-acum, este în curte și înalță un zmeu, în timp ce afară este o furtună teribilă, cu tunete și fulgere. Ce-ai spune dacă ai fi mama lui Benjamin Franklin? „Vă vine să credeți că un bărbat de vârsta lui se joacă, plin de interes, cu un zmeu, pe o asemenea furtună? E nebun; chiar așa este. Te-ai fi gândit că-și petrece timpul făcând ceva important, de valoare. Dar, în loc de aceasta, își pune viața în pericol, putând să fie oricând lovit de un trăsnet!" Nu multe mame ar fi spus: „Nu te lăsa, Ben! Vei reuși până la urmă. Trebuie să existe o cale prin care toată această energie să fie ținută în frâu".

Cum te-ar cota copilul tău, pe o scară care să meargă de la cea mai înaltă descurajare la cea mai teribilă descurajare? Este foarte ușor să descurajezi un copil. O facem adesea, criticându-i, așteptând perfecțiunea din partea lor, fiind pesimiști, exprimând temeri nerealiste, cicălindu-i sau scoțându-le în evidență mai degrabă slăbiciunile decât calitățile.

Simțămintele unui copil cu privire la propria persoană sunt o reflectare a ceea ce crede că gândesc ceilalți despre el. Încrederea și încurajarea voastră îi vor spune că îi vedeți și îi apreciați potențialul. Uneori, copiii se subapreciază singuri. Contracarați-le aspectele negative prin evidențierea celor pozitive. Nu îngăduiți ca autosubestimarea să distrugă șansele de succes ale copiilor voștri. Fă în așa fel, încât copilul tău să simtă că este o persoană căreia i s-au încredințat zece talanți.

Nu este întotdeauna ușor pentru un copil să-și dezvolte talentele. Este nevoie de practică și perseverență. Și, uneori, singurul lucru care îl ajută să meargă înainte, atunci când cărarea devine aspră, este cunoștința faptului că părinții lui au încredere în el.

Barnaba a fost un încurajator. El l-a luat pe Ioan-Marcu sub aripa sa atunci când Pavel, sătul până peste cap de lipsa lui de maturitate, nu mai era dispus să-i ofere o a doua șansă. Barnaba i-a văzut potențialul. A văzut ceea ce putea deveni, cu o instruire și o călăuzire potrivite (Fapte 15,37-39). Și, sub încurajarea lui, Ioan-Marcu a împlinit așteptările lui Barnaba și a devenit un lucrător de valoare al lui Dumnezeu și un ajutor prețios pentru Pavel! (2 Timotei 4,11).

Isus a fost un încurajator. El le-a adus speranță celor deznădăjduiți. Amintiți-vă cum a tratat-o pe Maria Magdalena. Ceilalți o considerau lipsită de orice valoare. Isus a văzut în ea posibilități infinite. Și Maria a fost atât de copleșită de șansa acordată, încât și-a cheltuit economiile de o viață întreagă pentru a-și arăta recunoștința (Ioan 8,3-11).

Și tatăl meu a fost un încurajator. Încrederea pe care a avut-o în mine m-a provocat să realizez ceea ce puțini copii de vârsta mea au avut șansa să realizeze. Când eram la gimnaziu, am început să lucrez la fabrica tatălui meu, după orele de școală. Eram doar un copil. Tata mă plătea din buzunarul lui, fiindcă eram prea mică pentru a primi salariu. Dar tata nu m-a considerat niciodată prea mică pentru a învăța ceea ce doream să învăț. El mi-a îngăduit să mă așez lângă muncitorii cei mai experimentați de pe linia de asamblare, m-a învățat să folosesc presa de perforat și alte mașini grele și, mai târziu, mi-a permis să trec la departamentul de reclamă și achiziții. Uneori, mă temeam că fac o greșeală care avea să mă coste. Dar tata considera că tocmai greșelile reprezentau materialul din care se construiește caracterul. Poți folosi greșeala fie ca pe o scuză pentru a renunța, fie ca pe o treaptă spre reușită. Și atunci când făceam o greșeală, nu-mi amintesc ca tata să se fi supărat vreodată. „Încearcă din nou", mă

încuraja el: „Poți face tot ceea ce-ți pui în minte, Kay, dacă te străduiești îndeajuns!"

Încurajați, încurajați, încurajați! Inspirați-i copilului încredere. Nimic nu este mai demoralizant decât un părinte care se tot lamentează: „Știam că n-ai să reușești". Copilul tău poate fi unul căruia i s-au încredințat zece talanți. Cu încurajarea ta, își va putea atinge adevăratul potențial.

Încurajați-i curiozitatea intelectuală. Unul dintre talentele cele mai căutate în lumea științifică este curiozitatea intelectuală. Cineva care nu este mulțumit cu ceea ce știe, ci caută noi răspunsuri și soluții creative.

Copiii se nasc curioși, căutând în permanență ceva nou, luând obiectele în mână și încercând să le demonteze, pentru a vedea ce le face să ticăie, și întrebând de o mie de ori pe zi: „De ce? De ce? De ce?" Dacă toți copiii se nasc cu această înclinație, de ce atât de puțini adulți au curiozitate intelectuală?

Burton White, o autoritate de marcă în ceea ce privește copiii de vârstă mică, spune că, în primii trei ani de viață, sunt două lucruri în dreptul cărora există un grad mare de risc: primul este dezvoltarea limbajului, iar cel de-al doilea, curiozitatea. Foarte de timpuriu, noi putem inhiba sau diminua acest important talent al copilului.

O cale de a descuraja curiozitatea este aceea de a-l pedepsi pe copil pentru tentativele lui de explorare. Îl batem pentru că s-a murdărit, în loc să-l ascultăm povestind emoționat despre cum a săpat în noroi și a descoperit acolo reptile de noapte. Îl pedepsim aspru pentru că a voalat filmul, în loc să acceptăm experiența ca pe o lecție deloc costisitoare cu privire la modul de funcționare a unui aparat de fotografiat.

O altă cale de a-l descuraja pe „curios" este acela de a face ca explorarea să fie periculoasă. Dacă grădina din spate nu are gard și te temi de câinele vecinului, iar tati nu are timp să te supravegheze, este mai sigur să stai în casă.

Însăși tendința noastră de a le oferi jucării de interior le descurajează experimentarea și creativitatea. Cât de mult îți poate stimula imaginația o păpușă care poate face totul singură? Și, în plus, aceste jucării fanteziste se strică atât de ușor, încât copiii isteți preferă să le lase pe raft decât să-și asume riscul de a face față mâniei mamei, în cazul că jucăria se va strica.

Ca să gândești și să explorezi, este nevoie de timp. Atunci când încărcăm programul zilnic al copiilor noștri cu lecții de tot felul, descriindu-le și organizând totul în amănunt, nu le mai lăsăm prea mult timp pentru jocuri creative sau pentru a-și satisface curiozitatea intelectuală. În loc de aceasta, căutăm să le dăm copiilor toate răspunsurile. Îi copleșim cu informații chiar înainte de a fi interesați de ele. Îi învățăm faptul extraordinar că un A este un A și alte lucruri abstracte de felul acesta, care au o foarte mică însemnătate.

Dacă ne preocupă, într-adevăr, dezvoltarea curiozității intelectuale a copiilor noștri, atunci ar trebui să încetăm să le spunem atât de multe lucruri și să începem să-i încurajăm să descopere ei înșiși răspunsurile pe care le caută.

Jean Piaget a fost un renumit psiholog în domeniul dezvoltării, care a scris despre dezvoltarea cognitivă mai mult decât oricine altcineva, în istorie. Într-o zi, fiica sa se învârtea prin cameră și a amețit. „Tati", l-a întrebat ea, „și în jurul tău se învârtesc lucrurile la fel cum se învârtesc în jurul meu?" Mulți dintre noi am considera acest moment ca fiind cel mai prielnic pentru a-i explica detaliile mecanismului echilibrului și fenomenele care au loc în urechea internă. Dar nu și Piaget. În loc de aceste informații sofisticate, el a întrebat-o: „Tu ce crezi?" Ea a ridicat din umeri și i-a răspuns: „Nu știu". Dar nu așa s-au încheiat lucrurile. În ziua următoare, ea a alergat la tatăl său, strigând: „Tăticule, cred că știu răspunsul. În jurul tău nu se învârtesc lucrurile, pentru că eu nu sunt destul de înaltă încât să răsucesc atât de mult aer!"

Ce este mai important, răspunsul corect sau procesul gândirii? Dacă Piaget i-ar fi explicat imediat cum stau lucrurile, el ar fi

împiedicat-o să-și pună mintea la lucru pentru a găsi o soluție. Faptele sunt, într-adevăr, importante, dar importanța lor depinde de capacitatea cuiva de a le folosi. Faptele sunt cu mult mai semnificative atunci când le folosim pentru a dobândi noi cunoștințe și pentru a găsi soluții creative.

Încurajați-le curiozitatea. Faceți ca explorarea lor să se desfășoare în siguranță. Oferiți-le jucării rezistente și nesofisticate, care să le stimuleze creativitatea, imaginația și dorința de a descoperi lucruri noi. Lăsați-i timp copilului să exploreze. Și apoi, în loc să-i furnizați toate răspunsurile, puneți-i câteva întrebări și încurajați-l să găsească singur soluții. În fiecare copil, Dumnezeu a sădit curiozitatea inetelectuală. Haideți să facem tot ce depinde de noi pentru a asigura o recoltă bogată și plină de roade.

Capitolul 21

Cum să-i ajutăm pe copii să deosebească binele de rău

A-l învăța să deosebească binele de rău este destul de ușor atunci când copilul este mic și cuvântul părinților are valoare de lege. Ajunge să spui un „nu" hotărât. Îți întărești cuvintele cu acțiuni corespunzătoare și insiști suficient de mult, până când „așa da"-urile și „așa nu"-urile i se întipăresc bine în minte.

Dumnezeu știe cum se poate realiza cel mai bine acest lucru. El a spus: „Și poruncile acestea, pe care ți le dau astăzi, să le ai în inima ta. Să le întipărești în mintea copiilor tăi și să vorbești de ele când vei fi acasă, când vei pleca în călătorie, când te vei culca și când te vei scula. Să le legi ca un semn de aducere aminte la mâini și să-ți fie ca niște fruntarii între ochi" (Deuteronom 6,6-9). Astfel, dacă aceste instrucțiuni erau urmate întocmai, nu exista nici o posibilitate ca vreunul dintre copiii Săi să uite poruncile.

Problema vine de-abia după ce ai făcut tot ce scrie mai sus; copiii cunosc răspunsurile corecte și totuși, asemenea lui Pavel, fac ceea ce nu vor să facă și lasă nefăcut ceea ce ar trebui să facă! (Romani 7,15). Atunci când lucrul acesta se întâmplă, este timpul să le prezentați problema păcatului și teribila influență pe care o are Satana în viețile noastre, ispitindu-ne în punctele cele mai slabe; să le spuneți cum el dă târcoale în jurul nostru și răcnește ca un leu, căutând pe cine să înghită (1 Petru 5,8).

Am văzut că, de obicei, copiii se străduiesc din greu să fie buni. Când merg la culcare, ei cer iertare și promit să fie ascultători; la

micul dejun ne anunță că și-au propus să nu facă nimic rău toată ziua. Dar, înainte ca vasele să fie spălate, deja l-au tras pe fratele lor de păr și au răsturnat, furioși, coșul de gunoi în mijlocul bucătăriei, aruncând vina pe surioara care se joacă afară. Expresii ostile de mânie, răzbunare și minciună, rostite doar la câteva minute după declarațiile de afecțiune veșnică, ascultare, bunăvoință și sinceritate.

Când se întâmplă astfel, este timpul să le citiți copiilor cartea lui Susan Davis, *Naughty Heart, Clean Heart* (Review and Herald Publishing Association, 1978). În ea este vorba tocmai despre niște micuți care încearcă din greu să fie buni. Ei promit, dar apoi își încalcă promisiunea. Prin propriile puteri, ei nu pot niciodată să fie buni. Satana este, pur și simplu, prea isteț și prea puternic. Singuri nu au nici o șansă să-l învingă pe vrăjmaș. Dar Isus a câștigat deja bătălia. Și, dacă Îl invită pe Isus să vină în viața lor și să lupte cu Satana în locul lor, atunci pot avea izbândă.

Într-un mod simplu și accesibil, cartea îi învață pe copii importanța neprihănirii prin credință. „Cereți, și vi se va da; căutați și veți găsi; bateți, și vi se va deschide" (Matei 7,7). În loc să luptăm din greu să fim buni prin noi înșine, trebuie să acceptăm ajutorul Domnului Hristos și făgăduința Sa de a ne schimba viața. El va da la o parte neprihănirea noastră murdară și zdrențuită și ne va îmbrăca, apoi, cu haina desăvârșită a neprihănirii Sale (Isaia 61,10).

Copiii trebuie să învețe să nu se mai străduiască să fie buni prin propriile lor puteri, ci **să-I ceară lui Dumnezeu puterea de a birui ispita.** Încurajați-vă copiii să se împrietenească cu Isus. Este o formulă învingătoare.

Atunci când deosebirea dintre bine și rău este evidentă, într-o anumită privință, este destul de ușor să te aștepți la ascultare. Dar ce se întâmplă atunci când umbrele se întrepătrund și totul pare nici alb, nici negru, ci gri?

Capacitatea unui copil de a deosebi binele de rău se dezvoltă o dată cu vârsta. La început, copilul nu pricepe decât că o anumită chestiune este albă sau neagră. El urmează în totul litera legii.

Mai târziu, copilul începe să înțeleagă importanța principiilor care stau în spatele regulilor și a motivelor care determină comportamentul cuiva.

Era o zi toridă, în California de Sud. Ieșisem pentru o plimbare pe câmpul fierbinte și prăfuit și ne întorsesem transpirați și plini de praf. Era Sabat după-amiază, ora când, pentru copiii mei preșcolari, urma o porție de somn. Nu mă atrăgea deloc gândul de a-i lăsa să-și târască praful prin toată casa până la baie, pentru ca apoi să murdărească și chiuveta, în încercarea de a se spăla. Aceasta ar fi însemnat să-mi facă mie de lucru, iar eu voiam să ascult porunca biblică de a nu lucra în Sabat (Exod 20,8-11). Așa că le-am sugerat copiilor să intre în piscina din curte și să se spele acolo, înainte de a trece la culcare.

S-au uitat la mine ca și când mi-aș fi pierdut mințile. „Mamă", au exclamat ei, „doar n-ai de gând să ne lași să înotăm în Sabat, nu-i așa?" Pentru ei, „Să nu înoți în Sabat" era o regulă de neîncălcat. Nu erau încă destul de mari ca să înțeleagă că, în spatele acelei reguli, se afla un principiu – acela de a face ca Sabatul să fie o zi deosebită, abținându-ne de la jocurile noastre frivole și participând doar la acel gen de activități care ne apropie de Dumnezeu. Însă, pentru copii, a intra în piscină era ceva greșit!

Deoarece copiilor mici le este greu să înțeleagă principiile și motivele, este de preferat ca părinții să fie consecvenți. Altfel, copiii vor fi dezorientați de toate aceste excepții de la regulă. În același timp însă, fiți gata să le explicați motivele care stau la temelia regulilor, în loc să așteptați o ascultare oarbă din partea lor. Discutați cu ei despre motivele pe care le poate avea o persoană. De multe ori, oamenii greșesc pentru că nu știu ceva mai bun. Sau vor să ajute, dar, datorită modului lor stângaci de a acționa, sfârșesc prin a răni persoana respectivă. Oamenii fac greșeli. Dar un rău făcut în mod accidental este cu totul diferit de ceea ce face o persoană care, în mod deliberat, caută să se răzbune sau să sfideze regulile.

Încă un domeniu de confuzie pentru copii. Ei au tendința de a echivala severitatea pedepsei primite cu gravitatea actului

săvârșit. De exemplu, întrebați un copil: „Care dintre băieți este mai rău: Johnny, care a găsit un portofel și i l-a dat tatălui său ca să-l găsească pe păgubaș, iar tatăl său i-a dat o palmă, sau Billy, care a găsit un portofel și a folosit banii din el ca să-și cumpere înghețată?" Palma primită de Johnny produce confuzie, astfel că, cel mai probabil, copilul va spune că Johnny este mai rău, pentru că a fost pedepsit. Haideți să-i ajutăm pe copii să discearnă binele de rău prin a le administra disciplinarea în mod drept. Dacă greșeala a fost un accident, să fim înțelegători. Dacă a fost săvârșită în mod deliberat, trebuie să existe o consecință logică.

Pe măsură ce copiii se apropie de vârsta de zece ani, ei trebuie să înceapă să judece singuri diferitele situații, hotărând ei înșiși dacă ceva este bine sau rău. Dacă părinții continuă să fie dictatoriali, cerând în mod nerezonabil ascultare față de niște reguli pe care copiii le consideră nedrepte și arhaice, este foarte probabil că aceștia se vor răzvrăti.

Adolescenții pot privi lucrurile într-un mod foarte subtil. Uneori, este dificil să le răspunzi la întrebări, fără să le afectezi valorile personale. Răspunsurile simpliste nu îi mai satisfac. Încep să vadă inconsecvența din viața adulților și să-și eticheteze părinții drept „ipocriți", doar pentru a găsi scuze pentru propriul lor comportament rebel.

Singura cale de a evita confruntările este să fiți dispuși să discutați problemele în mod deschis. Să aveți o bază rațională pentru oricare dintre valorile pe care le susțineți. Evitați disputele. Dacă sunteți consecvenți și vă bazați deciziile pe principii, copiii vă vor respecta, chiar dacă este posibil să nu fie de acord cu sistemul vostru de valori. S-ar putea chiar să aveți plăcuta surpriză de a-i auzi, după aceea, folosind argumentele voastre în timp ce discută cu un prieten.

Și, în cele din urmă, cum vă descurcați în cazul unor întrebări cu adevărat dificile, precum: „Ce este greșit în dansul disco sau în a viziona un film cotat cu X?" Adesea, după ce părinții au prezentat toate argumentele la care s-au putut gândi, copiii încă nu sunt convinși. Ei susțin că dansul este un bun exercițiu fizic și

că, dacă filmele îndoielnice pot fi văzute acasă, de ce n-ar putea fi văzute și la cinematograf? Sau spun: „Mamă, dar tu nu ai fost niciodată acolo. De unde poți să știi cum este?"

În loc să vă lăsați prinși în „capcana fariseismului" sau într-o interminabilă controversă, de ce să nu încercați metoda lui Isus; spuneți-le parabola ciocârlanului.

A fost odată o familie de ciocârlani, care-și petreceau o bună parte din zi căutând de mâncare. Într-o zi, Ciocârlan Jr. a auzit un omuleț strigând: „Ofer doi viermișori pentru o pană de ciocârlan". „Uau", s-a gândit tânărul Ciocârlan, „pare a fi o afacere bună. Am o mulțime de pene." Așa că a țopăit până la omulețul acela, și-a smuls o pană din coadă și a primit, în schimb, doi viermișori plini de suc.

Lui Ciocârlan Jr. nu-i prea plăcea să muncească pentru a-și câștiga hrana, așa că, zi după zi, țopăia până la omulețul comerciant și-și dădea penele în schimbul viermișorilor.

În curând, vara a trecut și nopțile au început să fie din ce în ce mai lungi și mai răcoroase. Se apropia clipa plecării către sud. Tânărului Ciocârlan, care mai avea doar câteva pene, îi era mai frig decât celorlalți membri ai familiei. De-abia aștepta să plece. În cele din urmă, a sosit și ziua mult așteptată. Mama și tata Ciocârlan s-au înălțat în văzduh, chemându-și copiii să-i urmeze. Toți și-au luat zborul, cu excepția juniorului. S-a străduit, și s-a străduit din greu, să se înalțe și el. Dar, vai, nu avea suficiente pene ca să zboare. Și le vânduse pentru viermișori.

Ce este greșit în dansul disco și în filmele marcate cu X? Nimic, dacă îți faci planul să trăiești doar pe acest pământ. Dar, dacă te gândești să zbori la cer, atunci dansul disco și filmele interzise nu favorizează relația cuiva cu persoana care a făcut ca cerul să ne fie accesibil. Nu te apropie de Isus Hristos. *Totul depinde de destinația pe care ți-ai ales-o.*

Discutați despre destinația pe care și-au ales-o adolescenții voștri. Încurajați-i să se gândească la calea care îi poate conduce în direcția în care vor să meargă și să se pregătească mai degrabă pentru călătorie decât să-și vândă penele în schimbul viermișorilor acestei lumi.

Capitolul 22

Cunoaşterea de Dumnezeu şi nevoia de El

Doar cunoscând regulamentul și strategiile jocului de fotbal, nu vei ajunge niciodată un jucător profesionist. Doar memorând felul cum sunt dispuse tastele, nu vei ajunge niciodată să dactilografiezi 100 de cuvinte pe minut. Și doar știind cum să amesteci și să aplici vopseaua pe pânză, nu vei ajunge niciodată un artist. Doar cunoașterea (înțelegerea la nivel cognitiv), singură, reprezintă un nivel destul de scăzut de învățare.

Ceea ce contează, cu adevărat, este ceea ce faci cu cunoștințele pe care le-ai acumulat. La fel stau lucrurile și cu spiritualitatea copilului tău. Faptul că știe răspunsurile corecte sau că este impresionat de povestea convertirii cuiva nu-i va asigura niciodată mântuirea. Experiența personală este ceea ce contează. Acționând pe baza a ceea ce știi – trăind tu însuți o viață creștină – este lucrul cu adevărat important. Creșterea spirituală are loc atunci când începi să faci ceva cu ceea ce știi, să pui în practică, în viața ta, cunoștințele pe care le ai.

Părinți, ajutați-vă copiii să experimenteze personal intervenția lui Dumnezeu în viața lor. Îndemnați-i să nu aștepte mari minuni, înainte de a-L recunoaște. Să-și noteze ocaziile când Dumnezeu i-a ajutat să-și facă ordine în cameră înainte de venirea prietenilor, să găsească țestoasa pierdută sau să vorbească încet și calm, atunci când simțeau că le vine să strige.

Fiți dispuși să vedeți ce face Dumnezeu pentru voi. Alcătuiți o listă de rugăciune a familiei și lăsați-i pe copii să se bucure pentru fiecare răspuns primit. Țineți un jurnal spiritual, în care să notați

cum lucrează Dumnezeu în căminul vostru. Citiți-l la sfârșitul fiecărei săptămâni și mulțumiți-I lui Dumnezeu pentru modul cum S-a implicat în viața fiecăruia dintre membrii familiei.

Vorbiți cu Dumnezeu, chemându-L să vă țină El companie, în loc să deschideți televizorul sau aparatul de radio. Lăsați-i pe copii să vă audă când vă rugați; nu folosiți expresii clișeu, ci înălțați rugăciuni specifice, prin care să conversați cu Dumnezeu într-un mod plin de semnificație.

Lăudați-L pe Dumnezeu chiar și atunci când lucrurile nu merg așa cum v-ați fi dorit. „Îți mulțumesc, Doamne, pentru că am găsit acest loc de parcare, chiar dacă este la trei străzi depărtare de locul în care trebuie să merg. Probabil că ai știut că am nevoie de puțină mișcare."

Nu fiți voi întotdeauna cei care să organizați și să conduceți momentele de devoțiune. Lăsați-i și pe copii să-și asume această responsabilitate. Studiul zilnic al Bibliei are loc, adesea, doar la altarul familial. Încurajați momentele personale de devoțiune, chiar și pentru copiii preșcolari. Dacă vă asumați întotdeauna responsabilitatea de a vă asigura că micuții își studiază lecția de la Școala de Sabat de șapte ori pe săptămână, s-ar putea ca sistemul să clacheze atunci când nu sunteți acasă. Responsabilitatea personală este esențială. Încurajați-vă copiii să vă cheme ei să studiați împreună, în loc să fiți întotdeauna voi cei care trageți de ei.

Un copil nu va reuși niciodată să ajungă în împărăție cu o religie de mâna a doua. Cunoașterea nu este suficientă. Doar experiența personală le va asigura o relație mereu crescândă, esențială și durabilă cu Tatăl lor ceresc.

Nevoia de Dumnezeu

Stabilirea unei relații personale cu Dumnezeu îl va încuraja pe copil să se încreadă în El și să se lase în grija Sa. Atunci când un copil ajunge să pună în contrast bunătatea lui cu bunătatea lui Dumnezeu, nevoia lui după Dumnezeu devine mai evidentă.

Cu toții avem nevoie de Dumnezeu. Numai că, adesea, nu ne dăm seama de acest lucru decât atunci când ne simțim neajutorați, când nu ne putem rezolva singuri problemele, când nu suntem suficient de isteți, de puternici sau de iscusiți ca să ieșim singuri din încurcătură. Naaman nu s-a gândit că avea nevoie de Dumnezeu până când nu a devenit lepros. În disperare, el s-a întors către Dumnezeu, și Dumnezeu a intervenit. L-a mântuit (vezi 2 Regi 5). Noi putem face singuri o mulțime de lucruri, dar nu ne putem mântui singuri. Cea mai mare nevoie a noastră este aceea de a primi mântuirea Sa.

Însă în fiecare copil există o dorință puternică: „Vreau să fac singur!" Acest simțământ îl ajută să crească spre independența și autonomia de care are nevoie, ca să devină un adult sănătos. Însă acest simțământ devine periculos atunci când copilul se simte atât de mulțumit și sigur de sine, încât crede că nu are nevoie de Dumnezeu.

Are fiecare copil nevoie de o „criză a leprei", pentru a-și da seama că nu își este cu totul suficient – că nu se poate mântui singur din păcatele lui și că nu-și poate asigura singur viața veșnică? Nu este absolut necesar. Și nici părinții nu trebuie să aștepte până când copilul va fi în stare să înțeleagă conceptele abstracte, pentru a-i prezenta planul de mântuire. Conceptul mântuirii oferite nouă de Dumnezeu este atât de simplu, încât orice copil, indiferent de vârstă, poate să înțeleagă nevoia lui de mântuire și să-L accepte pe Domnul Hristos ca fiind împlinirea acestei nevoi. De fapt, este mai ușor ca un copil să accepte aceste adevăruri dacă este învățat la o vârstă fragedă decât dacă se așteaptă până când, intrat în adolescență, se simte în siguranță, la adăpostul autonomiei sale.

Trebuie să le prezentăm copiilor noștri un Dumnezeu real și să începem încă de timpuriu. Preșcolarul este un auditoriu deja pregătit. Copiii mici își dau seama că au nevoie de „cineva mai mare", care să aibă grijă de ei. Ei pot să accepte lucrurile imaginare la fel de ușor ca pe cele reale. Ei nu au nevoie să vadă

pentru a crede. Credința lor este mai mare de atât. Moș Crăciun, Zâna Bună sau Mama Natură sunt, pentru inocenții preșcolari, persoane reale – adesea chiar mai reale decât Dumnezeu. De ce? Pentru că televiziunea și cărțile de povești prezintă frecvent aceste personaje imaginare. Toată lumea vorbește despre ele. Dacă noi profităm de încrederea deplină a copilului și îi prezentăm închipuirile ca fiind adevărate, ce va gândi, oare, despre noi mai târziu, atunci când îi vom vorbi despre un Dumnezeu care nu poate fi văzut?

De ce să nu i-L prezentăm copilului, încă de la naștere, pe Dumnezeu, care există în mod real, ca fiind o persoană esențială și vie? Faceți ca Dumnezeu să fie atât de real pentru ei, încât copiii să înceapă să stea de vorbă cu El, așa cum fac cu prietenii lor imaginari. Însă, dacă Dumnezeu nu este real pentru tine, ca părinte, probabil că vei fi mai dispus să-ți pierzi timpul citindu-le copiilor tăi despre Superman sau despre Făt-Frumos! Verificați-vă singuri. Cât de real este Dumnezeu pentru voi? Vă aud copiii vorbind cu Dumnezeu, pe parcursul zilei, ca și cu un prieten? Vă aud povestind despre ceea ce face Dumnezeu pentru voi? V-au auzit ei acceptând darul minunat al lui Hristos – mântuirea Sa – și au văzut ei că aceasta a produs o schimbare vizibilă în modul vostru de viață?

Mântuire. Îndreptățire. Sfințire. S-ar putea ca aceste cuvinte să-ți sune ciudat, străin. Încearcă să le înțelegi tu însuți semnificația. Apoi fă ca aceste concepte abstracte să devină simple și concrete pentru copiii tăi, așa cum a făcut Domnul Hristos, povestindu-le istoria biblică. Citește-i copilului tău despre Cain, Abel și Avraam. Aceste povestiri ne descoperă nevoia noastră după jertfa lui Hristos. Poate că moartea pare ceva destul de dur pentru vârsta lor, dar ea este consecința păcatului. Priviți în jurul vostru. Natura poate ilustra această realitate. Explicați-le apoi răspunsul lui Dumnezeu pentru moarte – darul mântuirii – printr-o parabolă. Scoateți o bancnotă de 100.000 de lei. Spuneți: „Este a ta, dacă o accepți". Copilul va întreba probabil: „Cu ce condiție?"

„Fără nici o condiție", vei răspunde. „Banii sunt ai tăi, dacă îi accepți." „De ce?" va întreba copilul. „Pentru că te iubesc." Exact în acest fel ne este oferită mântuirea. Este gratuită, fără nici o condiție. Hristos a murit deja pentru noi. Tot ce avem de făcut este să acceptăm darul Său și nu va trebui niciodată să murim de moartea veșnică. Atât de mult ne iubește Dumnezeu!

Cea mai mare nevoie spirituală a unui copil este aceea de mântuire. Dumnezeu spune fiecăruia dintre copiii Săi: „Întoarceți-vă la Mine, și veți fi mântuiți, toți cei ce sunteți la marginile pământului! Căci Eu sunt Dumnezeu, și nu altul" (Isaia 45,22). Să ne asigurăm că invitația lui Dumnezeu a ajuns la fiecare dintre copiii Săi, pentru că dorim ca toți copilașii lui Dumnezeu să poată petrece veșnicia împreună cu El!

Capitolul 23

Să-i învăţăm pe copii să vorbească cu Dumnezeu

Rugaţi-vă neîncetat" (1 Tesaloniceni 5,17). Un extraordinar verset de memorat pentru orice copil al lui Dumnezeu.

Prea adesea, rugăciunea este un ritual pe care copiii sunt îndemnaţi să-l îndeplinească seara, la culcare, înaintea fiecărei mese şi, o dată pe săptămână, la biserică. Însă lucrul de care au cu adevărat nevoie copiii noştri este acela de a învăţa cum să vorbească cu Dumnezeu pe parcursul întregii zile, nu doar atunci când se aşteaptă din partea lor să spună: „Îmi pare rău", „Te rog să mă ierţi" sau „Îţi mulţumesc".

Mă îndoiesc că aţi avea prea mulţi prieteni, dacă aţi vorbi cu ei doar atunci când le-aţi greşit cu ceva, când aveţi nevoie de ceva sau când vreţi să le spuneţi „Mulţumesc". Relaţia creşte prin conversaţie, căutând răspunsuri împreună, discutând idei şi planuri, povestind întâmplări şi glume, împărtăşind simţăminte, râzând şi plângând împreună.

De ce să nu vorbim şi cu Dumnezeu în acelaşi fel? Ajutaţi-i pe copiii voştri să-şi exprime adevăratele simţăminte şi să pună viaţă în rugăciunile lor. Vă garantez că relaţia lor cu Dumnezeu va creşte. Iată cum să începeţi:

1. *Învaţă-ţi copilul să fie creativ în conversaţie.*

„Ţi-ai spus rugăciunea?" îl întrebă mama pe băieţelul ei de şapte ani, în timp ce se aplecase deasupra patului, ca să îl sărute de noapte bună.

„Ei bine, nu chiar!" a răspuns acesta. „M-am gândit că Dumnezeu

a obosit să tot asculte aceleași cuvinte vechi și plictisitoare, așa că, în seara aceasta, I-am spus povestea cu Cei Trei Urși și lăcătul de aur."

De ce nu? Cred că lui Dumnezeu I-ar face plăcere să vadă că ținem la El atât de mult, încât să-I împărtășim ceva ce ne-am gândit că I-ar aduce bucurie.

Rugăciunile memorate nu sunt chiar favoritele mele. Mă întreb ce gândește Dumnezeu atunci când ne plecăm capetele și începem să bolborosim mereu aceleași cuvinte. Nici măcar nu trebuie să te gândești la ceea ce spui. Ești ca un copil care se roagă pentru mâncare, repetând mecanic cuvintele și spunând fără să gândească: „Ajută-mă să dorm liniștit...", sau cere binecuvântarea asupra mâncării seara, când îngenunchează lângă pat.

Lăsându-ți mintea în repaus, în timp ce reciți clișee, este un lucru lipsit de orice semnificație. O fetiță se ruga: „Dumnezeu să binecuvânteze Bingo și pe Trixie, iar unchiul Eddie are o fermă, tra-la-la-la-la". Ce trebuie să simtă Dumnezeu atunci când ne aude mormăind aceleași rugăciuni absurde și uzate, în timp ce gândul nostru este la meciul de fotbal sau la rochia de serbare a lui Susie?

Într-o seară, după ce băiețelul meu de nouă ani a înălțat aceeași rugăciune pe care o auzisem seară de seară, în ultimii șapte ani, l-am întrebat: „Kevin, crezi că Dumnezeu a mai auzit vreodată rugăciunea aceasta?"

„Da", a recunoscut el. „M-am rugat la fel și aseară."

„Doar aseară?"

„Nu", a zâmbit el. „Și cu o seară înainte, și în cealaltă seară la fel..."

„Kevin, tu le spui prietenilor tăi același lucru în fiecare zi?"

„Nu, mami. Le spun mereu lucruri importante – cine a câștigat la fotbal, cum să faci un nod pătrat și de ce se descarcă bateriile."

„Kevin, Dumnezeu este cel mai bun prieten al tău. Nu crezi că I-ar plăcea să audă și El ceva nou, ceva cu adevărat important, ca lucrurile pe care li le spui celor mai buni prieteni ai tăi?"

„Nu știu", a răspuns Kevin, ridicând din umeri. „Nu m-am gândit niciodată la aceasta."

„Dumnezeu este interesat de tot ce ți se-ntâmplă", am continuat eu, „și vrea să răspundă la rugăciunile tale. Poate că tu nu-L poți auzi, dar te poți gândi la un răspuns și apoi poți continua să-I vorbești. Ca să-ți dau o idee despre ce înseamnă cu adevărat să vorbești cu Dumnezeu, roagă-te din nou, și eu voi răspunde ceea ce cred că ți-ar răspunde Dumnezeu."

Kevin a început din nou să se roage: „Dragă Doamne, m-am distrat așa de bine cu Tim, astăzi."

Eu am răspuns: „Dumnezeu ar putea să-ți spună: 'Mă bucur, Kevin, că te-ai simțit bine cu prietenul tău. Ia spune-mi, ce ați făcut împreună?'"

„Oh, am început să construim o casă în copac."

„Sună chiar interesant și amuzant, în același timp, dar cere muncă."

„Da, este mult de muncă, dar este o casă sigură. Am prins scândurile bine și apoi am sărit pe ele, ca să ne asigurăm că nu se vor desface."

„A fost o idee bună. Și ce altceva ați mai făcut?"

Kevin și-a continuat rugăciunea. După aproape cinci minute – care mie mi s-au părut o veșnicie – am intervenit: „Kevin, mama a muncit toată ziua, și încă mai am vase de spălat. Crezi că ne-am putea spune noapte bună, ca să mă pot întoarce să termin ce mai am de făcut?"

„Sigur", a răspuns Kevin. „Este mult mai plăcut să vorbesc cu Dumnezeu în felul acesta."

În dimineața următoare, soțul meu i-a cerut lui Kevin să spună rugăciunea de mulțumire la masă. „Dragă Doamne", a început el, „Îți mulțumesc pentru somnul dulce de azi-noapte și pentru visul extraordinar pe care l-am avut. Am visat că aveam, în curtea din spate, o cascadă uriașă și o piscină cu valuri – una imensă, doar pentru mine. Era chiar ca un ocean. Și sunt bucuros că astăzi mergem într-o excursie la pădure. Sper că, în autobuz, nu

va trebui să stau lângă o fată. Ajută-mă să nu uit să-i cer lui tati bani ca să cumpăr ceva special. Sper că mai au, la Zoo, pasărea aceea ciudată. Poate că va vrea să fluiere la mine. Și..."

În timpul acesta, fetele au început să se foiască, nerăbdătoare. Dacă nu mâncau mai repede, aveau să întârzie la școală. „Kevin, mâncarea – roagă-te pentru mâncare", a șoptit Kim.

Evident, Kevin se bucura de noua sa relație cu Dumnezeu; iar fetele au ajuns la timp la școală. Cele câteva minute în plus, cât a durat să-I spună lui Dumnezeu despre visul lui și despre excursia la pădure, au meritat așteptarea. Au înviorat rutina noastră de dimineață și sunt sigură că L-au făcut pe Dumnezeu să zâmbească.

2. *Învață-ți copilul să-I spună lui Dumnezeu despre ceea ce se petrece în mintea și în sufletul lui.*

Dumnezeu vrea să audă despre prioritățile vieții noastre de fiecare zi. Și vrea să ne comunice părerea Sa; dar aceasta doar dacă suntem dispuși să vorbim cu El, și nu către El.

Cum te simți acum? Clocotind de mânie, morocănos, nerăbdător, descurajat, stupid, gata să te bați cu toată lumea, ca și când prietenul cel mai bun te-a părăsit la nevoie? Spune-I lui Dumnezeu despre toate acestea. El este interesat de ceea ce se petrece cu tine. Ca să-l ajuți pe copil să-și lămurească simțămintele, caută să ai momente de părtășie cu el pe parcursul zilei. Întreabă-l: „Ce simți acum?", iar apoi îngenunchează împreună chiar acolo și spuneți-I lui Dumnezeu despre aceste simțăminte. Înainte de a vă ridica de la rugăciune, așteptați câteva clipe, în liniște, și ascultați reacția Sa. Întreabă-l pe copil: „Ce ți-a spus Dumnezeu?" și așteaptă un răspuns din partea lui.

Fiicele noastre, Kim și Kari, săreau în pat și chicoteau, în loc să se culce, cum le spusese tatăl lor. Când nu am mai putut suporta gălăgia, am năvălit în camera lor, ca un general pornit la atac, și le-am poruncit: „Încetați imediat, altfel veți primi bătaie!" Domnea o liniște desăvârșită.

Apoi le-am întrebat, pe un ton cu totul diferit: „V-ați spus rugăciunile, fetelor?" Ele au îngenuncheat și Kari s-a rugat cu

toată sinceritatea: „Doamne Isuse, Te rog s-o ajuți pe mama să nu mai fie atât de severă!" A spus ceea ce avea în gând, iar eu l-am ajutat pe Dumnezeu să-i răspundă la rugăciune, cerându-mi scuze pentru felul cum mă purtasem cu ele și învelindu-le cu blândețe, după un pupic de noapte bună.

3. Învață-ți copilul să se roage pentru alții.

Când Kevin avea patru ani, a observat o doamnă care purta la gât un bandaj ghipsat și s-a rugat: „Dragă Isuse, Te rog s-o ajuți pe doamna cu bandajul ghipsat să scape de el". Mi s-a părut simpatică rugăciunea, așa că i-am relatat-o doamnei respective. După vreo două săptămâni, Kevin a primit o scrisoare: „Dragă Kevin, pentru că te-ai rugat pentru mine, acum nu mai trebuie să port bandajul ghipsat. Îți mulțumesc".

„Dumnezeu mi-a răspuns la rugăciune!" a strigat Kevin, învârtindu-se prin cameră de bucurie, după ce i-am citit scrisoarea.

Este ceva deosebit de plăcut atunci când Dumnezeu ne răspunde la rugăciunile pe care le înălțăm pentru noi înșine – și primim o bicicletă nouă sau o rochie pentru serbare –, dar nimic nu se poate compara cu bucuria pe care o trăiește un copil atunci când Dumnezeu îi răspunde la rugăciunea înălțată în favoarea altcuiva. Ajută-ți copilul să-și alcătuiască o listă de rugăciune. Încurajează-l să se roage în mod sistematic pentru alte persoane; învață-l să ceară împlinirea făgăduințelor Bibliei pentru cei aflați în nevoie. Amintește-i să-I mulțumească lui Dumnezeu pentru răspunsurile primite la rugăciune.

Atunci când copilul tău va începe să vorbească în mod creativ cu Dumnezeu, împărtășindu-I propriile gânduri și simțăminte și povestindu-I despre prietenii săi și despre cei dragi, nu va trece mult până când va descoperi în El un nou prieten.

De ce să nu-ți încurajezi copilul să stea puțin de vorbă cu Dumnezeu chiar acum?

Capitolul 24

Închinarea – sărbătoare sau frustrare?

Veniți să ne închinăm și să ne smerim, să ne plecăm genunchiul înaintea Domnului, Făcătorului nostru! Căci El este Dumnezeul nostru, și noi suntem poporul pășunii Lui, turma pe care o povățuiește mâna Lui" (Psalmul 95,6,7).

Închinarea trebuie să fie ocazia cea mai plăcută și mai fericită a săptămânii. „Slujiți Domnului cu bucurie, veniți cu veselie înaintea Lui" (Psalmul 100,2). În acest fel privesc și copiii voștri experiența închinării?

În următoarea ocazie când veți participa la serviciul de închinare, la biserică, priviți în jur. Ce învață copiii? Învață să se închine, pentru a-I arăta lui Dumnezeu cât de mult Îl iubesc? Sau învață că închinarea este un timp în care să mai citească puțin din cărțile preferate, să mai prindă din zbor ultima bârfă sau să tragă un pui de somn? Dacă ar fi să se modeleze după comportamentul adulților, vor fi ei niște închinători dinamici sau vor fi prezenți acolo doar de formă, așteptând nerăbdători rostirea rugăciunii de încheiere, care să-i elibereze de povara unui asemenea ritual? Ce îi învață părinții lor? Să-L laude pe Dumnezeu într-un mod plin de însemnătate, să stea liniștiți în sală sau să caute un motiv și să aștepte încheierea serviciului divin afară, în curtea bisericii? Ce imagine își formează ei în ceea ce privește închinarea? Că este plictisitoare și lipsită de sens sau că este o parte relevantă a relației cuiva cu Creatorul său?

Închinarea ar trebui să fie o expresie spontană a iubirii noastre față de Dumnezeu. Rezultatul ei ar trebui să fie o relație mai

apropiată, mai personală cu El. La urma urmei, să te închini înseamnă să intri chiar în prezența lui Dumnezeu. Umplerea cu Duhul Sfânt ar trebui să ne facă să clocotim de atâta dragoste, încât să nu mai poată încăpea în noi, revărsându-se către ceilalți. Iar gândurile noastre de după închinare ar trebui să fie acelea de a împărtăși și celorlalți această iubire.

Haideți să privim realitatea în față. Printre cei care umplu băncile bisericilor, sunt mulți creștini încropiți. Nu îngăduiți ca în mintea copilului să se creeze confuzia că felul de a se purta în biserică al acestor oameni reprezintă adevărata închinare. Pregătiți-vă copilul pentru experiența închinării. Stabiliți propriile voastre standarde. Încurajați participarea activă. După întâlnirea cu Dumnezeu la biserică, plănuiți o experiență potrivită, astfel încât închinarea să poată trece dincolo de cele patru ziduri ale sanctuarului. Faceți din serviciul divin de închinare, de la biserică, o sărbătoare a iubirii. Faceți-l să fie atât de deosebit și plin de însemnătate, încât copilul pur și simplu să nu vrea să-l piardă.

Stabiliți standarde proprii legate de atitudinea în închinare. Când copiii sunt mici, se vor purta corespunzător vârstei. De pildă, un copil de un an plânge atunci când îi este foame sau este obosit. În același fel, un copil de un an și jumătate nu știe ce înseamnă cuvântul *liniște*, astfel că va încerca să-și exerseze proaspăt înjghebatul vocabular în momentele cele mai nepotrivite. Majoritatea copiilor de trei ani pe care îi cunosc sunt neastâmpărați. A sta liniștiți pur și simplu nu face parte din repertoriul lor.

Atunci când copiii nu se pot supune standardelor voastre de respect și solemnitate, ieșiți cu ei din sala de cult, astfel încât ceilalți închinători să nu fie deranjați. Dar folosiți acest timp pentru a vă închina împreună cu copilul într-un mod pe care acesta îl înțelege mai bine. Mirosiți florile, urmăriți drumul furnicilor sau culegeți pietricele deosebite și vorbiți-i despre Creator. Rugați-vă împreună, chiar acolo, și mulțumiți-i lui Isus. Încurajați-vă copilul să dorească să se întoarcă în casa lui

Dumnezeu prin a stabili o carte sau o activitate deosebită, care să fie păstrată doar pentru biserică.

Faceți ca biserica să fie atractivă, plină de însemnătate, nu doar un loc unde amenințările cu pedeapsa atârnă deasupra capului copilului, în cazul în care va face vreo mișcare greșită. Dumnezeu nu dorește închinători nefericiți, care se chinuiesc să reziste, ci închinători plini de bucurie și de entuziasm.

Pe măsură ce copiii cresc, încurajați participarea la închinare. Sunați-l pe prezbiterul bisericii, ca să vedeți din timp ce imnuri și ce versete biblice vor fi folosite la serviciul divin. Învățați aceste imnuri cu copilul. Ajutați-l să-și noteze textul respectiv în Biblie, astfel încât să-l poată găsi imediat, când va fi citit în biserică. Explicați-i dinainte semnificația. Lăsați-l să-și câștige singur banii pentru colectă, repartizându-i responsabilități în gospodărie. Plătiți-l în monede mici, astfel încât să-și poată calcula ușor zecimea. Ajutați-l să-și pună banii în plicul pentru daruri, ca să fie gata pentru a participa la această parte a serviciului divin.

Copiii mai mari trebuie încurajați să-și ia notițe în timpul predicii. Vă sugerez urmărirea predicii cu creionul în mână și cu Biblia deschisă. Subliniați textele folosite. Scrieți pe margine note explicative asupra textului.

În cazul în care copiii nu sunt încă pregătiți să urmărească predica cuvânt cu cuvânt, descurajați cititul publicațiilor bisericii în acest timp sau obiceiul de a desena pe hârtie tot felul de imagini care nu au nici o legătură cu ceea ce se spune. În loc de acestea, încurajați studiul biblic. Este un act de închinare. Dacă totuși desenează, atunci ei pot să deseneze imagini care să ilustreze predica, imagini pe care le puteți folosi mai târziu, când veți discuta despre ceea ce s-a predicat. Stabiliți propriile voastre standarde legate de comportamentul în biserică. Dacă nu o veți face, veți avea neplăcuta surpriză să descoperiți că, în timp, copiii voștri se vor modela după exemplul jalnic al altora. Foarte puțini vor urma un exemplu bun.

Înainte de fiecare experiență de închinare, luați-vă timp să vă

pregătiți copiii pentru biserică. Evitați graba din ultima clipă, pentru a ajunge la timp la biserică. Critica și cuvintele de mustrare nu sunt tocmai potrivite ca să pregătească inima pentru închinare.

Pregătiți-vă din timp și plănuiți o activitate cu familia înainte de a merge la biserică, ceva deosebit, cum ar fi parcurgerea drumului până la biserică pe biciclete, și nu cu mașina, dacă lucrul acesta este posibil. Faceți o excursie în natură sau uitați-vă la casele și la grădinile drăguțe din cartierul vostru și alegeți acele lucruri care credeți că v-ar plăcea cândva, în căminul vostru ceresc.

Familiei noastre îi place să invite oaspeți în Sabat, la micul dejun. Părtășia și mâncarea bună, precum și o experiență de închinare programată dimineața, acasă, pot face ca ziua Domnului să înceapă într-un mod special. În alte ocazii, ne bucurăm de un picnic, undeva în afara orașului, poate chiar în drum spre biserică, deoarece aceasta se află într-o altă localitate.

Chiar înainte de începerea serviciului divin de la biserică, luați-vă timp să vă pregătiți din nou copilul pentru închinare. Dacă are nevoie de puțină mișcare, faceți o plimbare scurtă. Citiți-i o poveste, dacă știți că are obiceiul să vă bată la cap să-i citiți una în timpul predicii. Înălțați o rugăciune specială, cu întreaga familie, prin care să implorați prezența Duhului lui Dumnezeu în inima fiecăruia, într-un mod special, pe tot parcursul serviciului divin. Cu o astfel de pregătire, copiii vor căuta, în cadrul serviciului divin, o binecuvântare și o semnificație deosebite, existând mari șanse să le găsească.

După programul de la biserică, discutați despre serviciul de închinare. Cum ați primit răspuns la rugăciunea de a fi umpluți de Duhul Sfânt? Cu ce învățătură ați rămas din predică? Ce gând ați vrea să vă persiste în minte întreaga săptămână? Ce „instrucțiuni de lucru" ați primit?

Apoi discutați cum ar putea familia voastră să aplice practic cuvintele predicii. Ce schimbări ar trebui să faceți în viața voastră? Ce activități deosebite puteți face chiar astăzi? De exemplu, dacă

predica a vorbit despre grijă și solicitudine față de cei din jur, gândiți-vă ce poate să facă familia voastră chiar în acea după-amiază, pentru a manifesta solicitudine și preocupare față de cineva.

Dacă vi se pare că serviciul divin a fost astfel plănuit, încât s-a adresat exclusiv adulților, sugerați-i pastorului sau prezbiterului comunității următoarele idei prin care să încurajeze participarea celor mici:

1. Includeți în program o scurtă prelegere, povestire sau parabolă pentru copii.

2. Inițiați un program de recunoștință, în care copiii să poată da mărturie despre ceea ce a făcut Dumnezeu pentru ei. Acesta poate fi un timp al jertfei de mulțumire.

3. Alegeți diaconi de primire dintre copii, care să-i ajute pe adulți la întâmpinarea oaspeților sau la strângerea darurilor. Nu trebuie să ai 40 de ani ca să faci acest lucru.

4. Organizați un cor al copiilor sau includeți în program un moment muzical interpretat de copii.

5. Rugați-l pe pastor să pună întrebări referitoare la tema predicii, la care copiii să poată răspunde în timp ce ascultă. Ideea aceasta le-ar putea fi de folos și unora dintre adulți, ca să-i ajute să fie și ei atenți.

6. Editați un buletin informativ al copiilor, care să fie realizat săptămânal. Acesta poate să includă întrebări simple, cum ar fi: Ce titlu a purtat imnul de la deschidere? Ce text din Scriptură a fost folosit? Care au fost cele mai importante trei idei ale predicii, pe care le considerați demne de reținut? Ce v-a plăcut cel mai mult la serviciul divin? Scrieți numele unui nou prieten pe care l-ați cunoscut cu această ocazie.

7. Lăsați copiii să răspundă de îndeplinirea unor anumite părți ale serviciului divin, cum ar fi citirea versetelor biblice sau realizarea unui punct muzical special.

8. Ocazional, lăsați-i pe tineri să organizeze și să prezinte un serviciu divin.

9. Oferiți-le copiilor ocazia de a trece prin comunitate cu coșulețele pentru daruri, pentru a strânge un dar special, destinat programului copiilor sau activităților educative din biserică.

10. O dată pe lună, stabiliți un serviciu divin pe familii, în care întregul program să fie realizat de o singură familie – ceva care să se adreseze, în aceeași măsură, și copiilor, și adulților.

11. Încurajați-l pe pastor să le permită copiilor să participe la predică, adresându-le întrebări sau implicându-i într-o parabolă.

12. Gândiți-vă să inițiați, în biserică, un program al copiilor, care să reprezinte o parte a serviciului divin sau serviciul divin în întregime. Aceasta poate fi o ocazie ideală pentru a-i învăța respectul și solemnitatea în biserică și pentru a-i încuraja să participe activ la închinare.

Printr-o pregătire și o planificare potrivite, puteți face ca serviciile de închinare din biserică să fie pline de însemnătate pentru copiii voștri. Haideți să facem din ele o sărbătoare a iubirii.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

predica a vorbit despre grijă și solicitudine față de cei din jur, gândiți-vă ce poate să facă familia voastră chiar în acea după-amiază, pentru a manifesta solicitudine și preocupare față de cineva.

Dacă vi se pare că serviciul divin a fost astfel plănuit, încât s-a adresat exclusiv adulților, sugerați-i pastorului sau prezbiterului comunității următoarele idei prin care să încurajeze participarea celor mici:

1. Includeți în program o scurtă prelegere, povestire sau parabolă pentru copii.

2. Inițiați un program de recunoștință, în care copiii să poată da mărturie despre ceea ce a făcut Dumnezeu pentru ei. Acesta poate fi un timp al jertfei de mulțumire.

3. Alegeți diaconi de primire dintre copii, care să-i ajute pe adulți la întâmpinarea oaspeților sau la strângerea darurilor. Nu trebuie să ai 40 de ani ca să faci acest lucru.

4. Organizați un cor al copiilor sau includeți în program un moment muzical interpretat de copii.

5. Rugați-l pe pastor să pună întrebări referitoare la tema predicii, la care copiii să poată răspunde în timp ce ascultă. Ideea aceasta le-ar putea fi de folos și unora dintre adulți, ca să-i ajute să fie și ei atenți.

6. Editați un buletin informativ al copiilor, care să fie realizat săptămânal. Acesta poate să includă întrebări simple, cum ar fi: Ce titlu a purtat imnul de la deschidere? Ce text din Scriptură a fost folosit? Care au fost cele mai importante trei idei ale predicii, pe care le considerați demne de reținut? Ce v-a plăcut cel mai mult la serviciul divin? Scrieți numele unui nou prieten pe care l-ați cunoscut cu această ocazie.

7. Lăsați copiii să răspundă de îndeplinirea unor anumite părți ale serviciului divin, cum ar fi citirea versetelor biblice sau realizarea unui punct muzical special.

8. Ocazional, lăsați-i pe tineri să organizeze și să prezinte un serviciu divin.

9. Oferiți-le copiilor ocazia de a trece prin comunitate cu coșulețele pentru daruri, pentru a strânge un dar special, destinat programului copiilor sau activităților educative din biserică.

10. O dată pe lună, stabiliți un serviciu divin pe familii, în care întregul program să fie realizat de o singură familie – ceva care să se adreseze, în aceeași măsură, și copiilor, și adulților.

11. Încurajați-l pe pastor să le permită copiilor să participe la predică, adresându-le întrebări sau implicându-i într-o parabolă.

12. Gândiți-vă să inițiați, în biserică, un program al copiilor, care să reprezinte o parte a serviciului divin sau serviciul divin în întregime. Aceasta poate fi o ocazie ideală pentru a-i învăța respectul și solemnitatea în biserică și pentru a-i încuraja să participe activ la închinare.

Printr-o pregătire și o planificare potrivite, puteți face ca serviciile de închinare din biserică să fie pline de însemnătate pentru copiii voștri. Haideți să facem din ele o sărbătoare a iubirii.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul 25

Faceţi cerul un loc de dorit pentru copii

Ioan, autorul Apocalipsei, a văzut cerul. Eu nu pot decât să-mi imaginez splendoarea lui. Iată cum l-a descris el: „Şi eu, Ioan, am văzut coborându-se din cer, de la Dumnezeu, cetatea cea sfântă, noul Ierusalim, gătită ca o mireasă împodobită pentru bărbatul ei... zidul era zidit de iaspis, şi cetatea era de aur curat, ca sticla curată. Temeliile zidului cetăţii erau împodobite cu pietre scumpe de tot felul... Cetatea n-are trebuinţă nici de soare, nici de lună, ca s-o lumineze: căci o luminează slava lui Dumnezeu... Şi mi-a arătat un râu cu apa vieţii, limpede ca cristalul, care ieşea din scaunul de domnie al lui Dumnezeu şi al Mielului... şi pe cele două maluri ale râului era pomul vieţii, rodind douăsprezece feluri de rod şi dând rod în fiecare lună..." (Versete selectate din Apocalipsa capitolele 21 şi 22).

Ce loc! Ce răsplată pentru aceia care păzesc poruncile Lui şi acceptă darul mântuirii Lui!

Părinţii creştini sunt nerăbdători să meargă în cer – dar copilaşii lui Dumnezeu?

Vi s-a întâmplat vreodată să vă fie greu să vă convingeţi copilul că ar trebui să dorească să meargă în cer? Imaginea-şablon a cerului, cu copiii îmbrăcaţi în haine albe, imaculate, stând liniştiţi în mijlocul unei grădini deosebit de îngrijite, nu pare prea atrăgătoare pentru puştii noştri, cărora le place să poarte jeanşi, să facă plăcintuţe din noroi sau să arunce cu bulgări de zăpadă.

Haideţi să facem cerul un loc atrăgător pentru copii. Haideţi să lăsăm deoparte aceste concepţii greşite.

Prima concepție greșită: În cer vei trăi singur, singurel, într-un palat imens. Copiii mai mici spun: „Eu nu vreau să merg în cer. Mie mi-e frică să stau singur. Îmi place casa mea de-acum. Nu vreau să trăiesc într-un palat". Simțământul de siguranță al copilului este clădit în jurul familiei și al căminului său – mediul care îi este familiar. Preșcolarii întreabă: „Mami, voi putea să stau cu tine și atunci când voi crește mare și tu îmi vei fi bunică?" Este dureros și derutant să te gândești că te vei muta din casa ta și că-ți vei părăsi patul, perna și ursulețul de pluș, care îți sunt atât de dragi. Ai un simțământ de teamă, gândindu-te că va trebui să te muți în altă parte.

Pentru un copil preșcolar, cerul trebuie să fie un loc pentru întreaga familie, unde tati poate să se joace cu tine toată ziua și unde nu vei mai primi nici o palmă și nici o urecheală. Pentru adolescenți, care tânjesc după libertate, cerul poate să fie un loc unde vor avea propria lor casă, cu piscină și teren de tenis, unde să poată invita pe oricine doresc – 24 de ore pe zi.

A doua concepție greșită: Dumnezeu îi va învia doar pe oameni, nu și animalele dragi. Când un copil își pierde animalul preferat, caracterul definitv al morții poate fi devastator. Un animal îndrăgit poate deveni cel mai apropiat confident al copilului – o parte din viața sa pe care nu o va uita niciodată. De unde am luat ideea că animalele dragi nu vor merge la cer? Dumnezeul meu este un Dumnezeu atât de mare, încât știe că, dacă cerul nu va fi cer fără Rex sau Grivei, nu-ți fie teamă, îi va duce și pe ei acolo. Dumnezeul meu poate face orice!

A treia concepție greșită: În cer nu te poți distra, pentru că nu-ți sunt permise acele lucruri care îți aduc bucurie. „De ce să vreau să merg în cer? Acolo nu ai altceva de făcut decât să plutești printre nori, să te plimbi alături de lei îmblânziți sau să cânți la harpe de aur. Și mie nu-mi place să exersez la instrument!"

Într-o zi, bunicul i-a cumpărat lui Kevin o praștie. Sosise ora când trebuia să meargă la culcare și Kevin încă se juca fericit cu ea, distrându-se atât de bine, că ar fi vrut s-o ia cu el în pat. După

rugăciune, Kevin a întrebat: „Bunico, va avea Isus, în cer, o praștie pentru mine?"

„Nu știu sigur, Kevin. Dar dacă Isus va ști cât de mult îți dorești una, probabil că va pregăti una acolo, pentru tine."

Kevin s-a gândit o clipă, apoi a răspuns: „Cred că o voi lua pe a mea cu mine, ca să fiu sigur. Și dacă Isus mi-a pregătit deja una, am s-o las pe-a mea și am s-o iau pe aceea."

De ce n-ar putea Dumnezeu să ne ofere acolo motociclete, piscine cu valuri sau piste de schi? Copiii mei au auzit odată un pastor spunând că vrea să se plimbe pe Râul Vieții plutind pe o cameră de cauciuc. Ce grozav! Și toți cei trei pui de Kuzma visează acum să i se alăture! Aceasta înseamnă, la un loc, cinci Kuzma – pentru că Jan și cu mine dorim același lucru!

Haideți să vorbim despre cer, să ne gândim și să plănuim ce vom face acolo! Cerul nu se limitează la ceea ce vedem noi deasupra capetelor. Haideți să facem cerul atât de atrăgător și de dorit, încât această lume să pară mohorâtă și searbădă, prin comparație! Să ne ațintim privirile către ceruri și să luăm hotărârea ca, într-o zi, să ne întâlnim toți acolo, în partea dreaptă a tronului lui Dumnezeu.

BCU IASI CENTRALA

Capitolul 26

Moştenirea de familie

Scriptura spune: „La început, Dumnezeu..." (Genesa 1,1). Dar Dumnezeu nu a vrut să fie singur, astfel că a spus: „Să facem om după chipul Nostru, după asemănarea Noastră..." (Genesa 1,26). Copilașii lui Dumnezeu au o moștenire minunată!

În lumea atât de rapid schimbătoare, în care trăim astăzi, copiii au nevoie de un simțământ de apartenență, au nevoie să știe cine sunt, de unde vin și încotro se îndreaptă.

Împărtășiți-le genealogia spirituală. Dumnezeu este Tatăl lor, Isus – Fratele lor. Apoi prezentați-le lunga listă de rude celebre, din Biblie, mergând în urmă până la Adam și Eva.

Copilașii sunt fiii și fiicele lui Dumnezeu. Ce onoare! Cât de prețioși trebuie să se simtă, știind că Dumnezeu este Cel care i-a creat și că El a dat fiecăruia dintre ei câte un înger ocrotitor – un body-guard. (Doar oamenii importanți au body-guard!) Și apoi, pentru că Dumnezeu știa că ei aveau să-I încalce poruncile și, drept consecință, să moară, El a plănuit dinainte și L-a trimis pe Isus, Fratele lor, ca să moară în locul lor. El a pregătit un plan ca să îi salveze, astfel încât să poată locui împreună cu Dumnezeu, în ceruri, și aceasta doar dacă vor accepta darul mântuirii Sale.

Ce privilegiu să fii fiul sau fiica lui Dumnezeu! Ce responsabilitate! Ce apartenență și ce viitor către care să privim – să facem parte, pentru veșnicie, din familia lui Dumnezeu!

Acum, fiți mai specifici și împărtășiți-i copilului propria voastră moștenire de familie. Prezentați-i trecutul lui, rădăcinile. Povestiți-i despre bunici, despre străbunici și tot mai departe, până la

generația cea mai îndepărtată despre care aveți cunoștință. Scoateți în evidență trăsăturile admirabile de caracter ale strămoșilor lui și lecțiile pe care le poate învăța din trăsăturile mai puțin demne de admirat ale acestora.

Stabiliți o identitate familială prin realizarea arborelui genealogic al familiei, lipind pe diferitele ramuri fotografii ale rudelor și explicându-i copilului relațiile de rudenie dintre acestea și el. Apoi, programați o reuniune de familie sau o excursie prin țară, astfel încât cei așezați pe ramurile „arborelui" să poată deveni, pentru copil, oameni reali.

Aveți un blazon, un simbol sau însemn al familiei? Dacă nu, gândiți-vă la unul. Înscrieți-l pe un fanion, pe o carpetă de perete, pe o placă de lemn sau chiar drept antet pe foile și pe plicurile voastre de corespondență. De ce să nu le tipăriți chiar pe cărțile de vizită ale familiei? Am primit de curând o scrisoare, având înscris în colțul din stânga următorul antet: „De la biroul familial al Companiei McDowell: Președinte (numele tatălui), vicepreședinte executiv (numele mamei), parteneri juniori (numele copiilor)." Ce idee formidabilă!

Scrieți istoria recentă a familiei. Începeți cu căsătoria voastră. Dedicați un capitol nașterii sau adopției fiecăruia dintre copii. Apoi, scrieți în fiecare an câte un capitol nou. Pe măsură ce copiii cresc, lăsați-i pe ei să scrie anumite secțiuni ale istoricului, precum: „Ce au făcut mama și tata pentru mine în acest an" sau „De ce sunt fericit că fac parte din această familie".

Discutați despre ce anume face ca familia voastră să fie diferită de toate celelalte. Care sunt trăsăturile puternice de caracter, talentele și capacitățile voastre? Ce daruri speciale a dat Dumnezeu familiei voastre? Cum contribuie calitățile individuale ale fiecăruia dintre membrii familiei la tăria ei, ca întreg?

În cele din urmă, discutați despre încotro vă îndreptați, ca familie – planurile voastre, țintele pe care vi le-ați pus. Ce îndrumări speciale a dat Dumnezeu familiei voastre, prin Biblie? Ce contribuție unică simțiți că așteaptă Dumnezeu din partea

familiei voastre, pentru a-i ajuta pe alți membri ai familiei Sale, care nu-L cunosc atât de bine ca voi?

Oricât de important ar fi trecutul, prin faptul că le dă copiilor un simțământ de apartenență la familie – ca o cârmă pe o mare agitată –, el nu este la fel de important ca prezentul. Întrebați-vă copiii: „Pentru ce anume v-ar plăcea să își aducă aminte de voi, cândva, copiii sau nepoții voștri?" Ajutați-i să realizeze că alegerile lor de astăzi determină ceea ce vor fi mâine. Dumnezeu îi poate ajuta să-și împlinească idealurile, indiferent de moștenirea familială pe care au avut-o. Încurajați-i să valorifice punctele forte ale familiei și să-L roage pe Dumnezeu, Tatăl lor, să-i ajute să biruie slăbiciunile, astfel încât moștenirea propriilor lor copii să fie, peste ani, mai strălucitoare decât a lor. Subliniați faptul că propriul lor viitor va fi determinat de acțiunile lor de azi. Într-un anume sens, ei reprezintă partea cea mai importantă a moștenirii lor.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul 27

Consacrarea familiei

Dumnezeu are, pentru fiecare familie, un plan special. Uniți împreună pentru a realiza o țintă comună, membrii familiei pot realiza cu mult mai mult decât ar realiza fiecare, singur. Dar există atât de multe forțe care caută să distragă atenția, încât, uneori, familiile se pierd în acest hățiș al confuziei. Vreți să vă jucați împreună. Vreți cooperare și loialitate. Vreți să lucrați împreună pentru aceași țintă – dar ce țintă este destul de provocatoare ca să inspire unitatea familiei?

Ce ziceți despre slujirea față de alții și față de Dumnezeu? Ar putea fi aceasta o țintă care să unească familia voastră?

Să vă dau o idee. Un cuplu de curând căsătorit, în care fiecare dintre cei doi și-a pierdut partenerul din căsătoria anterioară, a adunat, sub același acoperiș, șase copii. Cum ați începe să ajustați și să îmbinați într-o singură familie aceste opt persoane, provenind din medii atât de diferite? Ei s-au hotărât să-și consacre căminul în slujba lui Dumnezeu. L-au chemat pe pastorul lor și au vorbit cu el să oficieze o ceremonie. Au invitat oaspeți. Și apoi, pentru a atesta momentul respectiv, au comandat o placă memorială pentru camera de zi.

Am fost impresionată. Simplul fapt de a avea pe perete placa de consacrare a familiei poate fi un factor care să le aducă mereu aminte să rezolve problemele într-un mod pozitiv. Le va fi greu să țipe și să strige unul la celălalt, cu placa de consacrare pusă într-un loc atât de vizibil. În plus, ce mărturie, pentru oaspeți, cu privire la ținta primordială a familiei – slujirea lui Dumnezeu.

De ce să nu începeți chiar astăzi să plănuiți consacrarea căminului vostru?

Aș vrea să vă încurajez să vă dedicați familia lui Dumnezeu, sugerându-vă ideea unui minunat certificat de dedicare a familiei. El poate fi o mărturie înaintea celorlalți a faptului că familia voastră este dedicată lui Dumnezeu și un mijloc prin care membrii familiei voastre să își aducă mereu aminte de scopul pentru care s-au născut. Iar pe voi, părinților, acest certificat vă poate ajuta să nu uitați niciodată privilegiul și responsabilitatea pe care le aveți trăind alături de copilașii lui Dumnezeu.

Acest certificat atestă că
familia _____

a fost consacrată lui Dumnezeu
în această zi
_____

Membrii familiei	Martori
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Concluzie

„Rugăciunea mea pentru voi este ca dragostea voastră, unul față de celălalt, să crească tot mai mult și, în același timp, să continuați să creșteți în cunoștință și în pătrundere spirituală, pentru că vreau ca întotdeauna să puteți vedea clar deosebirea dintre bine și rău și să fiți curați înăuntrul vostru, astfel încât nimeni să nu vă poată acuza de ceva, de acum și până în ziua revenirii Domnului nostru.

Să faceți întotdeauna acele lucrări bune și sfinte, prin care să arătați că sunteți copii ai lui Dumnezeu, pentru că, prin aceasta, veți aduce laudă și mărire Domnului." (Filipeni 1,9-11, *The Living Bible* – n.t. „Biblia repovestită")

Și fie ca îmbinarea dintre consacrarea față de Dumnezeu și angajamentul față de familia voastră să vă îngăduie să spuneți lumii cu glas tare și hotărât: „Alegeți astăzi cui vreți să-i slujiți... Cât despre mine, eu și casa mea vom sluji Domnului." (Iosua 24,15).

Referinţe

Capitolul 2

1. E. G. White, *The Ministry of Healing* (Mt. View, CA: Pacific Press Publishing Ass., p. 372).

2. John Bowlby, *Child Care and Growth of Love* (Baltimore, MD: Penguin Books, 1953).

3. Robert Rosenthal and Leonore Jacobson, *Pygmalion in the Classroom* (New York: Wiley).

4. Benjamin Bloom, *Stability and Change in Human Characteristics* (New York: Wiley).

5. E. G. White, *Child Guidance* (Mt. View, CA: Pacific Press Publishing Ass., p. 83).

6. *Ibid.*, p. 193.

7. E. G. White, *The Adventist Home* (Mt. View, CA: Pacific Press Publishing Ass., p. 536) (p. 499 – lb. rom.).

8. 1 Samuel 1,8.

9. Isau Horinouchi, „Factors in Vegetarianism", *Spectrum*, vol. 5, No. 1, p. 63.

10. Southeastern California Conference M. V. Departament, personal communication.

11. 1 Samuel 2,26.

Capitolul 9

1. Jayme Curley, et al., *The Balancing Act* (Chicago: Chicago Review Press: Swallow Press, 1976).

2. Nedra B. Belloc and Lester Breslow, „Relationship of Phisical Health Status and Health Practices", *Preventive Medicine*, vol. 1, No. 3 (August, 19772), p. 409-421.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul 16

1. Based on the book, *The Way Mothers Are*, by Mariam Schlein. Chicago: Albert Whitman and Company, 1963.

2. Osborne, Fred, *The Relationship Between the Disposition of Hostility and Non-Self-Confirming Experiences*, (Ph.D. dissertation, The Claremont Colleges, School of Theology) 1972.

B.C.U. „M. EMINESCU" IAŞI

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

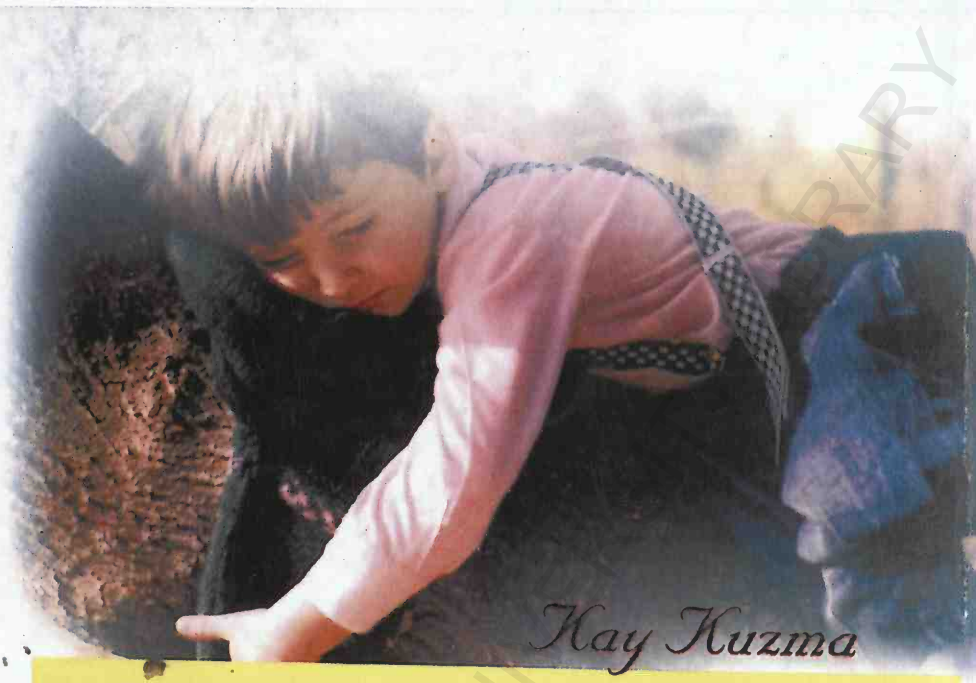

Kay Kuzma

Fiecărui părinte, Dumnezeu i-a încredinţat o lucrare specială - creşterea şi modelarea micuţilor Săi. Însărcinarea aceasta este copleşitoare: responsabilitatea este imensă. Dar Dumnezeu nu ne-a lăsat fără o instruire în această privinţă. Cuvântul Său este suficient pentru a ne arăta cum doreşte El să trăim alături de copilaşii Săi. În această carte, Kay Kuzma ia principiile biblice şi le aplică la viaţa din zilele noastre. Ea abordează în mod direct probleme actuale, precum:

- Cum să construieşti un caracter într-o lume imperfectă.
- Cum să găseşti timp să fii părinte în vârtejul societăţii contemporane.
- Cum să-i ajutăm pe copii să iubească autoritatea şi să o respecte.
- Cum să-i ajutăm pe copii să-şi atingă potenţialul maxim.
- Cum să-i învăţăm pe copii să vorbească cu Dumnezeu.

Copiii, darul lui Dumnezeu

Conţine cele mai inovatoare şi mai pline de profunzime sfaturi ale dr. Kay Kuzma, adresate părinţilor creştini.

Dr. Kay Kuzma şi-a luat doctoratul la UCLA, în domeniul educaţiei - perioada primei copilării. Ea este profesor asociat în domeniul ştiinţelor sănătăţii (sănătatea mamei şi a copilului) la Universitatea Loma Linda, şi autoare a unei duzini de cărţi în domeniul îndrumării copilului. Cunoscută ca speaker şi conducătoare de seminarii, dr. Kuzma este fondatoarea şi preşedinta departamentului Parent Scene, care are drept obiect slujirea familiei. Această lucrare, care include un program de radio, buletine de ştiri săptămânale, transmise prin poştă, cărţi şi casete audio şi video, are drept scop să-i încurajeze pe părinţi în a da tot ceea ce pot pentru a reuşi în cea mai importantă carieră a lor - aceea de părinte.

ISBN 973-9484-45-X

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY